

Sbírka zákonů

Československé socialistické republiky

Částka 47

Vydána dne 6. listopadu 1965

Cena

OBSAH:

109. Z á k o n o trestním řízení soudním (trestní řád)

109

PŘEDSEDNICTVO NÁRODNÍHO SHROMÁŽDĚNÍ

vyhlašuje

úplné znění zákona ze dne 29. listopadu 1961 č. 141 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), jak vyplývá ze změn a doplnění provedených zákonem ze dne 17. června 1965 č. 57 Sb.:

Z Á K O N

o trestním řízení soudním (trestní řád)

Národní shromáždění Československé socialistické republiky se usneslo na tomto zákoně:

ČÁST PRVNÍ
SPOLEČNÁ USTANOVENÍ
HLAVA PRVNÍ
OBEČNÁ USTANOVENÍ

§ 1

Účel zákona

(¹) Účelem trestního řádu je upravit postup orgánů činných v trestním řízení tak, aby trestné činy byly náležitě zjištěny a jejich pachatelé podle zákona spravedlivě potrestáni. Řízení přitom musí působit k upevňování socialistické zákonnosti, k předcházení a zamezování trestné činnosti, k výchově občanů v duchu důsledného zachovávání zákonů a pravidel socialistického soužití i čestného plnění povinností ke státu a společnosti.

(²) Pomáhat k dosažení účelu trestního řízení je právem a podle ustanovení tohoto zákona i povinností občanů a společenských organizací.

§ 2

Základní zásady trestního řízení

(¹) Nikdo nemůže být stíhán jako obviněný jinak než ze zákonných důvodů a způsobem, který stanoví tento zákon.

(²) Dokud pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu není vina vyslovena, nelze na toho, proti němuž se vede trestní řízení, hledět, jako by byl vinen.

(³) Prokurátor je povinen stíhat všechny trestné činy, o nichž se dověděl; výjimky jsou přípustné jen podle zákona.

(⁴) Jestliže tento zákon nestanoví něco jiného, postupují orgány činné v trestním řízení z úřední povinnosti; musí trestní věci projednávat co nejrychleji a s plným šetřením občanských práv zaručených ústavou.

(⁵) Orgány činné v trestním řízení postupují tak, aby byl zjištěn skutečný stav věci, a při svém rozhodování z něho vycházejí. Objasňují se stejnou pečlivostí okolnosti svědčící proti obviněnému i okolnosti, které svědčí v jeho prospěch,

a provádějí v obou směrech důkazy, nevyčkávané návrhu stran. Doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat a všemi dosažitelnými prostředky ověřit všechny okolnosti případu.

(6) Orgány činné v trestním řízení hodnotí důkazy podle svého vnitřního přesvědčení založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

(7) Všechny orgány činné v trestním řízení spolupracují v nejširší míře se společenskými organizacemi a využívají jejich výchovného působení.

(8) Trestní stíhání před soudy je možné jen na základě obžaloby podané prokurátorem.

(9) Soudy v trestním řízení rozhodují v senátech; předseda senátu sám rozhoduje jen tam, kde to tento zákon výslovně stanoví.

(10) Trestní věci se před soudem projednávají veřejně, tak aby se pracující v široké míře mohli projednávání zúčastnit a jednání sledovat. Při hlavním líčení a veřejném zasedání smí být veřejnost vyloučena jen v případech výslovně stanovených v tomto zákoně.

(11) Jednání před soudy je ústní; důkaz výpovědmi svědků, znalců a obviněného se provádí zpravidla tak, že soud uvedené osoby sám vyslýchá.

(12) Při rozhodování v hlavním líčení, jakož i ve veřejném i neveřejném zasedání smí soud přihlídnout jen k těm důkazům, které byly při tomto jednání provedeny.

(13) Ten, proti němuž se trestní řízení vede, musí být v každém období řízení poučen o právech umožňujících mu plně uplatnění obhajoby a o tom, že si též může zvolit obhájce; všechny orgány činné v trestním řízení jsou povinny umožnit mu uplatnění jeho práv.

(14) Každý je oprávněn používat před orgány činnými v trestním řízení svého mateřského jazyka.

Spolupráce se společenskými organizacemi

§ 3

(1) Orgány činné v trestním řízení spolupracují se společenskými organizacemi, aby posílily výchovné působení trestního řízení a také tímto způsobem trestnou činnost zamezovaly a jí předcházely.

(2) Společenské organizace mohou upozorňovat orgány činné v trestním řízení na případy porušení socialistické zákonnosti a dávat tak podnět k zahájení trestního stíhání. Mohou navrhnout, aby soud k prohloubení výchovného účinku trestního řízení projednal věc na pracovišti obviněného nebo v místě jeho bydliště. Se společenskými organizacemi soud spolupracuje při zajištění účasti pracujících při jednání soudu; tyto organizace spolupůsobí podle ustanovení tohoto zákona při výkonu trestu nápravného opatření a při výchově osob podmíněně odsouzených

a podmíněně propuštěných; pomáhají také vytvářet podmínky, aby odsouzený žil po vykonání trestu řádným životem pracujícího člověka.

§ 4

(1) Základní organizace Revolučního odborového hnutí a Československého svazu mládeže mohou po projednání v kolektivu pracujících nabídnout převzetí záruky za nápravu obviněného, mají-li důvodně za to, že jsou tu předpoklady, aby se obviněný působením kolektivu napravil. Stejně oprávnění má jednotné zemědělské družstvo a výrobní družstvo, jejichž je obviněný pracovníkem. Soud, jemuž byl zaslán takový návrh, projedná věc v hlavním líčení zpravidla před pracovním kolektivem a rozhodne-li se záruku přijmout, vezme na ni zřetel při rozhodování o trestu. Může zejména, pokud to trestní zákon připouští, povolit podmíněný odklad výkonu trestu, uložit trest nápravného opatření nebo jiný druh trestu, který není spojen s odnětím svobody, nebo upustit od potrestání.

(2) V případech hodných zvláštního zřetele může prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán po objasnění věci anebo soud při předběžném projednávání obžaloby, přijmou-li záruku, také rozhodnout, že nebudou v trestním stíhání pokračovat; věc pak postoupí k projednávání místnímu lidovému soudu, mají-li vzhledem k povaze spáchaného trestného činu, osobě pachatele a výchovné síle kolektivu za to, že vyřízení věci místním lidovým soudem k nápravě pachatele postačí.

(3) Organizace, která převzala záruku, pečuje o převýchovu a nápravu obviněného, který jí byl na záruku svěřen, a dbá, aby nahradil škodu, kterou způsobil trestným činem.

§ 5

Organizace uvedené v § 4 odst. 1 mají právo vyslat k projednání věci před okresním soudem jako svého zástupce společenského žalobce nebo společenského obhájce, který se pak na podkladě usnesení soudu zúčastní jednání podle ustanovení tohoto zákona a soudu tlumočí stanovisko pracujících k projednávání trestní věci, k osobě pachatele a k možnostem jeho nápravy (§ 183).

§ 6

(1) Organizace uvedené v § 4 odst. 1 mohou nabídnout, že převezmou záruku za doyršení nápravy odsouzeného, a žádat na tomto podkladě o jeho podmíněně propuštění z trestu odnětí svobody nebo o podmíněně upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti. K získání podkladů pro takovou žádost mohou se informovat o stavu převýchovy odsouzeného.

(2) Uvedené organizace mohou také navrhnout, aby vazba u obviněného byla nahrazena jejich zárukou (§ 73 odst. 1), a podávat za odsouzeného žádost o udělení milosti a o zahlazení odsouzení.

Součinnost státních a jiných orgánů

§ 7

Orgány činné v trestním řízení jsou povinny si navzájem pomáhat při plnění úkolů vyplývajících z tohoto zákona.

§ 8

(1) Státní orgány, společenské organizace, pokud se podílejí na plnění úkolů státních orgánů, jakož i státní a jiné socialistické hospodářské organizace jsou povinny pomáhat orgánům činným v trestním řízení při plnění jejich úkolů, zejména s největším urychlením vyhovo- vat jejich dožadáním a trestné činy neprodleně oznamovat prokurátoru nebo orgánům Sboru národní bezpečnosti.

(2) Ustanovením odstavce 1 není dotčena povinnost zachovávat státní a hospodářské tajemství ani státem uložená povinnost mlčenlivosti.

§ 9

Posuzování předběžných otázek

(1) Orgány činné v trestním řízení posuzují předběžné otázky, které se v řízení vyskytnou, samostatně; je-li tu však o takové otázce pravomocné rozhodnutí soudu nebo jiného státního orgánu nebo rozhodnutí společenské organizace, které tato organizace vydala při plnění úkolů státního orgánu, jsou orgány činné v trestním řízení takovým rozhodnutím vázány, pokud nejde o posouzení viny obviněného.

(2) Orgány činné v trestním řízení nejsou oprávněny řešit samostatně předběžné otázky týkající se osobního stavu, o nichž se rozhoduje v řízení ve věcech občanskoprávních. Jestliže rozhodnutí o takové otázce nebylo ještě vydáno, vyčkají jeho vydání; není-li příslušné řízení dosud v běhu, navrhne prokurátor jeho zahájení.

§ 10

Vynětí z pravomoci orgánů činných v trestním řízení

(1) Z pravomoci orgánů činných v trestním řízení podle tohoto zákona jsou vyňaty osoby požívající diplomatických imunit a výsad.

(2) Vznikne-li pochybnost o tom, zda nebo do jaké míry je někdo vyňat z pravomoci orgánů činných v trestním řízení podle tohoto zákona, musí být o tom vyžádáno vyjádření ministra spravedlnosti; toto vyjádření je pro všechny orgány činné v trestním řízení závazné.

§ 11

Nepřipustnost trestního stíhání

(1) Trestní stíhání nelze zahájit, a bylo-li již zahájeno, nelze v něm pokračovat a musí být zastaveno,

a) nařídí-li to prezident republiky, uživ svého práva udílet milost nebo amnestii,

b) je-li trestní stíhání promlčeno,

c) jde-li o osobu, která je vyňata z pravomoci orgánů činných v trestním řízení (§ 10), nebo o osobu, k jejímuž stíhání je podle zákona třeba souhlasu, jestliže takový souhlas nebyl oprávněným orgánem dán,

d) jde-li o osobu, která pro nedostatek věku není trestně odpovědná,

e) proti tomu, kdo zemřel,

f) proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozsudkem soudu nebo bylo pravomocně zastaveno, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno,

g) proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozhodnutím místního lidového soudu, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno, nebo

h) proti tomu, proti němuž dřívější stíhání pro týž skutek skončilo pravomocným rozhodnutím jiného orgánu ke stíhání trestných činů oprávněného, jestliže rozhodnutí nebylo v předepsaném řízení zrušeno.

(2) V trestním stíhání, které bylo zastaveno z důvodu uvedeného v odstavci 1 písm. a) nebo b), se však pokračuje, prohlásí-li obviněný do tří dnů od doby, kdy mu bylo usnesení o zastavení trestního stíhání oznámeno, že na projednání věci trvá. O tom je třeba obviněného poučit.

§ 12

Výklad některých pojmů

(1) Orgány činnými v trestním řízení se rozumí soud, prokurátor, vyšetřovatel a vyhledávací orgán.

(2) Kde tento zákon mluví o soudu, rozumí se tím okresní soud, krajský soud, vojenský obvodový soud, vyšší vojenský soud a Nejvyšší soud.

(3) Kde tento zákon mluví o okresním soudu, rozumí se tím i obvodní soud, a pokud z jednotlivých ustanovení nevyplývá něco jiného, i vojenský obvodový soud; kde tento zákon mluví o krajském soudu, rozumí se tím i městský soud, a pokud z jednotlivých ustanovení nevyplývá něco jiného, i vyšší vojenský soud.

(4) Kde tento zákon mluví o okresním prokurátoru, rozumí se tím i obvodní prokurátor, a pokud z jednotlivých ustanovení nevyplývá něco jiného, i vojenský obvodový prokurátor; kde tento zákon mluví o krajském prokurátoru, rozumí se tím i městský prokurátor, a pokud z jednotlivého ustanovení nevyplývá něco jiného, i vyšší vojenský prokurátor.

(5) Stranou se rozumí ten, proti němuž se vede trestní řízení, zúčastněná osoba a poškozený a v řízení před soudem též prokurátor a společenský žalobce, popřípadě společenský obhájce; stejné postavení jako strana má i jiná osoba, na jejíž návrh nebo žádost se řízení vede nebo která podala opravný prostředek.

[⁶] Pokud z povahy věci nevyplývá něco jiného, rozumí se obviněným též obžalovaný a odsouzený.

[⁷] Po přijetí obžaloby se obviněný označuje jako obžalovaný.

[⁸] Odsouzeným je ten, proti němuž byl vydán odsuzující rozsudek, který již nabyl právní moci.

[⁹] Trestním řízením se rozumí řízení podle tohoto zákona, trestním stíháním pak úsek řízení od zahájení trestního stíhání až do právní moci rozsudku nebo usnesení o zastavení trestního stíhání.

HLAVA DRUHÁ

Soud a osoby na řízení zúčastněné

Oddíl první

Pravomoc a příslušnost soudů

§ 13

Výkon trestního soudnictví

[¹] Soudnictví v trestních věcech vykonávají okresní soudy, krajské soudy, vojenské soudy a Nejvyšší soud.

[²] Zvláštní zákon stanoví, kdy a jakým způsobem trestné činy projednávají a o nich rozhodují místní lidové soudy.

Pravomoc vojenských soudů

§ 14

[¹] Pravomoci vojenských soudů podléhají

- a) vojáci v činné službě,
- b) příslušníci vojensky organizovaných a jiných sborů, o nichž to stanoví zvláštní zákon, jsou-li v činné službě,
- c) osoby, které se povoláním ke zvláštní službě staly příslušníky ozbrojených sil,
- d) osoby povolané k osobním úkonům pro potřeby ozbrojených sil,
- e) váleční zajatci.

[²] Vojáci a příslušníci sborů uvedených v odstavci 1 písm. b) podléhají i mimo činnou službu pravomoci vojenských soudů pro trestné činy vojenské, jichž se dopustili ve služebním stejnokroji.

[³] Pravomoci vojenských soudů podléhají dále i civilní osoby pro trestné činy válečné zrahy (§ 114 tr. zák.), služby v cizím vojsku (§ 115 tr. zák.) a nenastoupení služby v ozbrojených silách (§ 269 až 271 tr. zák.).

§ 15

[¹] Pravomoc vojenských soudů podle § 14 odst. 1 se vztahuje jen na trestné činy spáchané za trvání poměru, který tuto pravomoc zakládá.

[²] Jestliže trestný čin, na nějž se vztahuje pravomoc vojenských soudů, vyšel u osoby, která podléhá pravomoci vojenských soudů z důvodů uvedených v § 14 odst. 1, najevo teprve po skončení poměru zakládajícího pravomoc vojenských soudů,

může — nejde-li o trestný čin vojenský ani o žádný z trestných činů uvedených v § 14 odst. 3 — vojenský soud věc postoupit příslušnému okresnímu nebo krajskému soudu anebo může prokurátor podat obžalobu přímo u příslušného okresního nebo krajského soudu; ten pak už věc vojenskému soudu postoupit nemůže.

Věcná příslušnost

§ 16

Řízení v prvním stupni koná, jestliže tento zákon nestanoví něco jiného, okresní soud.

§ 17

[¹] Krajský soud koná v prvním stupni řízení o trestných činech podle hlavy první zvláštní části trestního zákona a podle zákona na ochranu míru, pokud na ně zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož dolní hranice činí nejméně pět let. O trestném činu teroru, záškodnictví, sabotáže, podvracení republiky a poškozování státu světové socialistické soustavy koná v prvním stupni řízení krajský soud i tehdy, je-li dolní hranice trestu nižší.

[²] Vyšší vojenský soud koná v prvním stupni řízení též o trestných činech funkcionářů, pro které byl určen.

Místní příslušnost

§ 18

[¹] Řízení koná soud, v jehož obvodu byl trestný čin spáchan.

[²] Nelze-li místo činu zjistit nebo byl-li čin spáchan v cizině, koná řízení soud, v jehož obvodu obviněný bydlí, pracuje nebo se zdržuje; jestliže se nedají tato místa zjistit nebo jsou mimo území Československé socialistické republiky, koná řízení soud, v jehož obvodu čin vyšel najevo.

§ 19

[¹] Řízení o trestných činech příslušníků ozbrojených sil a ozbrojených sborů, kteří konají službu u součástí, pro kterou byl zřízen vojenský soud, koná tento soud.

[²] Řízení o trestných činech funkcionářů ozbrojených sil a ozbrojených sborů koná vojenský soud, který byl určen k projednání trestných činů těchto funkcionářů.

Společné řízení

§ 20

[¹] O všech trestných činech téhož obviněného a proti všem obviněným, jejichž trestné činy spolu souvisí, koná se společné řízení.

[²] Je-li osoba podléhající pravomoci vojenských soudů zároveň stíhána pro jiný trestný čin, který věcně souvisí s trestným činem, na nějž se vztahuje pravomoc vojenských soudů, vojenský soud

věc projedná a rozhodne, i pokud jde o souvisící trestný čin. Jinak se ustanovení odstavce 1 v poměru mezi okresním a krajským soudem na straně jedné a vojenskými soudy na straně druhé neužije.

§ 21

(1) Společné řízení koná krajský soud, je-li příslušný konat řízení alespoň o jednom z trestných činů.

(2) Společné řízení koná soud, který je příslušný konat řízení proti pachateli trestného činu nebo o nejtěžším trestném činu.

§ 22

Příslušnost několika soudů

Je-li podle předchozích ustanovení dána příslušnost několika soudů, koná řízení z těchto soudů ten, u něhož podal prokurátor obžalobu nebo jemuž byla věc postoupena nepřislušným soudem.

§ 23

Vyloučení a spojení věci

(1) K urychlení řízení nebo z jiných důležitých důvodů lze řízení o některém z trestných činů nebo proti některému z obviněných vyloučit ze společného řízení.

(2) Příslušnost soudu, který věc vyloučil, se nemění; vyloučí-li však krajský soud věc, o níž by jinak příslušelo konat řízení okresnímu soudu, může ji postoupit tomuto soudu.

(3) Jsou-li tu podmínky společného řízení, může soud spojit k společnému projednání a rozhodnutí věci, v nichž byly podány samostatné obžaloby.

§ 24

Spory o příslušnost

Spory o příslušnost mezi soudy rozhoduje soud, který je jim nejbližše společně nadřízen.

Odnětí a přikázání věci

§ 25

Z důležitých důvodů může být věc příslušnému soudu odňata a přikázána jinému soudu téhož druhu a stupně; o odnětí a přikázání rozhoduje soud, který je oběma soudům nejbližše společně nadřízen.

§ 26

Na návrh předsedy Nejvyššího soudu nebo generálního prokurátora může Nejvyšší soud

- a) věc se zřetelem na povahu trestného činu nebo osobu pachatele odejmout příslušnému okresnímu soudu a přikázat k pokračování v řízení a k rozhodnutí krajskému soudu,
- b) věc, v níž bylo podáno odvolání proti rozsudku okresního soudu, odejmout z důležitých důvodů příslušnému krajskému soudu a rozhodnout o odvolání sám,

c) věc, v níž jde o trestný čin ohrožující důležité zájmy obrany vlasti, odejmout příslušnému okresnímu nebo krajskému soudu a přikázat ji k pokračování v řízení a k rozhodnutí vojenskému soudu téhož stupně; věc odňatou příslušnému okresnímu soudu může přikázat k pokračování v řízení a k rozhodnutí též vyššímu vojenskému soudu.

Oddíl druhý

Pomocné osoby

§ 27

Zapisovatel

K sepsání protokolu o úkonech orgánů činných v trestním řízení se přibere zpravidla zapisovatel vzatý do slibu. Nebyl-li zapisovatel přibrán, sepiše protokol osoba provádějící úkon.

Tlumočník

§ 28

Je-li třeba přetlumočit obsah výpovědi nebo písemnosti nebo neovládá-li obviněný jazyk, v kterém se jednání vede, přibere se tlumočník; tlumočník může být zároveň zapisovatelem.

§ 29

(1) O ustanovení tlumočníka, o způsobilosti k této funkci a o vyloučení z ní, o právu odepřít provedení tlumočnického úkonu, o slibu a o připomenutí povinností před provedením tlumočnického úkonu, jakož i o náhradě hotových výloh a odměně za tlumočnický úkon platí zvláštní předpisy.

(2) Výši náhrady a odměny tlumočníka určí ten orgán, který tlumočníka přibral, a v řízení před soudem předseda senátu. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Oddíl třetí

Vyloučení orgánů

činných v trestním řízení

§ 30

(1) Z vykonávání úkonů trestního řízení je vyloučen soudce, prokurátor, vyšetřovatel, vyhledávací orgán a zapisovatel, u něhož lze mít pochybnost o nepodjatosti pro jeho poměr k projednávané věci nebo k osobám, jichž se úkon přímo dotýká, k jejich obhájcům, zákonným zástupcům a zmocněncům nebo pro poměr k jinému orgánu činnému v tomto řízení.

(2) Soudce je dále vyloučen z vykonávání úkonů trestního řízení, jestliže byl v projednávané věci činný jako prokurátor, vyšetřovatel, vyhledávací orgán, společenský žalobce, obhájce, společenský obhájce nebo jako zmocněnec zúčastněné osoby nebo poškozeného.

(3) Z rozhodování u soudu vyššího stupně je kromě toho vyloučen soudce, který se zúčastnil

rozhodování u soudu nižšího stupně, a naopak. Z rozhodování o stížnosti u nadřízeného orgánu je vyloučen prokurátor, který napadené rozhodnutí učinil anebo dal k němu souhlas nebo pokyn.

§ 31

[1] O vyloučení rozhoduje, jde-li o soudce, předseda soudu, jde-li o předsedu soudu, předseda nadřízeného soudu, a jde-li o jinou osobu, bezprostředně nadřízený orgán, a to na podkladě oznámení osoby, o jejíž vyloučení jde, nebo na podkladě námitek některé ze stran. Až do rozhodnutí těchto orgánů o vyloučení vykonávají osoby, o jejichž vyloučení jde, jen ty úkony, které nesnesou odkladu.

[2] Jestliže soudce, o jehož vyloučení jde, s tím souhlasí, může ho předseda soudu, aniž o vyloučení rozhodne, nahradit jiným soudcem.

Oddíl čtvrtý

Obviněný

§ 32

Obviněný

Toho, kdo je podezřelý ze spáchání trestného činu, lze považovat za obviněného a použít proti němu prostředků daných tímto zákonem proti obviněnému teprve tehdy, bylo-li proti němu vzneseno obvinění (§ 163) nebo mu bylo sděleno obvinění (§ 169).

§ 33

Práva obviněného

[1] Obviněný má právo vyjádřit se ke všem skutečnostem, které se mu kladou za vinu, a k důkazům o nich, uvádět okolnosti a důkazy sloužící k jeho obhajobě, činit návrhy a podávat opravné prostředky. Má právo zvolit si obhájce a s ním se radit. Je-li ve vazbě, může se obhájcem mluvit bez přítomnosti třetí osoby; vyšetřovatel mu takovou rozmluvu umožní. Je-li však důvodem vazby obava, že obviněný bude mařit vyšetřování [§ 67 písm. b)] a nepřikročilo-li se dosud k seznamování s výsledky vyšetřování, je k rozmluvě bez přítomnosti třetí osoby třeba souhlasu vyšetřovatele. Obviněný, který nemá dostatečných prostředků, aby hradil náklady obhajoby, má nárok na obhajobu bezplatnou. Tato práva přísluší obviněnému i tehdy, je-li zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena.

[2] Všechny orgány činné v trestním řízení jsou povinny vždy obviněného o jeho právech poučit a poskytnout mu plnou možnost jejich uplatnění.

§ 34

Zákonný zástupce obviněného

Zákonný zástupce obviněného, který je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům je omezena, je oprávněn obviněného zastupovat, zejména zvolit mu obhájce,

činit za obviněného návrhy, podávat za něho žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se těch úkonů, kterých se podle zákona může zúčastnit obviněný. Ve prospěch obviněného může zákonný zástupce tato práva vykonávat i proti vůli obviněného.

Oddíl pátý

Obhájce

§ 35

Obhájce

[1] Obhájcem v trestním řízení může být jen advokát. Jde-li v oboru vojenského soudnictví o věc zvlášť důležitého zájmu obrany vlasti, může prokurátor nebo předseda senátu rozhodnout, že v ní může být obhájcem jen důstojník justice v činné službě zařazený ve vojenském soudnictví; ten má pak při výkonu obhajoby všechna práva a povinnosti obhájce a je zproštěn služební podřízenosti.

[2] V hlavním líčení a ve veřejném zasedání nemůže být obhájcem ten, kdo je k němu předvolán jako svědek, znalec nebo tlumočník.

§ 36

Nutná obhajoba

[1] Obviněný musí mít obhájce už v přípravném řízení,

- a) je-li ve vazbě, ve výkonu trestu odnětí svobody nebo na pozorování v zdravotním ústavu (§ 116 odst. 2),
- b) je-li zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena,
- c) jde-li o řízení proti mladistvému, nebo
- d) jde-li o řízení proti uprchlému.

[2] Obviněný musí mít obhájce také tehdy, považuje-li to soud a v přípravném řízení vyšetřovatel nebo prokurátor za nutné, zejména proto, že vzhledem k tělesným nebo duševním vadám obviněného mají pochybnosti o jeho způsobilosti náležitě se hájit.

[3] Koná-li se řízení o trestném činu, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let, musí mít obviněný obhájce už v přípravném řízení.

[4] Obviněný musí mít obhájce též v řízení o vydání do ciziny, v řízení, v němž se rozhoduje o uložení ochranného léčení, pokud nejde o ochranné léčení protialkoholní, a v řízení stanném.

§ 37

Zvolený obhájce

[1] Neužije-li obviněný práva zvolit si obhájce a nezvolí-li mu ho ani jeho zákonný zástupce, může mu ho zvolit jeho příbuzný v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, osvojenec, manžel, druh, jakož i zúčastněná osoba. Je-li obviněný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způso-

bilost k právním úkonům omezena, mohou tak učinit tyto osoby i proti jeho vůli.

(2) Obviněný si může místo obhájce, který mu byl ustanoven nebo osobou k tomu oprávněnou zvolen, zvolit obhájce jiného.

Ustanovený obhájce

§ 38

(1) Jestliže obviněný nemá obhájce v případě, kdy ho musí mít (§ 36), určí se mu lhůta ke zvolení obhájce. Uplyne-li tato lhůta marně, bude mu obhájce ustanoven.

(2) Je-li obviněných několik, ustanoví se těm, jejichž zájmy si v trestním řízení neodporují, zpravidla obhájce společný.

§ 39

Je-li třeba ustanovit obhájce, oznámí to vyšetřovatel, prokurátor nebo předseda senátu advokátní poradně; obhájce ustanoví její vedoucí. V případech uvedených v § 35 odst. 1 věta druhá ustanoví obhájce prokurátor nebo předseda senátu.

§ 40

Ustanovený obhájce je povinen obhajobu převzít. Z důležitých důvodů může však být obhájce na svou žádost nebo na žádost obviněného povinnosti obhajováním zproštěn a místo něho ustanoven obhájce jiný.

§ 41

Povinnosti a práva obhájce

(1) Obhájce je povinen poskytovat obviněnému potřebnou právní pomoc, účelně využívat k hájení jeho zájmů prostředků a způsobů obhajoby uvedených v zákoně, zejména pečovat o to, aby byly v řízení náležitě a včas objasněny skutečnosti, které obviněného zbavují viny nebo jeho vinu zmírňují, a tím přispívat ke správnému objasnění a rozhodnutí věci.

(2) Obhájce je oprávněn již za přípravného řízení činit za obviněného návrhy, podávat za něho žádosti o opravné prostředky, nahlížet do spisů (§ 65) a zúčastnit se podle ustanovení tohoto zákona vyšetřovacích a vyhledávacích úkonů. S obviněným, který je ve vazbě, je oprávněn mluvit v rozsahu stanoveném v § 33 odst. 1.

(3) Obhájce je v řízení před soudem oprávněn zúčastnit se všech úkonů, kterých se může zúčastnit obviněný.

(4) Je-li obviněný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, může obhájce oprávnění uvedená v odstavcích 2 a 3 vykonávat též proti vůli obviněného.

(5) Nebylo-li zmocnění obhájce při jeho zvolení nebo ustanovení vymezeno jinak, zaniká při skončení trestního stíhání. I když zmocnění takto zaniklo, je obhájce oprávněn podat za obžalovaného ještě žádost o milost a o odklad výkonu trestu.

Oddíl šestý

Zúčastněná osoba

§ 42

(1) Tomu, jehož věc byla zabrána nebo podle návrhu má být zabrána (zúčastněná osoba), musí být poskytnuta možnost, aby se k věci vyjádřil; může být přítomen při hlavním líčení a veřejném zasedání, činit při nich návrhy, nahlížet do spisů (§ 65) a podávat v případech tímto zákonem stanovených opravné prostředky.

(2) Orgány činné v trestním řízení jsou povinny zúčastněnou osobu o jejích právech poučit a poskytnout jí možnost jejích uplatnění.

(3) Je-li zúčastněná osoba zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo je-li její způsobilost k právním úkonům omezena, vykonává její práva podle tohoto zákona její zákonný zástupce.

Oddíl sedmý

Poškozený

Oprávnění poškozeného a uplatnění nároku na náhradu škody

§ 43

(1) Ten, komu bylo trestným činem ublíženo na zdraví, způsobena majetková, morální nebo jiná škoda (poškozený), má právo činit návrhy na doplnění dokazování, nahlížet do spisů (§ 65), zúčastnit se hlavního líčení a veřejného zasedání konaného o odvolání a před skončením řízení se k věci vyjádřit.

(2) Poškozený, který má podle zákona proti obviněnému nárok na náhradu škody, jež mu byla trestným činem způsobena, je oprávněn také navrhnout, aby soud v odsuzujícím rozsudku uložil obžalovanému povinnost nahradit tuto škodu. Návrh je třeba učinit nejpozději u hlavního líčení před zahájením dokazování (§ 206 odst. 2). Z návrhu musí být patrné, z jakých důvodů a v jaké výši se nárok na náhradu škody uplatňuje.

(3) Návrh podle odstavce 2 může učinit i prokurátor, vyžaduje-li to ochrana zájmů společnosti, socialistických organizací nebo pracujících, zejména byla-li trestným činem způsobena škoda na majetku v socialistickém vlastnictví.

§ 44

(1) Oprávnění poškozeného nemůže vykonávat ten, kdo je v trestním řízení stíhán jako spoluobviněný.

(2) Účast poškozeného je vyloučena v řízení stanném. V řízení o trestných činech náležejících do příslušnosti krajského soudu (§ 17 odst. 1) rozhodne o účasti poškozeného soud podle povahy pojednávané věci.

(3) Návrh podle § 43 odst. 2 nelze podat, bylo-li o nároku již rozhodnuto v občanskoprávním nebo v jiném příslušném řízení.

§ 45

(¹) Je-li poškozená osoba zbavena způsobilosti k právním úkonům nebo je-li její způsobilost k právním úkonům omezena, vykonává její práva podle tohoto zákona její zákonný zástupce.

(²) Jde-li o uplatnění nároku na náhradu škody (§ 43 odst. 2), přecházejí práva, která tento zákon přiznává poškozenému, i na jeho právního nástupce.

§ 46

Orgány činné v trestním řízení jsou povinny poškozeného o jeho právech poučit a poskytnout mu plnou možnost k jejich uplatnění.

Zajištění nároku poškozeného

§ 47

(¹) Je-li důvodná obava, že uspokojení nároku poškozeného na náhradu škody způsobené trestným činem bude mařeno nebo ztěžováno, lze nárok až do pravděpodobné výše škody zajistit na majetku obviněného.

(²) Části majetku určené k zajištění nároku se v usnesení o zajištění popíší a obviněnému se zakáže s nimi nakládat. Movité věci se přitom zpravidla uloží do úschovy státního notářství. Jde-li o nemovitost, doručí se usnesení o zajištění státnímu notářství, v jehož obvodě nemovitost leží. U pohledávek se přikáže dlužníku, aby místo plnění obviněnému složil předmět plnění do úschovy státního notářství.

(³) Zajišťovat podle odstavce 2 nelze nárok, který není možno v trestním řízení uplatnit. K zajištění nároku nemůže být použito věcí, které nelze podle občanskoprávních předpisů postihnout výkonem soudního rozhodnutí, ani pohledávek obviněného na výplatu odměny z pracovně právního nebo obdobného poměru, pohledávek na výplatu výživného a na výplatu dávek z nemocenského pojištění a sociálního zabezpečení.

(⁴) O zajištění rozhoduje soud na návrh prokurátora nebo poškozeného, v přípravném řízení prokurátor na návrh poškozeného. V přípravném řízení prokurátor nárok zajistí i bez návrhu poškozeného, vyžaduje-li to ochrana zájmů společnosti, socialistických organizací nebo pracujících, zejména byla-li trestným činem způsobena škoda na majetku v socialistickém vlastnictví.

(⁵) Poškozeného je třeba o zajištění jeho nároku vždy vyzrozumět s upozorněním na důvody, pro něž se zajištění podle § 48 odst. 1 zruší.

§ 48

(¹) Zajištění se zruší

- a) pomine-li důvod, pro který bylo nařízeno,
- b) bylo-li trestní stíhání pravomocně zastaveno nebo skončilo-li pravomocným zprošťujícím rozsudkem, nebo
- c) uplynuly-li dva měsíce ode dne, kdy nabyl právní moci rozsudek, jímž byl obžalovaný

uznán vinným nebo ode dne, kdy nabylo právní moci usnesení, jímž byla věc postoupena místnímu lidovému soudu nebo jinému orgánu.

(²) Zajištění je třeba omezit, ukáže-li se, že ho není třeba v rozsahu, v němž bylo nařízeno. Jestliže byly zajištěním postiženy věci náležející jiné osobě než obviněnému, vyjmou se ze zajištění.

§ 49

Proti rozhodnutí podle § 47 a 48 je přípustná stížnost, jež má, pokud jde o zrušení zajištění, jeho omezení nebo vynětí ze zajištění, odkladný účinek.

Oddíl osmý

Zmocněnec zúčastněné osoby a poškozeného

§ 50

(¹) Zúčastněná osoba a poškozený se mohou dát zastupovat zmocněncem.

(²) Zmocněncem zúčastněné osoby a poškozeného může být jen osoba, jejíž způsobilost k právním úkonům není omezena a která je občansky bezúhonná; při hlavním líčení a veřejném zasedání nemůže být zmocněncem ten, kdo je k němu předvolán jako svědek, znalec nebo tlumočník.

(³) Jde-li v oboru vojenského soudnictví o věc zvlášť důležitého zájmu obrany vlasti, může prokurátor nebo předseda senátu rozhodnout, že v ní může být zmocněncem jen důstojník justice v činné službě zařazený ve vojenském soudnictví.

§ 51

Zmocněnec zúčastněné osoby a poškozeného je oprávněn činit za zúčastněnou osobu nebo poškozeného návrhy a podávat za ně žádosti a opravné prostředky; je též oprávněn zúčastnit se všech úkonů, kterých se může zúčastnit zúčastněná osoba nebo poškozený.

HLAVA TŘETÍ

OBEČNÁ USTANOVENÍ O ÚKONECH TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

§ 52

Způsob provádění úkonů trestního řízení

Při provádění úkonů trestního řízení se musí jednat s osobami na úkonu zúčastněnými tak, jak to vyžaduje význam a výchovný účel trestního řízení; vždy je nutno šetřit jejich osobnosti a jejich ústavou zaručených práv.

Oddíl první

Dožádání

§ 53

(¹) Soud, prokurátor, vyšetřovatel a vyhledávací orgán vykonávají jednotlivé úkony trestního

řízení ve svém obvodu zpravidla sami. Mimo svůj obvod vykonávají jednotlivé úkony trestního řízení dožadáním okresního soudu, prokurátora, vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu, v jehož obvodu má být úkon proveden, popřípadě též dožadáním vojenského soudu nebo vojenského prokurátora; jestliže věc nesnese odkladu nebo je-li toho pro řádné posouzení věci nezbytně třeba, vykonají však úkon i mimo svůj obvod sami.

[²] Nejvyšší soud a krajský soud mohou jednotlivé úkony i ve svém obvodu vykonat dožadáním okresního soudu, v jehož obvodu má být úkon proveden; Nejvyšší soud může to učinit též dožadáním krajského soudu.

[³] Vojenský soud a vojenský prokurátor mohou jednotlivé úkony trestního řízení vykonat též dožadáním okresního soudu nebo okresního prokurátora, v jehož obvodu má být úkon proveden.

§ 54

[¹] V dožadání je třeba uvést spisové údaje, jejichž znalost je nutná k řádnému provedení úkonu. Je-li třeba, připojí dožadující orgán spisy a poukáže na ty jejich části, kde jsou potřebné údaje obsaženy. Dožadovaný orgán je podle povahy věci a podle toho, co při provádění úkonu vyšlo najevo, oprávněn i povinen provést i další nezbytné úkony, zejména vyslechnout další osoby a dotazovat se na okolnosti v dožadání neuvedené, může-li to přispět k rychlému a správnému rozhodnutí věci.

[²] Úkony dožadovaného soudu koná soudce z povolení; má přitom práva a povinnosti předsedy senátu.

Oddíl druhý

Protokol

§ 55

Sepisování protokolu

[¹] O každém úkonu trestního řízení se sepíše, a to zpravidla při úkonu nebo bezprostředně po něm, protokol, který musí obsahovat

- a) pojmenování soudu, prokurátora nebo jiného orgánu konajícího úkon,
- b) místo, čas a předmět úkonu,
- c) jméno a příjmení úředních osob a jejich funkce, jméno a příjmení přítomných stran, jméno a příjmení zákonných zástupců, obhájců a zmocněnců, kteří se úkonu zúčastnili,
- d) stručné, ale výstižné vyličení průběhu úkonu, z něhož by bylo patrné i zachování zákonných ustanovení upravujících provádění úkonu, dále podstatný obsah rozhodnutí při úkonu vyhlášených a byl-li hned při úkonu doručen opis rozhodnutí, osvědčení o tomto doručení,
- e) návrhy stran, udělení poučení, popřípadě vyjádření poučených osob,
- f) námítky stran nebo vyslychaných osob proti obsahu protokolu.

[²] Výpovědi osob, které již byly vyslechnuty, se do protokolu o hlavním líčení nebo veřejném zasedání zapisují jen potud, pokud obsahují odchylky nebo dodatky k dřívějším výpovědím.

[³] Protokol o výpovědi osoby neznalé českého ani slovenského jazyka sepíše se některým z těchto jazyků; záleží-li na doslovném znění výpovědi, zapisuje zapisovatel nebo tlumočník do protokolu příslušnou část výpovědi také v jazyku, jímž tato osoba vypovídá.

[⁴] V důležitých případech lze kromě protokolu pořádit o jednání i těsnopisný zápis, který se pak spolu s přepisem do obyčejného písma připojí k protokolu. K zachycení průběhu jednání lze v případě potřeby použít jiného vhodného prostředku. Pomůckou k tomu použitou je třeba označit, spolehlivě uschovat a v protokole poznamenat, kde je uložena.

§ 56

Podpisování protokolu

[¹] Protokol o hlavním líčení a o veřejném a neveřejném zasedání podpisuje předseda senátu a zapisovatel; jiné protokoly podpíše ten, kdo úkon vykonal, a osoba, které se úkon týká, popřípadě zapisovatel, tlumočník, znalec nebo jiná osoba přivzatá k úkonu. Má-li protokol o výsledku více stránek, musí vyslychaná osoba podepsat každou stránku protokolu. Odmítne-li vyslychaný nebo jiná osoba přivzatá k úkonu protokol podepsat, uvede se to v protokolu s poznamenáním důvodu odmítnutí.

[²] Nemůže-li předseda senátu pro překážku delšího trvání podepsat protokol o hlavním líčení nebo o veřejném či neveřejném zasedání, podpíše jej jiný člen senátu. Je-li tato překážka u jiné osoby, poznamená se v protokolu důvod, proč podpis odpadl.

§ 57

Oprava protokolu

[¹] O opravě a doplnění protokolu o hlavním líčení a o veřejném a neveřejném zasedání a rovněž o námitkách proti takovému protokolu rozhoduje soud, o jehož protokol jde. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost.

[²] Ten, kdo řídil jednání nebo provádění úkonu, může i po podpisu protokolu nařídít nebo provést opravu písařských chyb nebo jiných zřejmých nesprávností. Oprava se provede tak, aby původní zápis zůstal čitelný; opravu podpíše ten, kdo ji nařídil.

§ 58

Protokol o hlasování

[¹] V protokolu o hlasování se uvede kromě všeobecných náležitostí (§ 55 odst. 1)

- a) postup při jednotlivých hlasováních, jejich výsledek a výrok rozhodnutí,
- b) mínění odlišné od názoru většiny, a to v celém znění i se stručným odůvodněním.

[²] Zápis o všech hlasováních, která se vy-

skytla v průběhu téhož jednání, pojme se do jediného protokolu o hlasování.

[³] Protokol o hlasování podpisují všichni členové senátu a zapisovatel.

[⁴] Protokol o hlasování se zalepí a připojí k protokolu o jednání. Otevřít jej smí jen předseda senátu u nadřízeného soudu při rozhodování o opravném prostředku a předseda senátu Nejvyššího soudu nebo předseda Nejvyššího soudu při rozhodování o stížnosti pro porušení zákona, jakož i soudce pověřený vyhotovením rozsudku; po nahlédnutí jej opět zalepí a otevření potvrdí svým podpisem.

[⁵] Protokol o hlasování se neseписuje, jde-li o jednoduchá rozhodnutí, na kterých se senát usnesl jednomyslně a kterým předcházela porada pouze v jednacím síni bez přerušení jednání; v protokole o jednání se v takovém případě poznamená, že usnesení bylo učiněno bez přerušení jednání.

Oddíl třetí

Podání

§ 59

[¹] Podání se posuzuje vždy podle svého obsahu, i když je nesprávně označeno. Lze je učinit písemně, ústně do protokolu, telegraficky nebo dálkopisem.

[²] Činí-li se ústně trestní oznámení je nutno oznamovatele vyslechnout o okolnostech, za nichž byl čin spáchán, o osobních poměrech toho, na něhož se oznámení podává, o důkazech a o výši škody způsobené oznámeným činem; je-li oznamovatel zároveň poškozeným nebo jeho zmocněncem, musí být vyslechnut též o tom, zda žádá, aby soud rozhodl v trestním řízení o jeho nároku na náhradu škody. Výslech má být proveden tak, aby byl získán podklad pro další řízení.

[³] Jestliže byl protokol o trestním oznámení učiněném ústně sepsán u soudu, zašle jej soud neprodleně prokurátorovi.

Oddíl čtvrtý

Lhůty

§ 60

Počítání lhůt

[¹] Do lhůty určené podle dní se nezapočítává den, kdy se stala událost určující počátek lhůty.

[²] Lhůta stanovená podle týdnů, měsíců nebo let končí uplynutím toho dne, který svým jménem nebo číselným označením odpovídá dni, kdy se stala událost určující počátek lhůty. Chybí-li tento den v posledním měsíci lhůty, končí lhůta uplynutím posledního dne tohoto měsíce.

[³] Případně-li konec lhůty na den pracovního klidu, pokládá se za poslední den lhůty nejbližší příští pracovní den.

[⁴] Lhůta je zachována též tehdy, jestliže podání bylo ve lhůtě

a) dáno na poštu a adresováno soudu, prokurátorovi, vyšetřovateli nebo vyhledávacímu orgánu, u něhož má být podáno nebo který má ve věci rozhodnout,

b) učiněno u soudu nebo u prokurátora, který má ve věci rozhodnout,

c) učiněno příslušníkem ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru v činné službě u jeho náčelníka,

d) učiněno u náčelníka nápravného zařízení, kde je ten, kdo podání činí, ve vazbě nebo v trestu, nebo

e) učiněno ústně do protokolu u kteréhokoli okresního soudu nebo okresního prokurátora.

§ 61

Navrácení lhůty

[¹] Zmešká-li obviněný nebo jeho obhájce z důležitých důvodů lhůtu k podání opravného prostředku, povolí mu orgán, jemuž přísluší o opravném prostředku rozhodovat, navrácení lhůty. O navrácení lhůty je třeba požádat do tří dnů od pominutí překážky. Nebyl-li opravný prostředek ještě podán, je třeba jej se žádostí spojit. Jde-li o odvolání proti rozsudku, je možno odvolání odvodnit ještě ve lhůtě osmi dnů od doručení usnesení o povolení navrácení lhůty.

[²] Byl-li opravný prostředek už zamítnut jako opožděný, zruší orgán při povolení navrácení lhůty zároveň i svoje rozhodnutí o zamítnutí opravného prostředku.

[³] Ustanovení odstavců 1 a 2 se užije přiměřeně i tehdy, ukáže-li se, že lhůta k podání opravného prostředku, který byl zamítnut jako opožděný, zmeškána nebyla.

Oddíl pátý

Doručování

§ 62

Obecné ustanovení

[¹] Nebyla-li písemnost doručena při úkonu trestního řízení, doručí se zpravidla poštou.

[²] V případě potřeby lze požádat o doručení orgán místního národního výboru a v případech zvláště naléhavých, zejména při nařízeném předvedení, při neúspěšnosti pokusu doručit jiným způsobem do vlastních rukou adresáta zásilku, u níž je uložení vyloučeno, nebo při nebezpečí, že průtah v doručování povede ke zmaření jednání, i orgán Sboru národní bezpečnosti.

[³] Nebyl-li adresát zastížen, ačkoli se v místě doručení zdržuje, doručí se jiné dorostlé osobě bydlící v témže bytě nebo v témže domě anebo zaměstnané na témže pracovišti, je-li ochotna písemnost převzít a její odevzdání obstarat.

[⁴] Není-li takové osoby, uloží se písemnost na poštu nebo u místního národního výboru a adresát se vhodným způsobem vyzve, aby si písem-

nost vyzvedl. Písemnost se považuje za doručenou dnem, kdy byla uložena, i když se adresát o uložení nedověděl.

[5] Písemnosti určené osobám požívajícím diplomatických imunit a výsad nebo osobám v jejich bytech se předloží ministerstvu spravedlnosti; to zařídí jejich doručení.

§ 63

Doručování do vlastních rukou

[1] Do vlastních rukou se doručuje

- a) obviněnému obžaloba a předvolání,
- b) osobám oprávněným podat proti rozhodnutí opravný prostředek opis tohoto rozhodnutí,
- c) jiná písemnost, jestliže to předseda senátu, prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán z důležitých důvodů nařídí.

[2] Nebyl-li adresát zásilky, kterou je třeba doručit do vlastních rukou, zastížen, ačkoli se v místě doručení zdržuje, uvědomí jej doručovatel vhodným způsobem, že zásilku přijde doručit znovu v den a hodinu uvedenou v oznámení. Zůstane-li i nový pokus o doručení bezvýsledný, uloží se rozhodnutí na poště nebo u místního národního výboru a adresát se o tomto uložení vhodným způsobem vyrozumí. Nevyzvedne-li si adresát zásilku do tří dnů od uložení, považuje se poslední den této lhůty za den doručení, i když se adresát o uložení nedověděl.

[3] Uložit doručovanou zásilku podle odstavce 2 nelze, doručuje-li se

- a) obviněnému obžaloba nebo předvolání k hlavnímu líčení nebo k veřejnému zasedání,
- b) obžalovanému opis rozsudku, proti němuž může podat odvolání,
- c) jiná písemnost, jestliže to předseda senátu, prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán z důležitých důvodů nařídí.

[4] Je-li uložení doručované zásilky vyloučeno, musí to odesílatel na zásilce nápadně vyznačit.

§ 64.

Odepření přijetí

[1] Odepře-li adresát písemnost přijmout, znamená se to na doručence spolu s datem a důvodem odepření a písemnost se vrátí.

[2] Uzná-li předseda senátu, prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán, který písemnost odeslal, že přijetí bylo odepřeno bezdůvodně, považuje se písemnost za doručenu dnem, kdy přijetí bylo odepřeno; na tento následek musí být adresát doručovatelem upozorněn.

Oddíl šestý

Nahlížení do spisů

§ 65

[1] Obviněný, poškozený a zúčastněná osoba, jejich obhájci a zmocněnci, jakož i společenský žalobce a společenský obhájce mají právo nahlížet do spisů, s výjimkou protokolu o hlasování, a činit si výpisky a poznámky. Totéž právo mají zákonní zástupci obviněného, poškozeného nebo zúčastněné osoby, jestliže tyto osoby jsou zbaveny způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jejich způsobilost k právním úkonům omezena. Jiné osoby tak mohou činit se souhlasem předsedy senátu a v přípravném řízení se souhlasem prokurátora, vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu, jen pokud je toho třeba k uplatnění jejich práv.

[2] V přípravném řízení může prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán nahlédnutí do spisu ze závažných důvodů odepřít. Závažnost důvodů, ze kterých nahlédnutí do spisu odepřel vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán, je na žádost osoby, již nahlédnutí bylo odepřeno, prokurátor povinen urychleně přezkoumat. Nahlédnutí do spisu nelze odepřít obviněnému a obhájci, přikročilo-li se již k seznamování obviněného s výsledky vyšetřování nebo vyhledávání.

[3] Tomu, kdo měl právo být úkonu přítomen, nemůže být odepřeno nahlédnutí do protokolu o takovém úkonu. Obviněnému a jeho obhájci nemůže být odepřeno nahlédnutí do usnesení o vznesení obvinění (§ 163) nebo do záznamu o sdělení obvinění (§ 169).

[4] Práva státních orgánů nahlížet do spisů podle jiných zákonných předpisů nejsou ustanovením předchozích odstavců dotčena.

[5] Při povolování nahlížet do spisů je nutno učinit takové opatření, aby bylo zachováno státní, hospodářské a služební tajemství.

Oddíl sedmý

Pořádková pokuta

§ 66

[1] Kdo přes předchozí napomenutí ruší řízení nebo se k soudu, prokurátorovi, vyšetřovateli nebo vyhledávacímu orgánu chová urážlivě nebo kdo bez dostatečné omluvy neuposlechne příkazu daného mu podle tohoto zákona, může být předsedou senátu a v přípravném řízení prokurátorem, vyšetřovatelem nebo vyhledávacím orgánem potrestán pořádkovou pokutou do 500 Kčs. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

[2] Dopustí-li se takového jednání příslušník ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru v činné službě, může se přenechat náčelníku, aby ho potrestal podle kázeňského řádu.

[3] Dopustí-li se takového jednání osoba, která je ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody,

může se přenechat náčelníku nápravného zařízení, aby ji potrestal kázeňsky.

HLAVA ČTVRTÁ ZAJIŠTĚNÍ OSOB A VĚCÍ

Oddíl první

Vazba

§ 67

Důvody vazby

Obviněný smí být vzat do vazby jen tehdy, jsou-li tu skutečnosti, které odůvodňují obavu,

- a) že uprchne nebo se bude skrývat, aby se tak trestnímu stíhání nebo trestu vyhnul, zejména nelze-li jeho totožnost hned zjistit, nemá-li stálé bydliště nebo zaměstnání anebo hrozí-li mu vysoký trest,
- b) že bude působit na svědky nebo spoluobviněné nebo jinak mařit objasňování skutečností závažných pro trestní stíhání, nebo
- c) že bude pokračovat v trestné činnosti, dokoná trestný čin, o který se pokusil, nebo vykoná trestný čin, který připravoval nebo kterým hrozil.

§ 68

Rozhodnutí o vazbě

Vzít do vazby lze toliko osobu, proti které bylo vzneseno obvinění (§ 163) nebo které bylo sděleno obvinění (§ 169). O vazbě rozhoduje soud, v přípravném řízení prokurátor.

§ 69

Příkaz k dodání do vazby

(¹) Je-li toho třeba vydá orgán, který rozhoduje o vazbě, příkaz, aby obviněný byl dodán do vazby. V řízení před soudem vydá tento příkaz předseda senátu.

(²) Dodání provedou na podkladě příkazu orgány Sboru národní bezpečnosti, které jsou též povinny, je-li toho k provedení příkazu třeba, vypatrat pobyt obviněného.

(³) Osoba dodaná do vazby musí být do 48 hodin vyslechnuta a musí jí být oznámeno rozhodnutí o vazbě.

§ 70

Vyrozumění o vzetí do vazby

O vzetí do vazby je třeba bez průtahů vyrozumět některého rodinného příslušníka obviněného, jakož i vedoucího jeho pracoviště. O vzetí do vazby příslušníka ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru je třeba vyrozumět též jeho velitele nebo náčelníka.

Trvání vazby

§ 71

(¹) Vazba v přípravném řízení, včetně řízení podle hlavy desáté, může trvat nanejvýš dva měsíce. Nadřízený prokurátor může tuto dobu prodloužit o další jeden měsíc. Na delší dobu může vazbu prodloužit jen generální prokurátor.

(²) Doba uvedená v odstavci 1 se počítá ode dne, kdy došlo k omezení osobní svobody obviněného.

§ 72

(¹) Všechny orgány činné v trestním řízení jsou povinny zkoumat v každém období trestního stíhání, zda důvody vazby ještě trvají; pomine-li důvod vazby, musí být obviněný ihned propuštěn na svobodu.

(²) Obviněný má právo kdykoli žádat o propuštění na svobodu; jeho žádost musí být vyřízena neprodleně.

(³) Souhlasí-li prokurátor s propuštěním obviněného na svobodu, může v řízení před soudem o propuštění z vazby rozhodnout předseda senátu.

§ 73

Nahrazení vazby zárukou společenské organizace nebo slibem obviněného

(¹) Je-li tu jen důvod vazby uvedený v § 67 písm. a) nebo c) a organizace uvedená v § 4 odst. 1 nabídne převzetí záruky za další chování obviněného, a za to, že se na vyzvání dostaví k soudu, prokurátorovi nebo vyšetřovateli, může orgán rozhodující o vazbě, považuje-li záruku vzhledem k osobě obviněného a k povaze vyšetřovaného případu za dostatečnou, ji přijmout a ponechat obviněného na svobodě nebo ho na svobodu propustit.

(²) Stejně může orgán rozhodující o vazbě postupovat, je-li tu jen důvod vazby uvedený v § 67 písm. a) a obviněný dá písemný slib, že se na vyzvání dostaví k soudu, prokurátorovi nebo vyšetřovateli a že každou změnu svého pobytu předem ohlásí, považuje-li orgán vzhledem k osobě obviněného a k povaze vyšetřovaného případu slib za dostatečný.

§ 74

Stížnost proti rozhodnutí o vazbě

(¹) Proti rozhodnutí o vazbě je přípustná stížnost.

(²) Odkladný účinek má pouze stížnost prokurátora proti rozhodnutí soudu o propuštění obviněného z vazby. Byl-li však prokurátor při vyhlášení takového rozhodnutí přítomen, má jeho stížnost odkladný účinek jen tehdy, byla-li podána ihned po vyhlášení rozhodnutí; jde-li o propuštění z vazby po zprošňujícím rozsudku, má stížnost prokurátora odkladný účinek jen tehdy, podal-li prokurátor také odvolání proti rozsudku.

Oddíl druhý

Zadržení

§ 75

Zadržení obviněného vyšetřovatelem

nebo vyhledávacím orgánem

Jestliže je tu některý z důvodů vazby (§ 67) a pro neodkladnost věci nelze rozhodnutí proku-

rátora o vazbě předem opatřit, může vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán obviněného zadržet prozatím sám. Je však povinen provedené zadržení prokurátorovi bezodkladně ohlásit a nejpozději do 48 hodin od zadržení obviněného prokurátorovi odevzdat, nebo propustit na svobodu. Spolu s obviněným odevzdá prokurátorovi i opis protokolu, který sepsal při zadržení, a popřípadě i další materiál, který prokurátor potřebuje, aby mohl rozhodnout o vazbě.

§ 76

Zadržení osoby podezřelé

(1) Osobu podezřelou ze spáchání trestného činu může, je-li tu některý z důvodů vazby (§ 67), vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán v naléhavých případech zadržet, i když proti ní dosud nebylo vzneseno obvinění podle § 163 ani jí nebylo sděleno obvinění podle § 169. K zadržení je třeba předchozího souhlasu prokurátora. Bez takového souhlasu lze zadržení provést, jen jestliže věc nesnese odkladu a souhlasu předem nelze dosáhnout, zejména byla-li ona osoba přistižena při trestném činu anebo zastižena na útěku.

(2) Osobu, která byla přistižena při trestném činu, smí zadržet kdokoli, je-li toho nezbytně třeba ke zjištění její totožnosti, k zamezení útěku nebo k zajištění důkazu. Je však povinen odevzdat zadrženého ihned prokurátorovi anebo vyšetřovateli nebo orgánu Sboru národní bezpečnosti; zadrženého příslušníka ozbrojených sil může též odevzdat nejbližšímu útvaru ozbrojených sil nebo správci posádky. Nelze-li zadrženého takto odevzdat, je třeba některému z uvedených orgánů zadržení aspoň ihned oznámit.

(3) Orgán, který zadržení provedl, sepíše o něm bezodkladně protokol, v němž označí místo, čas a bližší okolnosti zadržení, jakož i podstatné jeho důvody a uvede osobní údaje zadržené osoby. Opis protokolu doručí neprodleně prokurátorovi. Obdobně postupuje orgán, který převzal osobu zadrženou podle odstavce 2.

(4) Orgán, který zadržení provedl nebo kterému zadržená osoba byla odevzdána, tuto osobu bezodkladně vyslechne a propustí ji na svobodu, bude-li podezření rozptýleno nebo důvody zadržení z jiné příčiny odpadnou. Nepropustí-li zadrženou osobu na svobodu, je tento orgán povinen odevzdat ji nejpozději do 48 hodin od zadržení nebo převzetí spolu s důkazním materiálem prokurátorovi.

(5) Ustanovení § 91, 92, 93 a 95 je třeba přiměřeně dbát i tehdy, je-li zadržená osoba vyslýchána v době, kdy proti ní nebylo ještě vzneseno obvinění podle § 163 ani jí nebylo sděleno obvinění podle § 169.

§ 77

Rozhodnutí prokurátora
o zadržené osobě

Nenařídil-li prokurátor propustit osobu zadrženou podle předchozích ustanovení na svobodu už na podkladě hlášení o zadržení obviněného

(§ 75) nebo na podkladě protokolu o zadržení podezřelého (§ 76 odst. 3), je povinen nejpozději do 48 hodin poté, co mu byla zadržená osoba odevzdána, rozhodnout podle § 68 o jejím vzetí do vazby, anebo ji propustit na svobodu.

Oddíl třetí

Vydání a odnětí věci

§ 78

Povinnost k vydání věci

(1) Kdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení, je povinen ji na vyzvání předložit soudu, prokurátorovi, vyšetřovateli nebo vyhledávacímu orgánu; je-li ji nutno pro účely trestního řízení zajistit, je povinen věc na vyzvání těchto orgánů vydat. Při vyzvání je třeba ho upozornit na to, že nevyhoví-li výzvě, může mu být věc odňata, jakož i na jiné následky nevyhovění (§ 66).

(2) Povinnost podle odstavce 1 se nevztahuje na listinu, jejíž obsah se týká okolností, o které platí zákaz výslechu, ledaže došlo k zproštění povinnosti zachovat věc v tajnosti nebo k zproštění povinnosti mlčenlivosti (§ 99).

(3) Vyzvat k vydání věci je oprávněn předseda senátu, v přípravném řízení prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán.

§ 79

Odnětí věci

(1) Nebude-li věc důležitá pro trestní řízení na vyzvání vydána tím, kdo ji má u sebe, může mu být na příkaz předsedy senátu a v přípravném řízení na příkaz prokurátora, vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu odňata. Vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán potřebuje k vydání takového příkazu předchozí souhlas prokurátora.

(2) Nevykoná-li orgán, který příkaz k odnětí věci vydal, odnětí věci sám, provede je na podkladě příkazu orgán Sboru národní bezpečnosti.

(3) Bez předchozího souhlasu uvedeného v odstavci 1 může být příkaz vyšetřovatelem nebo vyhledávacím orgánem vydán jen tehdy, jestliže nelze předchozího souhlasu dosáhnout a věc nesnese odkladu.

(4) K odnětí věci se podle možnosti přibere osoba, která není na věc zúčastněna.

(5) Protokol o vydání a odnětí věci musí obsahovat též dostatečně přesný popis vydané nebo odňaté věci, který by umožnil určit její totožnost.

(6) Osobě, která věc vydala nebo již byla věc odňata, vydá orgán, který úkon provedl, ihned písemné potvrzení o převzetí věci nebo opis protokolu.

Vrácení věci

§ 80

(1) Není-li věci, která byla podle § 78 vydána, nebo podle § 79 odňata, k dalšímu řízení už třeba a nepřichází-li v úvahu její propadnutí nebo za

brání, vrátí se tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. Jestliže na ni uplatňuje právo osoba jiná, vydá se tomu, o jehož právu na věc není pochyb. Při pochybnostech se věc uloží do úschovy státního notářství a osoba, která si na věc činí nárok, se upozorní, aby jej uplatnila v řízení ve věcech občanskoprávních.

(2) Je-li nebezpečí, že se věc, která nemohla být vrácena nebo vydána podle odstavce 1, zkaží, prodá se a částka za ni stržená se uloží do úschovy státního notářství. Na prodej se užije přiměřeně předpisů o soudním prodeji zabavených movitých věcí.

(3) Rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 činí předseda senátu, v přípravném řízení prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán. Vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán potřebuje k tomu předchozí souhlas prokurátora. Proti rozhodnutí o vrácení a vydání věci, jakož i o uložení do úschovy je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 81

(1) Jestliže byla obviněným vydána nebo mu odňata věc, kterou získal nebo pravděpodobně získal trestným činem, a buď není známo, komu věc patří, nebo není znám pobyt poškozeného, vyhlásí se veřejně popis věci. Vyhlášení se učiní způsobem pro vypátrání poškozeného nejúčelnějším, a to spolu s vyzváním, aby se poškozený přihlásil do šesti měsíců od vyhlášení.

(2) Uplatnil-li ve lhůtě uvedené v odstavci 1 nárok na věc někdo jiný než obviněný, postupuje se podle § 80 odst. 1. Jestliže nárok na věc neuplatnil nikdo jiný, vydá se věc, nebo byla-li zatím pro nebezpečí zkázy už prodána, částka za ni stržená obviněnému na jeho žádost, pokud nejde o věc, kterou získal trestným činem. Jde-li o takovou věc nebo nepožádal-li obviněný o vrácení věci, věc se odevzdá národnímu výboru, který provede její realizaci. Tím není dotčeno právo vlastníka žádat vydání částky stržené za věc.

(3) Jde-li o věc bezcennou, lze ji zničit, a jde-li o věc nepatrné ceny, lze ji odevzdat národnímu výboru k realizaci, a to v obou případech i bez předchozího vyhlášení popisu.

(4) Opatření a rozhodnutí uvedená v odstavcích 1 až 3 činí předseda senátu a v přípravném řízení prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán. Vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán potřebuje k tomu předchozí souhlas prokurátora. Proti usnesení o vydání věci, odevzdání věci národnímu výboru k realizaci nebo o zničení věci je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Oddíl čtvrtý

Domovní a osobní prohlídka

§ 82

Důvody domovní a osobní prohlídky

(1) Domovní prohlídku lze vykonat, je-li důvodně podezření, že v bytě či jiné místnosti nebo

v prostoru k nim náležející je věc důležitá pro trestní řízení nebo že se tam skrývá osoba podezřelá z trestného činu.

(2) Osobní prohlídku lze vykonat, je-li důvodně podezření, že někdo má u sebe věc důležitou pro trestní řízení.

(3) U osoby zadržené a u osoby, která má být dodána nebo která se bere do vazby, lze vykonat osobní prohlídku též tehdy, je-li tu podezření, že má u sebe zbraň nebo jinou věc, jíž by mohla ohrozit život nebo zdraví vlastní nebo cizí.

§ 83

Příkaz k prohlídce

(1) Nařídit domovní nebo osobní prohlídku je oprávněn předseda senátu, v přípravném řízení prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán. Vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán k tomu potřebuje předchozí souhlas prokurátora. Příkaz k domovní prohlídce musí být vydán písemně a musí být odůvodněn. Doručí se osobě, u níž se prohlídka koná, při prohlídce, a není-li to možné, nejdéle do 48 hodin po ní.

(2) Nevykoná-li domovní nebo osobní prohlídku orgán, který ji nařídil, vykoná ji na jeho příkaz orgán Sboru národní bezpečnosti.

(3) Bez příkazu nebo souhlasu uvedeného v odstavci 1 může vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán anebo orgán Sboru národní bezpečnosti vykonat domovní nebo osobní prohlídku jen tehdy, jestliže příkazu nebo souhlasu předem dosáhnout nelze a věc nesnese odkladu, anebo jestliže jde o osobu přistíženou při činu nebo o osobu, na kterou byl vydán příkaz k dodání do vazby. Bez příkazu nebo souhlasu lze též provést osobní prohlídku v případech uvedených v § 82 odst. 3.

§ 84

Předchozí výsledky

Domovní nebo osobní prohlídku lze vykonat jen po předchozím výsledku toho, u koho nebo na kom se má vykonat, a to jen tehdy, jestliže se výsledkem nedosáhlo ani dobrovolného vydání hledané věci, ani odstranění jiných důvodů, které vedly k prohlídce. Předchozího výsledku není třeba, jestliže věc nesnese odkladu a výslech nelze provést okamžitě.

§ 85

Výkon prohlídky

(1) Orgán vykonávající domovní prohlídku je povinen umožnit osobě, u níž se prohlídka koná, nebo některému dospělému členu její domácnosti, účast při prohlídce. O právu účasti při prohlídce je povinen tyto osoby poučit.

(2) K výkonu domovní a osobní prohlídky je třeba přibrat osobu, která není na věci zúčastněna. Orgán vykonávající prohlídku se prokáže svým oprávněním.

[3] V protokole o prohlídce je třeba též uvést, zda byla dodržena ustanovení o předchozím výslechu, popřípadě označit důvody, proč dodržena nebyla. Došlo-li při prohlídce k vydání nebo odnětí věcí, je třeba pojmout do protokolu také údaje uvedené v § 79 odst. 5.

[4] Osobě, u které byla prohlídka vykonána, vydá orgán, který ji vykonal, ihned, a není-li to možné, nejdéle do 48 hodin po ní písemné potvrzení o jejím výsledku, jakož i o převzetí věcí, které byly při prohlídce vydány nebo odňaty, anebo opis protokolu.

Oddíl pátý

Zadržení a otevření zásilek

§ 86

Zadržení zásilek

[1] Je-li k objasnění skutečností závažných pro trestní řízení nutno zjistit obsah nedoručených telegramů, dopisů nebo jiných zásilek, které pocházejí od obviněného nebo jsou pro něho určeny, nařídí předseda senátu a v přípravném řízení prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán, aby mu je pošta nebo podnik provádějící jejich dopravu vydaly; vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán potřebuje k tomu předchozí souhlas prokurátora.

[2] Bez nařízení uvedeného v odstavci 1 může být doprava zásilky pozdržena na příkaz vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu anebo i orgánu Sboru národní bezpečnosti, avšak jen tehdy, jestliže nelze tohoto nařízení předem dosáhnout a věc nesnese odkladu. Nedojde-li poště nebo podniku provádějícímu dopravu zásilek v takovém případě do tří dnů nařízení předsedy senátu, prokurátora, vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu, aby mu byly zásilky vydány, nesmí pošta nebo podnik dopravu zásilek dále zdržovat.

§ 87

Otevření zásilek

[1] Zásilku vydanou podle § 86 odst. 1 smí otevřít jen předseda senátu a v přípravném řízení prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán; vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán potřebuje k otevření předchozí souhlas prokurátora.

[2] Otevřená zásilka se odevzdá adresátovi, a není-li jeho pobyt znám, některému z jeho rodinných příslušníků; jinak se zásilka vrátí odesílateli. Je-li však obava, že by odevzdání zásilky mělo škodlivý vliv na trestní stíhání, připojí se zásilka ke spisu; je-li to vhodné, oznámí se adresátovi obsah dopisu nebo telegramu. Není-li jeho pobyt znám, učiní se oznámení některému z jeho rodinných příslušníků.

[3] Zásilka, kterou nebylo uznáno za nutné otevřít, odevzdá se ihned adresátovi nebo se vrátí poště nebo podniku, který ji vydal.

Oddíl šestý

§ 88

Zrušen.

HLAVA PÁTÁ

DOKAZOVÁNÍ

§ 89

Obecné ustanovení

[1] V trestním stíhání je třeba dokazovat zejména,

- a) zda se stal skutek, v němž je spatřován trestný čin,
- b) zda tento skutek spáchal obviněný a z jakých pohnutek,
- c) okolnosti, které mají vliv na stupeň nebezpečnosti činu pro společnost,
- d) okolností závažné pro posouzení osobních poměrů pachatele,
- e) okolností umožňující stanovení povahy a výše škody způsobené trestným činem,
- f) okolností, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její spáchání.

[2] Za důkaz může sloužit vše, co může přispět k objasnění věci, zejména výpovědi obviněného a svědků, znalecké posudky, věci a listiny důležité pro trestní řízení a ohledání.

Oddíl první

Výpověď obviněného

§ 90

Předvolání a předvedení

[1] Nedostaví-li se obviněný, který byl řádně předvolán, k výslechu bez dostatečné omluvy, může být předveden; na to a na jiné následky nedostavení (§ 68) musí být v předvolání upozorněn.

[2] Obviněný může být předveden i bez předchozího předvolání, jestliže je to nutné k úspěšnému provedení trestního řízení, zejména když se skrývá nebo nemá stálé bydliště.

[3] O předvedení je třeba požádat příslušný orgán Sboru národní bezpečnosti; jde-li však o mladistvého, lze tak učinit, jen není-li možno ho předvést pracovníkem soudu, prokuratury nebo orgánu pověřeného péčí o mládež. O předvedení příslušníka ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru v činné službě je třeba požádat jeho velitele nebo náčelníka.

Výslech obviněného

§ 91

[1] Výslech obviněného se koná tak, aby poskytl pokud možno úplný a jasný obraz o skutečnostech důležitých pro trestní řízení. K výpovědi nebo k doznání nesmí být obviněný žádným způsobem donucován a při výslechu je nutno šetřit jeho osobnosti. Doznání obviněného nezbavuje orgány činné v trestním řízení povinnosti přezkoumat

a všemi dosažitelnými důkazy ověřit všechny okolnosti případu.

(2) Je-li obviněných více, vyslýchají se odděleně.

§ 92

(1) Před prvním výsledkem je třeba vždy zjistit totožnost obviněného, jeho rodinné, majetkové a výdělkové poměry a předchozí tresty, objasnit mu podstatu vzneseného obvinění a poučit jej o jeho právech. Obsah poučení se poznamená v protokole.

(2) Obviněnému musí být dána možnost se k obvinění podrobně vyjádřit, zejména souvisle vyličit skutečnosti, které jsou předmětem obvinění, uvést okolnosti, které obvinění zeslabují nebo vyvracejí, a nabídnout o nich důkazy.

(3) Obviněnému mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo k odstranění neúplnosti, nejasnosti a rozporů. Otázky musí být kladeny jasně a srozumitelně bez předstírání klamavých a nepravdivých okolností; nesmí v nich být naznačeno, jak na ně odpovědět.

§ 93

(1) Obviněnému může být dovoleno, aby dříve než dá odpověď, nahlédl do písemných poznámek, jež musí vyslýchajícím, požádá-li o to, předložit k nahlédnutí; tato okolnost musí být v protokole poznamenána.

(2) Má-li se výsledkem zjistit totožnost nějaké osoby nebo věci, vyzve se obviněný, aby ji popsal; teprve pak mu má být osoba nebo věc ukázána, a to zpravidla mezi několika osobami nebo několika věcmi téhož druhu.

(3) Je-li toho třeba k zjištění pravosti rukopisu, může být obviněný vyzván, aby napsal potřebný počet slov; k tomu však nesmí být žádným způsobem donucován. Obviněný je však povinen vždy strpět úkony potřebné k tomu, aby se zjistila jeho totožnost.

§ 94

(1) Jestliže výpověď obviněného v závažných okolnostech nesouhlasí s výpovědí svědka nebo spoluobviněného a rozpor nelze vyjasnit jinak, může být obviněný postaven těmto osobám tváří v tvář.

(2) Osoby postavené tváří v tvář mohou si klást vzájemně otázky jen se souhlasem vyslýchajícího.

§ 95

(1) Výpověď obviněného se do protokolu zapíše zpravidla podle diktátu vyslýchajícího, v přímé řeči a pokud možno doslova.

(2) Nejde-li o protokol o hlavním líčení nebo o veřejném zasedání, musí být protokol po skončení výsledku obviněnému předložen k přečtení nebo požádá-li o to, přečten; obviněný má právo žádat, aby byl protokol doplněn nebo aby v něm byly provedeny opravy v souhlase s jeho výpovědí. O tomto právu je třeba obviněného poučit.

(3) Protokol o výsledku, který byl prováděn bez přibrání zapisovatele, je nutno vyslýchanému

před podpisem přečíst nebo k přečtení předložit v přítomnosti nezúčastněné osoby. Má-li vyslýcháný proti obsahu protokolu námitky, je nutno je projednat v přítomnosti přibrané osoby a výsledek projednání pojmout do protokolu.

§ 96

zrušen.

Oddíl druhý

Svědci

§ 97

Povinnost svědčit

Každý je povinen na předvolání se dostavit a vypovídat jako svědek o tom, co je mu známo o trestném činu a o pachateli nebo o okolnostech důležitých pro trestní řízení.

§ 98

Předvolání a předvedení

Jestliže se svědek, ač byl řádně předvolán, bez dostatečné omluvy nedostaví, může být předveden. Na to a na jiné následky nedostavení (§ 66) musí být svědek v předvolání upozorněn. Nedostaví-li se příslušník ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru v činné službě, je nutno požádat jeho velitele nebo náčelníka, aby sdělil důvod, proč se předvolaný nedostavil, popřípadě aby ho dal předvést.

§ 99

Zákaz výsledku

(1) Svědek nesmí být vyslechnut o okolnostech, které tvoří státní tajemství, jež je povinen zachovat v tajnosti, ledaže byl této povinnosti příslušným orgánem zproštěn; zproštění lze odepřít jen tehdy, jestliže by výpověď způsobila státu vážnou škodu.

(2) Svědek nesmí být vyslýchán též tehdy, jestliže by svou výpovědí porušil státem uloženou povinnost mlčenlivosti, ledaže byl této povinnosti příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má, zproštěn.

(3) Zákaz výsledku podle odstavce 2 se nevztahuje na svědeckou výpověď týkající se trestného činu, stran něhož má svědek oznamovací povinnost podle trestního zákona.

§ 100

Právo odepřít výpověď

(1) Právo odepřít výpověď jako svědek má příbuzný obviněného v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, osvojenec, manžel a druh; jestliže je obviněných více a svědek je v uvedeném poměru jen k některému z nich, má právo odepřít výpověď stran jiných obviněných jen tehdy, nelze-li odloučit

výpověď, která se jich týká, od výpovědi týkající se obviněného, k němuž je svědek v tomto poměru.

(2) Svědek je oprávněn odepřít vypovídat, jestliže by výpověď způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě, svému příbuznému v pokolení přímém, svému šourozenci, osvojiteli, osvojenci, manželu nebo druhu anebo jiným osobám v poměru rodinném nebo obdobném, jejichž újmu by právem pociťoval jako újmu vlastní.

(3) Odepřít výpověď jako svědek nemůže však ten, kdo má stran trestného činu, jehož se svědecká výpověď týká, oznamovací povinnost podle trestního zákona.

V ý s l e c h s v ě d k a

§ 101

(1) Před výslechem svědka je třeba vždy zjistit jeho totožnost, jeho poměr k obviněnému, poučit jej o právu odepřít výpověď, a je-li toho třeba, též o zákazu výslechu, jakož i o tom, že je povinen vypovědět úplnou pravdu a nic nezamlčet. Dále musí být poučen o významu svědecké výpovědi z hlediska obecného zájmu a o trestních následcích křivé výpovědi. Je-li jako svědek vyslýchána osoba mladší než patnáct let, je třeba ji poučit přiměřeně jejímu věku.

(2) Na počátku výslechu musí být svědek dotáznán na poměr k projednávané věci a ke stranám a podle potřeby též na jiné okolnosti významné pro zjištění jeho hodnověrnosti. Svědkovi musí být dána možnost, aby souvisle vypověděl vše, co sám o věci ví a odkud zvěděl okolnosti jím uváděné.

(3) Svědkovi mohou být kladeny otázky k doplnění výpovědi nebo k odstranění neúplnosti, nejasnosti a rozporů. Svědkovi nesmějí být kladeny otázky, v nichž by byly obsaženy okolnosti, které se mají zjistit teprve z jeho výpovědi.

(4) Je-li toho třeba k zjištění pravosti rukopisu, může být svědkovi přikázáno, aby napsal potřebný počet slov.

§ 102

(1) Je-li jako svědek vyslýchána osoba mladší než patnáct let o okolnostech, jejichž oživování v paměti by vzhledem k věku mohlo nepříznivě ovlivňovat její duševní a mravní vývoj, je třeba výslech provádět zvlášť šetrně a po obsahové stránce tak, aby výslech v dalším řízení zpravidla už nebylo třeba opakovat; k výslechu se přibere pedagog nebo jiná osoba mající zkušenosti s výchovou mládeže, která by se zřetelem na předmět výslechu a stupeň duševního vývoje vyslýchané osoby přispěla k správnému vedení výslechu. Může-li to přispět k správnému provedení výslechu, mohou být přibráni i rodiče.

(2) V dalším řízení má být taková osoba vyslechnuta znovu jen v nutných případech. V řízení před soudem je možno na podkladě rozhodnutí soudu provést důkaz přečtením protokolu i bez podmínek uvedených v § 211. Osoba, která byla k výslechu přibrána, se podle potřeby vyslechne

k správnosti a úplnosti zápisu, k způsobu, jímž byl výslech prováděn, jakož i k způsobu, jímž vyslýchaná osoba vypovídala.

§ 103

Ustanovení § 93 odst. 1 a 2, § 94 a 95 o výsledku obviněného se užije přiměřeně i na výslech svědka.

§ 104

S v ě d e č n ě

(1) Svědek má nárok na náhradu nutných výdajů a ušlé odměny za práci (svědecké). Nárok zaniká, neuplatní-li jej svědek do tří dnů po svém výslechu nebo po tom, co mu bylo sděleno, že k výslechu nedojde; na to musí být svědek upozorněn.

(2) Výši svědeckého určí ten, kdo svědka předvolal, a v řízení před soudem předseda senátu.

O d d í l t ř e t í

Z n a l c i

P ř i b r á n í z n a l c e

§ 105

(1) Je-li k objasnění skutečnosti důležité pro trestní řízení třeba odborných znalostí, přibere se znalec. Místo přibrání znalce z oboru lékařství je možno se spokojit v jednoduchých případech s lékařským potvrzením, o jehož správnosti nejsou pochybnosti.

(2) Jestliže jde o objasnění skutečnosti zvláště důležité, je třeba přibrat znalce dva. Dva znalce je třeba přibrat vždy, jde-li o prohlídku a pitvu mrtvol (§ 115) anebo o vyšetření duševního stavu (§ 116). K prohlídce a pitvě mrtvol nesmí být přibrán jako znalec ten lékař, který zemřelého ošetřoval za choroby, jež smrti bezprostředně předcházela.

§ 106

Znalec musí být v předvolání upozorněn na následky nedostavení (§ 66) a na povinnost bez odkladu oznámit skutečnosti, pro které by byl vyloučen nebo které mu jinak brání být ve věci činný jako znalec.

§ 107

P ř í p r a v a p o s u d k u

(1) Znalci, který je pověřen úkonem, se poskytnou potřebná vysvětlení ze spisu a vymezí se jeho úkoly. Přitom je třeba dbát toho, že znalci nepřísluší provádět hodnocení důkazů a řešit právní otázky. Je-li toho k podání posudku třeba, dovolí se znalci nahlédnout do spisů nebo se mu spisy zapůjčí. Může mu být též dovoleno, aby byl přítomen při výslechu obviněného a svědků a aby jim kladl otázky vztahující se na předmět znaleckého vyšetřování. Znalec může též navrhnout, aby byly jinými důkazy napřed objasněny okolnosti potřebné k podání posudku.

[2] Znalci se zpravidla uloží, aby posudek vypracoval písemně.

§ 108

V ý s l e c h z n a l c e

[1] Vypracoval-li znalec posudek písemně, stačí, aby se při výslechu naň odvolal a její stvrdil. Nebyl-li posudek vypracován písemně, nadiktuje jej znalec při výslechu do protokolu.

[2] Bylo-li přibráno více znalců, kteří dospěli po vzájemné poradě k souhlasným závěrům, podá za všechny posudek ten z nich, jehož samí k tomu určili; různí-li se závěry znalců, je třeba vyslechnout každého zvlášť.

[3] V přípravném řízení lze od výslechu znalce upustit, nemá-li vyhledávací orgán, vyšetřovatel ani prokurátor o spolehlivosti a úplnosti písemně podaného znaleckého posudku pochybnosti.

§ 109

V a d y p o s u d k u

Je-li pochybnost o správnosti posudku nebo je-li posudek nejasný nebo neúplný, je nutno požádat znalce o vysvětlení. Kdyby to nevedlo k výsledku, přibere se znalec jiný.

§ 110

P o s u d e k ú s t a v u

[1] Ve výjimečných, zvlášť obtížných případech, vyžadujících zvláštního vědeckého posouzení, lze požádat státní orgán nebo státní ústav, aby sám podal posudek nebo přezkoumal posudek podaný znalcem.

[2] Státní orgán nebo státní ústav podá posudek písemně. V něm označí osobu, která posudek vypracovala a může být v případě potřeby jako znalec slyšena. Jde-li o případ, v němž by bylo třeba přibrat znalce dva (§ 105 odst. 2), uvede státní orgán nebo státní ústav v posudku dvě takové osoby.

§ 111

P o u ž í t í z v l á š t n í c h p ř e d p í s ů o z n a l c í c h

[1] O ustanovování znalce, o způsobilosti k této funkci a o vyloučení z ní, o právu odepřít provedení znaleckého úkonu, o slibu a o připomenutí povinností před provedením znaleckého úkonu, jakož i o náhradě hotových výloh a o odměně za znalecký úkon (znalečnė) platí zvláštní předpisy.

[2] Výši znalečného určí ten, kdo znalce přibral, a v řízení před soudem předseda senátu. Proti rozhodnutí je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Oddíl čtvrtý

V ě c n ě a l i s t i n n ě d ů k a z y

§ 112

[1] Věcnými důkazy jsou předměty, kterými nebo na kterých byl trestný čin spáchán, jiné předměty, které prokazují nebo vyvracejí dokazovanou skutečnost a mohou být prostředkem k odhalení a zjištění trestného činu a jeho pachatele, jakož i stopy trestného činu.

[2] Listinnými důkazy jsou listiny, které svým obsahem prokazují nebo vyvracejí dokazovanou skutečnost vztahující se k trestnému činu nebo k obviněnému.

Oddíl pátý

O h l e d á n í

§ 113

Ú č e l o h l e d á n í a p r o t o k o l o n ě m

[1] Ohledání se koná, mají-li být přímým pozorováním objasněny skutečnosti důležité pro trestní řízení. K ohledání se zpravidla přibere znalec.

[2] Protokol o ohledání musí poskytovat úplný a věrný obraz předmětu ohledání; mají se proto k němu přiložit fotografie, náčrty a jiné pomůcky.

§ 114

P r o h l í d k a t ě l a a j i n ě p o d o b n ě ú k o n y

[1] Prohlídce těla je povinen se podrobit každý, je-li nezbytně třeba zjistit, zda jsou na jeho těle stopy nebo následky trestného činu. Není-li prohlídka těla prováděna lékařem, může ji provést jen osoba téhož pohlaví.

[2] Je-li k důkazu třeba provést zkoušku krve nebo jiný obdobný úkon, je osoba, o kterou jde, povinna strpět, aby jí lékař nebo odborný zdravotní pracovník odebral krev nebo u ní provedl jiný potřebný úkon, není-li spojen s nebezpečím pro její zdraví.

[3] O povinnosti podle odstavců 1 a 2 je třeba onu osobu poučit s upozorněním na následky nevyhovění (§ 66).

§ 115

P r o h l í d k a a p í t v a m r t v o l y a j e j í e x h u m a c e

[1] Vznikne-li podezření, že smrt člověka byla způsobena trestným činem, musí být mrtvola prohlédnuta a pitvána. Pohřbit mrtvolu lze v takových případech jen se souhlasem prokurátora nebo vyšetřovatele. O tom rozhodne prokurátor nebo vyšetřovatel s největším urychlením.

[2] Exhumaci mrtvoly může nařídít předseda senátu a v přípravném řízení prokurátor.

Vyšetření duševního stavu

§ 116

[¹] Je-li třeba vyšetřit duševní stav obviněného, přiberou se k tomu vždy dva znalci z oboru psychiatrie.

[²] Nelze-li duševní stav vyšetřit jinak, může soud a v přípravném řízení prokurátor nebo vyšetřovatel se souhlasem prokurátora nařídit, aby osoba obviněná z trestného činu byla pozorována ve zdravotním ústavu, nebo je-li obviněný ve vazbě, též ve zvláštních odděleních nápravného zařízení. Proti tomuto usnesení je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

[³] Shledají-li znalci u obviněného příznaky navesvědčující jeho nepřičetnosti nebo zmenšené přičetnosti, vysloví se zároveň o tom, zda je jeho pobyt na svobodě nebezpečný.

§ 117

Pozorování duševního stavu nemá trvat déle než dva měsíce; do té doby je třeba podat posudek. Na odůvodněnou žádost znalců může soud a v přípravném řízení prokurátor nebo vyšetřovatel se souhlasem prokurátora tuto lhůtu prodloužit, nikoli však více než o jeden měsíc. Proti prodloužení lhůty je přípustná stížnost.

§ 118

Jestliže jsou závažné pochybnosti, zda není u svědka, jehož výpověď je pro rozhodnutí zvláště důležitá, podstatně snížena schopnost správně vnímat nebo vypovídat, je možno vyšetřit znalecky i duševní stav svědka. Pozorování duševního stavu svědka podle § 116 odst. 2 není však přípustné.

HLAVA ŠESTÁ**ROZHODNUTÍ**

§ 119

Způsob rozhodování

[¹] Soud rozhoduje rozsudkem, kde to zákon výslovně stanoví; v ostatních případech rozhoduje usnesením.

[²] Ostatní orgány činné v trestním řízení rozhodují, jestliže zákon nestanoví něco jiného, usnesením.

Oddíl první**Rozsudek****Obsah rozsudku**

§ 120

[¹] Rozsudek po úvodních slovech „Jménem republiky“ musí obsahovat

- a) označení soudu, o jehož rozsudek jde, a nejde-li o rozsudek pléna Nejvyššího soudu, i jména a příjmení soudců, kteří se na rozhodnutí zúčastnili,

b) den a místo vyhlášení rozsudku,

c) výrok rozsudku s uvedením zákonných ustanovení, jichž bylo použito,

d) odůvodnění a

e) poučení o opravném prostředku.

[²] Obžalovaný musí být v rozsudku označen údajem svého jména a příjmení, dne a místa narození, svého zaměstnání a bydliště, popřípadě jinými údaji potřebnými k tomu, aby nemohl být zaměněn s jinou osobou. Jde-li o osobu podléhající pravomoci vojenských soudů, uvede se i hodnost obžalovaného a útvar, jehož je příslušníkem.

[³] Výrok, jímž se obžalovaný uznává vinným, nebo jímž se obžaloby zprošťuje, musí přesně označovat trestný čin, jehož se výrok týká, a to nejen zákonným pojmenováním a uvedením příslušného zákonného ustanovení, nýbrž i uvedením místa, času a způsobu spáchání, popřípadě i uvedením jiných skutečností, jichž je třeba k tomu, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným, jakož i uvedením všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu.

§ 121

Do rozsudku, jímž se rozhoduje otázka viny, pojme soud také výrok

a) o náhradě škody, jestliže byl nárok na její náhradu včas uplatněn (§ 43 odst. 2),

b) o ochranném opatření, jestliže o něm bylo v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání konaném o odvolání rozhodnuto.

§ 122

[¹] Odsuzující rozsudek musí obsahovat výrok o trestu s uvedením zákonných ustanovení, podle nichž byl trest vyměřen, nebo podle nichž bylo od potrestání upuštěno, a to popřípadě s poukazem na přijatou záruku společenské organizace. Byl-li uložen trest, jehož výkon lze podmíněně odložit, musí rozsudek obsahovat i výrok o tom, zda byl podmíněný odklad povolen, a popřípadě na jaké podmínky je vázán. Byl-li uložen nepodmíněný trest odnětí svobody, musí rozsudek obsahovat výrok o způsobu výkonu tohoto trestu (§ 39a, 81 tr. zák.). Je-li odsouzený zvlášť nebezpečným recidivistou, je nutno výrok o tom rovněž pojmout do rozsudku.

[²] Ve výroku zprošťujícího rozsudku musí být uvedeno, o který z důvodů uvedených v § 226 se zproštění obžaloby opírá.

§ 123

Soud, který rozhoduje znovu ve věci, v níž dřívější rozsudek byl na podkladě odvolání, stížnosti pro porušení zákona nebo návrhu na obnovu zrušen jen částečně, pojme do nového rozsudku pouze ty výroky, stran nichž věc znovu rozhoduje. Na souvislost těchto výroků s výroky, v nichž zůstal dřívější rozsudek nedotčen, přitom poukáže.

§ 124

V rozsudku, jímž ukládá souhrnný trest, musí soud označit ty dřívější rozsudky, z nichž nový rozsudek zrušuje výrok o trestu a nahrazuje jej výrokem o trestu souhrnném.

§ 125

V odůvodnění rozsudku soud stručně a jasně vyloží, které skutečnosti vzal za prokázané a o které důkazy svá skutková zjištění opřel, existenci kterých skutečností pokládá se zřetelem na výsledky dokazování za vyloučenou nebo pochybnou, jakými úvahami se řídil při hodnocení provedených důkazů, zejména pokud si vzájemně odporují, a proč nevyhověl návrhům na provedení důkazů dalších. Z odůvodnění musí být patrné, jak se soud vypořádal s obhajobou a jakými právními úvahami se řídil, když posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona v otázce viny a trestu. Výrok o trestu je třeba odůvodnit z hlediska stupně nebezpečnosti trestného činu pro společnost a osobních poměrů pachatele. Byl-li do rozsudku pojat výrok, že obviněný je zvlášť nebezpečným recidivistou, je třeba i tento výrok odůvodnit. Nabídl-li společenská organizace převzetí záruky za nápravu pachatele, musí soud v rozsudku vyložit, jaké stanovisko k nabídce zaujal, a svoje stanovisko zdůvodnit. Jestliže byly do rozsudku pojaty další výroky, je třeba odůvodnit i tyto výroky.

Porada a hlasování o rozsudku

§ 126

Při poradě o rozsudku, jímž se rozhoduje o vině a trestu, posoudí soud zejména,

- a) zda se stal skutek, pro který je obžalovaný stíhán,
- b) zda tento skutek má všechny znaky některého trestného činu,
- c) zda tento skutek spáchal obžalovaný,
- d) zda je obžalovaný za tento skutek trestně odpovědný,
- e) zda trestnost skutku nezanikla,
- f) zda přijímá záruku nabídnutou společenskou organizací za nápravu obžalovaného,
- g) zda a jaký trest má být obžalovanému uložen,
- h) zda a v jakém rozsahu má být obžalovanému uložena povinnost nahradit poškozenému škodu,
- ch) zda a jaké ochranné opatření má být uloženo.

§ 127

(1) Poradě a hlasování nesmí být kromě soudců zúčastnivších se jednání, jež rozsudku bezprostředně předcházelo, a zapisovatele přítomen nikdo jiný. O obsahu porady je nutno zachovat mlčenlivost.

(2) Při hlasování rozhoduje většina hlasů. Nelze-li většiny dosáhnout, připočítávají se hlasy obžalovanému nejméně příznivé k hlasům po nich příznivějším tak dlouho, až se dosáhne většiny. Je-li sporné, které mínění je obžalovanému příznivější, rozhodne se o tom hlasováním.

(3) Každý člen senátu musí hlasovat, i když byl v některé předchozí otázce přehlasován. Při hlasování o trestu se však mohou hlasování zdržet ti, kdo hlasovali pro zproštění obžaloby; jejich hlasy se přičítají k hlasu pro obžalovaného nejpříznivějšímu.

(4) Soudci, kteří vykonávají svou funkci vedle svého zaměstnání, hlasují před ostatními soudci. Soudci mladší hlasují před staršími a u vojenských soudů a vojenského kolegia Nejvyššího soudu soudci hodností nižší před soudci hodností vyššími. Předseda senátu hlasuje naposledy.

(5) O hlasování se sepíše zvláštní protokol (§ 58).

§ 128

Vyhlášení rozsudku

(1) Rozsudek je nutno vždy vyhlásit; vyhlašuje jej předseda senátu.

(2) Vyhlašují se úvodní slova „Jménem republiky“, plné znění výroku, aspoň podstatná část odůvodnění a poučení o opravném prostředku. Vyhlášení musí být v naprosté shodě s obsahem rozsudku, tak jak byl odhlasován.

(3) Rozsudek se vyhlásí zpravidla hned po skončení jednání, které rozsudku předcházelo; není-li to možné, lze pro vyhlášení rozsudku jednání odročit na dobu nejdéle tří dnů.

§ 129

Vyhotovení rozsudku

(1) Každý rozsudek je nutno vyhotovit písemně. Vyhotovení rozsudku musí být ve shodě s obsahem rozsudku, tak jak byl vyhlášen.

(2) Jestliže nebyl rozsudek písemně vyhotoven již v poradě, vyhotoví jej zpravidla do pěti dnů po vyhlášení předseda senátu. Může však jeho vyhotovením pověřit některého soudce, který byl členem senátu.

(3) Nemůže-li předseda senátu ani jiný jeho člen vyhlášený rozsudek písemně vyhotovit pro překážku delšího trvání, vyhotoví jej na příkaz předsedy soudu jiný soudce.

(4) Vyhotovení rozsudku podpíše předseda senátu a ten, kdo je vypracoval. Nemůže-li předseda senátu podepsat vyhotovení rozsudku pro překážku delšího trvání, podpíše je za něho jiný člen senátu; důvod toho se na vyhotovení rozsudku poznamená.

§ 130

Doručení rozsudku

(1) Rozsudek se v opise doručí obžalovanému, prokurátorovi, zúčastněné osobě a poškozenému.

který uplatnil nárok na náhradu škody, a to i když byli při vyhlášení rozsudku přítomni.

(2) Má-li obžalovaný obhájce nebo zákonného zástupce, doručí se opis rozsudku též jím.

(3) Mají-li zúčastněná osoba nebo poškozený zákonného zástupce, doručí se opis rozsudku jen zákonnému zástupci; mají-li zmocněnce, doručí se jen zmocněnci.

(4) Vystupoval-li u hlavního líčení společenský žalobce nebo společenský obhájce, doručí se opis rozsudku též společenské organizaci, která ho vyslala.

§ 131

Oprava vyhotovení rozsudku

(1) Předseda senátu může zvláštním usnesením kdykoli opravit písařské chyby a jiné zřejmé nesprávnosti, k nimž došlo ve vyhotovení rozsudku tak, aby vyhotovení bylo v naprosté shodě s obsahem rozsudku, jak byl vyhlášen. Opravu může nařídit i soud vyššího stupně.

(2) Opis usnesení o opravě se doručí všem osobám, jimž byl doručen opis rozsudku.

(3) Proti rozhodnutí o opravě podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

(4) Po právní moci usnesení o opravě se oprava provede jak ve vyhotovení rozsudku, tak i v opisech, které se od osob, jimž byly doručeny, vyžadají za tím účelem zpět.

§ 132

Oprava opisu rozsudku

(1) Nesprávnosti, k nimž došlo v opisech rozsudku, opraví předseda senátu zvláštním usnesením, tak aby opisy byly v naprosté shodě s vyhotovením rozsudku.

(2) Opis usnesení o opravě se doručí všem osobám, jimž byl doručen vadný opis rozsudku.

(3) Oprava se provede ve všech vadných opisech rozsudku, které se od osob, jimž byly doručeny, vyžadají za tím účelem zpět.

§ 133

Účinky opravy

Jestliže se oprava vyhotovení rozsudku nebo oprava opisu rozsudku podstatně dotkla obsahu některého z výroků rozsudku, běží prokurátorovi a osobě opraveným výrokem přímo dotčené lhůta k odvolání od doručení opisu usnesení o opravě, a byla-li proti usnesení o opravě podána stížnost, od doručení rozhodnutí o stížnosti. O tom je třeba osobu výrokem přímo dotčenou poučit.

Oddíl druhý

Usnesení

§ 134

Obsah usnesení

(1) Usnesení musí obsahovat

a) označení orgánu, o jehož rozhodnutí jde,

b) den a místo rozhodnutí,

c) výrok usnesení s uvedením zákonných ustanovení, jichž bylo použito,

d) odůvodnění a

e) poučení o opravném prostředku.

(2) V odůvodnění je třeba, jestliže to přichází podle povahy věci v úvahu, zejména uvést skutečnosti, které byly vzaty za prokázané, důkazy, o něž se skutková zjištění opírají, úvahy, jimiž se rozhodující orgán řídil při hodnocení provedených důkazů, jakož i právní úvahy, na jejichž podkladě posuzoval prokázané skutečnosti podle příslušných ustanovení zákona.

§ 135

Vyhlášení usnesení

Vyhlásit je nutno jen ta usnesení, která byla učiněna při úkonu prováděném za účasti osoby, které se usnesení dotýká, jakož i usnesení, která byla učiněna v hlavním líčení, veřejném zasedání nebo neveřejném zasedání.

§ 136

Vyhotovení usnesení

(1) Nemí třeba vyhotovovat usnesení, jimiž se jen upravuje průběh řízení nebo způsob provedení důkazů anebo jimiž se nařizuje nebo připravuje jednání soudu.

(2) Rovněž není třeba vyhotovovat usnesení, která jsou zapsána v plném svém znění v protokole o úkonu, ledaže by bylo nutno opis takového usnesení některé osobě doručovat. Má-li být doručeno v takovém případě pouze prokurátorovi, lze mu doručit opis protokolu.

§ 137

Oznamování usnesení

(1) Usnesení je třeba oznámit osobě, které se přímo dotýká, jakož i osobě, která k němu dala svým návrhem podnět; usnesení soudu se oznámí též prokurátorovi. Oznámení se děje buď vyhlášením usnesení v přítomnosti toho, jemuž je třeba usnesení oznámit, anebo doručením opisu usnesení.

(2) Má-li osoba, jíž je třeba usnesení oznámit, obhájce, popřípadě zmocněnce, stačí, že usnesení bylo vyhlášeno buď oně osobě, anebo jejímu obhájci, popřípadě zmocněnci; oznamuje-li se usnesení doručením opisu, doručí se jen obhájci, popřípadě zmocněnci. Jde-li o osobu zbavenou způsobilosti k právním úkonům nebo jejíž způsobilost k právním úkonům je omezena, která obhájce, popřípadě zmocněnce nemá, oznámí se usnesení jejímu zákonnému zástupci.

(3) Oznamuje-li se však obviněnému, který je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo jehož způsobilost k právním úkonům je omezena, usnesení, proti němuž má stížnost, je třeba oznámit je jak jemu, tak i jeho obhájci a jeho zákonnému zástupci. Je-li obviněný ve vazbě, ve výkonu trestu

odněti svobody nebo na pozorování ve zdravotním ústavu, je třeba takové usnesení oznámit jak obviněnému, tak i jeho obhájci i tehdy, je-li obviněný osobou, jejíž způsobilost k právním úkonům není omezena.

(4) Usnesení, jimž bylo rozhodnuto o opravném prostředku, se prokurátorovi, osobě, které se rozhodnutí přímo dotýká, a osobě, která svým návrhem dala k usnesení podnět, vždy v opise doručí.

§ 138

Použití ustanovení o rozsudku

Jestliže tento oddíl neobsahuje ustanovení zvláštní, užije se na usnesení přiměřeně ustanovení oddílu prvního této hlavy o rozsudku.

Oddíl třetí

Právní moc a vykonatelnost rozhodnutí

§ 139

Právní moc a vykonatelnost rozsudku

(1) Rozsudek je pravomocný, a nestanoví-li tento zákon něco jiného, i vykonatelný,

- a) jestliže zákon proti němu odvolání nepřipouští,
- b) jestliže zákon sice proti němu připouští odvolání, avšak

- aa) odvolání ve lhůtě podáno nebylo,
- bb) oprávněné osoby se odvolání výslovně vzdaly nebo je výslovně vzaly zpět, nebo
- cc) podané odvolání bylo zamítnuto.

(2) Odvolání podané jen poškozeným a odvolání podané jen zúčastněnou osobou nebrání tomu, aby ostatní částí rozsudku nabyly právní moci a byly vykonány. Stejně tak odvolání týkající se jen některého z více obžalovaných nebrání tomu, aby rozsudek u ostatních obžalovaných nabyl právní moci a byl vykonán.

(3) Jestliže byla lhůta k podání odvolání zmeškána, avšak byla podána oprávněnou osobou žádost o navrácení lhůty, nelze rozsudek vykonat až do pravomocného rozhodnutí o této žádosti.

§ 140

Právní moc a vykonatelnost usnesení

(1) Usnesení je pravomocné a vykonatelné,

- a) jestliže zákon proti němu stížnost nepřipouští,
- b) jestliže zákon sice proti němu připouští stížnost, avšak

- aa) stížnost ve lhůtě podána nebyla,
- bb) oprávněné osoby se stížností výslovně vzdaly nebo ji výslovně vzaly zpět, nebo
- cc) podaná stížnost byla zamítnuta.

(2) Usnesení je vykonatelné, i když dosud nebylo právní moci, jestliže zákon proti němu sice připouští stížnost, avšak nepřiznává jí odkladný účinek.

(3) Stížnost, která se týká jen některé z více osob nebo jen některé z více věcí, o nichž bylo rozhodnuto tímž usnesením, nebrání ani v případě, že má odkladný účinek, tomu, aby usnesení nabylo právní moci a bylo vykonáno v ostatních částech, lze-li je oddělit.

(4) Jestliže byla lhůta k podání stížnosti mající odkladný účinek zmeškána, avšak byla podána oprávněnou osobou žádost o navrácení lhůty, nelze usnesení vykonat až do pravomocného rozhodnutí o této žádosti.

HLAVA SEDMÁ

STÍŽNOST A ŘÍZENÍ O NÍ

§ 141

Přípustnost a účinek

(1) Opravným prostředkem proti usnesení je stížnost.

(2) Stížností lze napadnout každé usnesení vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu. Usnesení soudu a prokurátora lze stížností napadnout jen v těch případech, kde to zákon výslovně připouští a jestliže rozhodují ve věci v prvním stupni. Proti usnesení generálního prokurátora a Nejvyššího soudu není stížnost přípustná.

(3) Stížnost má odkladný účinek, jen kde to zákon výslovně stanoví.

§ 142

Oprávněné osoby

(1) Nestanoví-li zákon něco jiného, může stížnost podat osoba, které se usnesení přímo dotýká nebo která k usnesení dala podnět svým návrhem, k němuž ji zákon opravňuje; proti usnesení soudu může podat stížnost též prokurátor, a to i ve prospěch obviněného.

(2) Proti usnesení o vazbě a o ochranném léčení mohou podat stížnost ve prospěch obviněného též osoby, které by mohly podat v jeho prospěch odvolání.

§ 143

Lhůta a místo k podání

(1) Stížnost se podává u orgánu, proti jehož usnesení stížnost směřuje, a to do tří dnů od oznámení usnesení (§ 137); jestliže se usnesení označuje jak obviněnému, tak i jeho zákonnému zástupci nebo obhájci, běží lhůta od toho oznámení, které bylo provedeno nejpozději.

(2) Osobám, které podle ustanovení § 142 odst. 2 mohou podat stížnost ve prospěch obviněného, končí lhůta k podání stížnosti tímž dnem jako obviněnému; prokurátorovi však běží lhůta vždy samostatně.

§ 144

Vzdání se a zpětvzetí stížnosti

(1) Oprávněná osoba se může stížností výslovně vzdát.

(2) Oprávněná osoba může podanou stížnost vzít výslovně zpět, dokud o ní nebylo rozhodnuto. Stížnost prokurátora může vzít zpět i prokurátor nadřízený.

(3) Stížnost podaná ve prospěch obviněného jinou oprávněnou osobou nebo za obviněného obhájcem nebo zákonným zástupcem může být vzata zpět jen s výslovným souhlasem obviněného. Prokurátor však může vzít takovou stížnost zpět i bez souhlasu obviněného. V tomto případě běží obviněnému nová lhůta k podání stížnosti od vyrozumění, že stížnost byla vzata zpět.

(4) Zpětvzetí stížnosti vezme, není-li překážek, usnesením na vědomí orgán povoláný k rozhodnutí o stížnosti, a nebyla-li věc dosud tomuto orgánu předložena, orgán, proti jehož rozhodnutí stížnost směřuje; v řízení před soudem činí toto rozhodnutí předseda senátu.

§ 145

Stížnostní důvody

(1) Usnesení lze napadnout

- a) pro nesprávnost některého jeho výroku, nebo
- b) pro porušení ustanovení o řízení, které usnesení předcházelo, jestliže toto porušení mohlo způsobit nesprávnost některého výroku usnesení.

(2) Stížnost lze opřít o nové skutečnosti a důkazy.

§ 146

Řízení před orgánem, proti jehož usnesení stížnost směřuje

(1) Orgán, proti jehož usnesení stížnost směřuje, může jí sám vyhovět, nedotkne-li se změna původního usnesení práv jiné osoby. Jde-li o usnesení vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu, které bylo vydáno s předchozím souhlasem prokurátora nebo na jeho pokyn, může vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán sám stížnosti vyhovět jen s předchozím souhlasem prokurátora.

(2) Jestliže lhůta k podání stížnosti již všem oprávněným osobám uplynula a stížnosti nebylo vyhověno podle odstavce 1, předloží věc k rozhodnutí

- a) vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán prokurátorovi, který vykonává nad přípravným řízením dozor, a jde-li o stížnost proti usnesení, k němuž tento prokurátor dal souhlas nebo pokyn, jeho prostřednictvím nadřízenému prokurátorovi,
- b) prokurátor nadřízenému prokurátorovi,
- c) předseda senátu okresního soudu nadřízenému krajskému soudu, předseda senátu krajského

soudu Nejvyššímu soudu; přitom doručí, je-li to potřebné, opis stížnosti prokurátorovi a osobě, která by mohla být rozhodnutím o stížnosti přímo dotčena.

Rozhodnutí nadřízeného orgánu

§ 147

(1) Při rozhodování o stížnosti přezkoumá nadřízený orgán

- a) správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost, a
- b) řízení předcházející napadenému usnesení.

(2) Týká-li se stížnost jen některé z více osob nebo jen některé z více věcí, o nichž bylo rozhodnuto tímž usnesením, přezkoumá nadřízený orgán jen správnost výroků týkajících se této osoby nebo této věci a řízení předcházející přezkoumávané části usnesení.

§ 148

(1) Nadřízený orgán zamítne stížnost

- a) není-li přípustná,
- b) byla-li podána opožděně, osobou neoprávněnou, osobou, která se jí výslovně vzdala nebo která znovu podala stížnost, kterou již před tím výslovně vzala zpět, nebo
- c) není-li důvodná.

(2) Jako opožděná nemůže být zamítnuta stížnost, kterou oprávněná osoba podala opožděně jen proto, že se řídila nesprávným poučením, které jí bylo dáno při oznámení usnesení.

§ 149

(1) Nezamítne-li nadřízený orgán stížnost, zruší napadené usnesení, a je-li podle povahy věci potřeba nového rozhodnutí, buď

- a) rozhodne sám ve věci, nebo
- b) uloží orgánu, proti jehož rozhodnutí stížnost směřuje, aby o věci znovu jednal a rozhodl.

(2) Soud rozhodující o stížnosti proti usnesení o zastavení trestního stíhání může též, je-li to pro náležité objasnění věci potřebné, při zrušení napadeného usnesení vrátit věc prokurátorovi k došetření, a to i v tom případě, že trestní stíhání bylo zastaveno až po přijetí obžaloby (§ 223 a 231). Ustanovení § 191 platí i tu.

(3) Je-li vadná jen část napadeného usnesení a lze-li ji oddělit od ostatních anebo týká-li se stížnost jen části usnesení (§ 147 odst. 2), cmeží nadřízený orgán své rozhodnutí podle odstavce 1 jen na onu část.

(4) Záleží-li vada v tom, že v napadeném usnesení některý výrok chybí nebo je neúplný, může nadřízený orgán, aniž vysloví zrušení napadeného usnesení, buď sám je doplnit, anebo uložit orgánu, proti jehož rozhodnutí stížnost směřuje, aby o chybějícím výroku rozhodl nebo neúplný výrok doplnil.

[⁵] Soud rozhodující o stížnosti může, pokládá-li to za nutné, nařídít, aby věc byla znovu v prvním stupni projednána a bylo o ní rozhodnuto v jiném složení senátu anebo jiným soudem téhož druhu a téhož stupně v jeho obvodu.

[⁶] Orgán, jemuž byla věc vrácena k novému projednání a rozhodnutí, je při novém rozhodování vázán právním názorem, který ve věci vyslovil orgán nadřízený, a je povinen provést úkony, jejichž provedení tento orgán nařídil.

§ 150

[¹] Orgán rozhodující o stížnosti nemůže z jejího podnětu změnit usnesení v neprospěch osoby, která stížnost podala nebo v jejíž prospěch byla stížnost podána.

[²] Změní-li nadřízený orgán usnesení ve prospěch obviněného z důvodu, který prospívá také některému spoluobviněnému, změni usnesení také ve prospěch tohoto spoluobviněného.

[³] Ustanovení odstavce 1 platí přiměřeně i pro orgán, jemuž byla věc přikázána k novému projednání a rozhodnutí.

HLAVA OSMÁ NÁKLADY TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

§ 151

Náklady trestního řízení,
jež nese stát

Náklady nutné k provedení trestního řízení včetně řízení vykonávacího nese stát; nenese však vlastní náklady obviněného, zúčastněné osoby a poškozeného, ani vydání způsobená přibráním obhájce a zmocněnce.

Povinnost k náhradě nákladů
trestního řízení

§ 152

[¹] Byl-li obžalovaný pravomocně uznán vinným, je povinen nahradit státu

- a) náklady spojené s výkonem vazby,
- b) náklady spojené s výkonem trestu odnětí svobody a
- c) paušální částkou ostatní náklady, jež nese stát.

[²] Denní sazbu připadající na náklady spojené s výkonem vazby a způsob úhrady těchto nákladů stanoví ministr vnitra.

[³] Paušální částku uvedenou v odstavci 1 písm. c) stanoví ministr spravedlnosti vyhláškou.

[⁴] Úhradu nákladů spojených s výkonem trestu odnětí svobody upravuje zákon o výkonu trestu odnětí svobody.

§ 153

[¹] Kdo podal zcela bezvýsledně návrh na obnovu řízení, je povinen státu nahradit náklady ří-

zení o tomto návrhu, a to paušální částkou, kterou stanoví ministr spravedlnosti vyhláškou.

[²] Povinnost k náhradě podle odstavce 1 nepostihuje prokurátora a orgán pověřený péčí o mládež.

§ 154

Povinnost k náhradě nákladů
poškozeného

Byl-li poškozenému alespoň zčásti přiznán nárok na náhradu škody, je odsouzený, jemuž byla povinnost k náhradě škody uložena, povinen nahradit mu náklady potřebné k účelnému uplatnění jeho nároku na náhradu škody v trestním řízení, včetně nákladů vzniklých přibráním zmocněnce.

Rozhodování o povinnosti k náhradě nákladů trestního řízení a o jejich výši

§ 155

[¹] O povinnosti k náhradě nákladů poškozeného a o jejich výši (§ 154), jakož i o povinnosti k náhradě nákladů spojených s výkonem vazby (§ 152 odst. 1 písm. a)) rozhodne po právní moci rozsudku předseda senátu soudu prvního stupně.

[²] Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 156

Jestliže náklady stanovené paušální částkou (§ 152 odst. 1 písm. c) a § 153 odst. 1) nebyly zaplacený kolkovými známky, rozhodne o povinnosti k jejich náhradě po právní moci rozsudku předseda senátu soudu prvního stupně.

ČÁST DRUHÁ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ

§ 157

Obečné ustanovení

Prokurátor, vyšetřovatel a vyhledávací orgán jsou povinni organizovat svou činnost tak, aby účinně přispívali k včasnosti a důvodnosti trestního stíhání.

HLAVA DEVÁTÁ POSTUP PŘED ZAHÁJENÍM TRESTNÍHO STÍHÁNÍ

§ 158

[¹] Prokurátor, vyšetřovatel a vyhledávací orgán jsou povinni přijímat oznámení o trestných činech a co nejrychleji je vyřizovat; přitom jsou povinni oznamovatele poučit o odpovědnosti za vědomě nepravdivé údaje, a nejpozději do jednoho měsíce od oznámení vyrozumět o učiněných opatřeních.

[²] Vyhledávací orgány jsou povinny konat všechna potřebná opatření k odhalení trestných

činů a zjištění jejich pachatelů; jsou povinny činit též nezbytná opatření k předcházení trestné činnosti.

(3) K objasnění oznámení o trestných činech a ostatních podnětů k trestnímu stíhání opatřují prokurátor, vyšetřovatel a vyhledávací orgán potřebné podklady a nezbytná vysvětlení a zjišťují a zajišťují stopy trestného činu; přitom však nejsou oprávněni před zahájením trestního stíhání provádět úkony podle čtvrté a páté hlavy trestního řádu s výjimkou úkonů podle § 113 a 114.

(4) Vysvětlení podle odstavce 3 nesmí být požadováno od toho, kdo by jím porušil zákonem výslovně uloženou nebo uznanou povinnost mlčenlivosti, ledaže by byl této povinnosti zproštěn příslušným orgánem nebo tím, v jehož zájmu tuto povinnost má. Vysvětlení může odepřít, kdo by jím způsobil nebezpečí trestního stíhání sobě nebo osobám uvedeným v § 100 odst. 2.

§ 159

(1) Nejde-li ve věci o podezření z trestného činu, prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán věc odloží usnesením, jestliže není na místě vyřídit věc jinak. Takovým vyřízením může být zejména

- a) odevzdání věci místnímu lidovému soudu nebo národnímu výboru k projednání provinění,
- b) odevzdání věci národnímu výboru nebo jinému orgánu k projednání přestupku, nebo
- c) odevzdání věci jinému orgánu ke kázeňskému nebo kárnému projednání.

(2) Prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán před zahájením trestního stíhání odloží usnesením věc, je-li trestní stíhání nepřijatelné podle § 11 odst. 1.

(3) Prokurátor, vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán může před zahájením trestního stíhání

- a) usnesením odložit věc, je-li trestní stíhání neúčelné vzhledem k okolnostem uvedeným v § 172 odst. 2,
- d) odevzdat věc k projednání místnímu lidovému soudu, jde-li o trestný čin menší nebezpečnosti pro společnost, pachatel jeho spáchání lituje a projevuje účinnou snahu po nápravě, jestliže tento způsob vyřízení považuje vzhledem k osobě pachatele a výchovné síle kolektivu za postačující,
- c) odevzdat věc k projednání místnímu lidovému soudu, jestliže přijal záruku společenské organizace za podmínek uvedených v § 4 odst. 1 a 2. V tom případě sdělí své rozhodnutí organizaci, která záruku převzala a požádá ji, aby ve smyslu záruky vzala na sebe péči o nápravu pachatele a dbala, aby nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil, jestliže se tak již nestalo,

d) odevzdat věc příslušnému orgánu ke kázeňskému projednání, jde-li o trestný čin, který lze vyřídit kázeňsky, jestliže tento způsob vyřízení považuje vzhledem k osobě pachatele a povaze jeho činu za postačující.

(4) Usnesení o odložení věci musí být doručeno vždy oznamovateli, který může proti němu podat stížnost. Usnesení o odložení věci podle odstavce 2 a 3 písm. a) musí být doručeno do 48 hodin prokurátorovi.

(5) Odevzdat místnímu lidovému soudu lze jen věc náležitě objasněnou.

HLAVA DESÁTÁ

ZAHÁJENÍ TRESTNÍHO STÍHÁNÍ A DALŠÍ POSTUP V NĚM

Oddíl první

Zahájení trestního stíhání

§ 160

(1) Nasvědčují-li zjištěné skutečnosti tomu, že byl spáchán trestný čin, a není-li důvod pro postup podle § 159 odst. 2 a 3, zahájí vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán neprodleně trestní stíhání. Trestní stíhání se zahajuje usnesením. Hrozí-li nebezpečí z prodlení, zahájí vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán trestní stíhání provedením zajišťovacích úkonů podle ustanovení oddílu druhého až pátého čtvrté hlavy. Po jejich provedení vyhotoví neprodleně usnesení. Prokurátorovi se doručí opis usnesení nejpozději do 48 hodin.

(2) Vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán zahájí trestní stíhání a provede neodkladné úkony též tehdy, nelze-li dosáhnout, aby tyto úkony provedl příslušný orgán; po provedení neodkladných úkonů je však povinen předat věc neprodleně nejpozději do tří dnů od zahájení trestního stíhání příslušnému orgánu.

Oddíl druhý

Vyšetřování

§ 161

Rozsah vyšetřování a vyšetřovací orgány

(1) Vyšetřování se koná o trestných činech, o kterých se nekoná vyhledávání (§ 168).

(2) Vyšetřování se koná i o trestných činech, o kterých se jinak koná vyhledávání

- a) je-li obviněný ve vazbě, ve výkonu trestu odnětí svobody nebo na pozorování ve zdravotním ústavu,
- b) jde-li o řízení proti mladistvému, uprchlému nebo proti osobě, která je zbavena způsobilosti k právním úkonům, nebo jejíž způsobilost k právním úkonům je omezena, anebo jsou-li

vzhledem k tělesným nebo duševním vadám obviněného pochybnosti o jeho způsobilosti náležitě se hájit, nebo

c) nařídí-li to prokurátor.

(3) Je-li nutno konat vyšetřování alespoň o jednom z trestných činů, koná se vyšetřování o všech trestných činech téhož obviněného a proti všem obviněným, jejichž trestné činy spolu souvisí.

(4) Vyšetřování konají vyšetřovatelé prokuratury a vyšetřovatelé Sboru národní bezpečnosti; příslušnost vyšetřovatelů stanoví generální prokurátor spolu s ministrem vnitra.

§ 162

Přijetí věci k vyšetřování

O přijetí věci k vyšetřování rozhodne vyšetřovatel. Odmítne-li věc přijmout, předloží spisy neprodleně se svým stanoviskem prokurátorovi.

§ 163

Vznesení obvinění

(1) Je-li na podkladě zjištěných skutečností dostatečně odůvodněn závěr, že trestný čin byl spáchán určitou osobou, vydá vyšetřovatel neprodleně usnesení, že se tato osoba stíhá jako obviněný.

(2) Usnesení o vznesení obvinění musí obsahovat popis vyšetřovaného skutku s uvedením místa, času, popřípadě jiných okolností, za kterých k němu došlo, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným. V usnesení musí být dále uvedeno, jaký trestný čin se v tomto skutku spatřuje, a to jeho zákonným pojmenováním a uvedením příslušného ustanovení trestního zákona. Usnesení musí kromě toho obsahovat i důvody stíhání.

(3) Obviněnému se usnesení o vznesení obvinění oznámí do tří dnů, je-li však vyslýchán dříve, na počátku jeho prvního výslechu. Prokurátorovi se opis tohoto usnesení doručí nejpozději do 48 hodin.

(4) Vyjde-li během vyšetřování najevo, že se obviněný dopustil dalšího skutku, na který se usnesení o vznesení obvinění nevztahovalo, postupuje vyšetřovatel stran tohoto dalšího skutku podle ustanovení odstavců 1 až 3.

(5) Vyjde-li během vyšetřování najevo, že skutek, pro který bylo vzneseno obvinění, je jiným trestným činem, než jak byl v usnesení o vznesení obvinění právně posouzen, upozorní vyšetřovatel obviněného na tuto okolnost, a takové upozornění poznamená v protokolu.

§ 164

Postup při vyšetřování

(1) Vyšetřování koná vyšetřovatel zpravidla osobně. Úkony provedené po zahájení trestního stíhání jinými orgány, stejně jako ohledání a prohlídka

ku těla, provedené před zahájením trestního stíhání (§ 158 odst. 3), nemusí vyšetřovatel opakovat, byly-li provedeny způsobem odpovídajícím ustanovením tohoto zákona; vyšetřovatel však vždy vyslechně obviněného.

(2) Vyšetřovatel postupuje při vyšetřování z vlastní iniciativy tak, aby co nejrychleji a nejúplněji byly objasněny všechny skutečnosti potřebné k posouzení případu, osoby pachatele i nároku poškozeného na náhradu škody a aby byly také odhaleny příčiny, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její spáchání (§ 89 odst. 1). Na zjištěné nedostatky nebo závady upozorní vyšetřovatel státní nebo jiný orgán, podnik nebo organizaci, jichž se zjištěný nedostatek nebo závada týká. Orgán, podnik nebo organizace, jichž se to týká, jsou povinny vyšetřovateli do jednoho měsíce sdělit, jaká opatření byla učiněna k odstranění nedostatků a závad.

(3) Důkazy opatřují vyšetřovatelé bez rozdílu, zda svědčí ve prospěch či v neprospěch obviněného. Doznání obviněného nezbavuje vyšetřovatele povinnosti přezkoumat a všemi dosažitelnými důkazy ověřit pravdivost doznání a všechny okolnosti případu. Rovněž tak musí být pečlivě přezkoumána a ověřena obhajoba obviněného, není-li zřejmě nerozhodná. Obviněný nesmí být žádným způsobem k výpovědi nebo doznání donucován.

(4) Kromě případů, kdy je podle tohoto zákona třeba souhlasu prokurátora, činí vyšetřovatel všechna rozhodnutí o postupu ve vyšetřování a o provádění vyšetřovacích úkonů samostatně a je plně odpovědný za jejich zákonnost a včasné provedení. Jestliže vyšetřovatel nesouhlasí s pokyny prokurátora k vznesení obvinění, ke kvalifikaci trestného činu a k rozsahu obvinění nebo s pokyny ke způsobu vyřízení věci v přípravném řízení, je oprávněn sdělit mu písemně námitky; nevyhoví-li prokurátor těmto námitkám, předloží věc nadřízenému prokurátorovi, který pokyny podřízeného prokurátora zruší, nebo věc přikáže jinému vyšetřovateli. Ve všech ostatních případech jsou pokyny prokurátora pro vyšetřovatele závazné.

(5) Vyšetřovatel je ve věcech, které vyšetřuje, oprávněn dávat vyhledávacím orgánům pokyny k provedení úkonů nutných pro vyšetřování; provedení vyšetřovacích úkonů však může vyžadovat jen zcela výjimečně v odůvodněných případech, zejména hrozí-li nebezpečí z prodlení. Vyhledávací orgány jsou povinny těmto pokynům vyhovět.

§ 165

Účast obhájců ve vyšetřování

(1) Obhájce je již od vznesení obvinění oprávněn být přítomen při vyšetřovacích úkonech; může obviněnému i jiným vyslýchaným klást otázky, avšak teprve tehdy, až orgán výslech skončí a udělí mu k tomu slovo; odepřít obhájci tato oprávnění je

možno jen ze závažných důvodů, které je prokurátor povinen na obhájcovu žádost urychleně přezkoumat.

[2] Na vyšetřovacích úkonech, kterými se řízení doplňuje až poté, co bylo vyšetřování prohlášeno za skončené a obviněný byl s jeho výsledky seznámen, nelze obhájci účast odepřít; přitom nerozhoduje, zda se řízení doplňuje na návrh obviněného nebo jeho obhájce, na pokyn prokurátora nebo na podkladě rozhodnutí soudu.

[3] Obhájci osoby mladistvé a osoby, která pro své tělesné nebo duševní vady není schopna sama se náležitě hájit, nelze odepřít účast při kterémkoliv jejím výsledku již od vznesení obvinění a při provádění vyšetřovacích úkonů.

[4] Oznámí-li obhájce vyšetřovateli, že se chce účastnit vyšetřovacího úkonu, je vyšetřovatel povinen sdělit mu včas dobu a místo konání úkonu, ledaže by se jednalo o úkon neodkladný. To platí i tehdy, jestliže vyšetřovatel hodlá ze závažných důvodů obhájci účast na úkonu odepřít.

§ 166

Skončení vyšetřování

[1] Uzná-li vyšetřovatel vyšetřování za skončené a jeho výsledky za postačující k podání obžaloby, seznámí obviněného s výsledky vyšetřování, předloží mu vyšetřovací spisy k prostudování a poučí jej o jeho právu navrhnout doplnění vyšetřování.

[2] Má-li obviněný obhájce, je třeba jej k seznámování s výsledky vyšetřování přizvat a umožnit mu prostudovat spisy a mluvit s obviněným, který je ve vazbě, bez přítomnosti třetí osoby.

[3] O seznámení s výsledky vyšetřování je třeba vyzrozumět obviněného a obhájce nejméně tři dny předem. Tuto lhůtu lze zkrátit jen s jejich souhlasem. K seznámení s výsledky vyšetřování je nutno poskytnout obviněnému a jeho obhájci přiměřenou dobu.

[4] Doplnění vyšetřování, jež považuje za potřebné, je obhájce povinen navrhnout již při seznámování s výsledky vyšetřování.

[5] Zamítnout návrh obviněného nebo jeho obhájce na doplnění vyšetřování může vyšetřovatel odůvodněným usnesením jen v tom případě, že navrhované doplnění je pro rozhodnutí prokurátora i soudu zřejmě nepotřebné; jinak vyšetřování podle přednesených návrhů doplní a obviněného a jeho obhájce s výsledky doplnění seznámí.

[6] Nedostaví-li se obviněný nebo obhájce, ač byli řádně vyzrozuměni, bez oprávněné omluvy k seznámování s výsledky vyšetřování anebo odmítne-li obviněný se s výsledky vyšetřování seznámit, považuje se to spolu s důvody, jestliže je obviněný uvedl, ve vyšetřovacím spise a postupuje se dále,

jakoby byl obviněný s výsledky vyšetřování seznámen.

[7] U trestných činu podle hlavy první zvláštní části trestního zákona, o nichž konají řízení v prvním stupni krajské soudy, provádějí seznamování obviněného s výsledky vyšetřování vyšetřovatelé prokuratury.

[8] Vyšetřování musí být skončeno nejpozději do dvou měsíců od zahájení trestního stíhání. V této lhůtě je nutno předložit prokurátorovi spisy se závěrečnou zprávou obsahující návrh na konečné opatření nebo učinit rozhodnutí podle § 171 až 173. Prodloužit tuto lhůtu o jeden měsíc je oprávněn prokurátor, který vykonává dozor nad vyšetřováním; povolit další prodloužení lhůty je oprávněn nadřízený prokurátor.

§ 167

Žádost o přezkoumání postupu vyšetřovatele

Obviněný a poškozený mají právo kdykoliv v průběhu vyšetřování žádat prokurátora, aby byly odstraněny průtahy ve vyšetřování nebo závady v postupu vyšetřovatele. Žádost není vázána lhůtou. Tuto žádost, kterou je nutno prokurátorovi ihned předložit, musí prokurátor neprodleně vyřídit. O výsledku přezkoumání musí být žadatel vyzrozuměn.

Oddíl třetí

Vyhledávání

§ 168

Rozsah vyhledávání a vyhledávací orgány

[1] Vyhledávání se koná o trestných činech rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 132 odst. 1, neoprávněného užívání věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 133, podílnictví ke škodě majetku v socialistickém vlastnictví podle § 134 odst. 1 a 3, zatajení věci z majetku v socialistickém vlastnictví podle § 135, poškozování majetku v socialistickém vlastnictví podle § 137, obecného ohrožení podle § 180 odst. 1, poškozování a ohrožování provozu obecně prospěšného zařízení podle § 184, nedovolené výroby lihu podle § 194a, násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci podle § 197a, opilství podle § 201, výtržnictví podle § 202, příživnictví podle § 203, kuplířství podle § 204, ohrožování mravnosti podle § 205, pomluvy podle § 206, neposkytnutí pomoci podle § 207 a 208, ublížení na zdraví podle § 221 odst. 1 a 223, rvačky podle § 225 odst. 1, porušování domovní svobody podle § 238, krádeže podle § 247 odst. 1, zpronevěry podle § 248 odst. 1, neoprávněného užívání cizí věci podle § 249, podvodu podle § 250 odst. 1, podílnictví podle § 251 odst. 1 a § 252, zatajení věci podle § 254, poškozování cizí

věci podle § 257 odst. 1, neplnění odvodní povinnosti podle § 267 odst. 1 tr. zák., o trestných činech uvedených v § 294 odst. 1 tr. zák. a o trestných činech podle § 3 zákona ze dne 17. října 1958, č. 74 Sb., o trvalém usídlení kočujících osob.

(2) Vyhledávání konají

- a) orgány Sboru národní bezpečnosti,
- b) ve Sboru nápravné výchovy též pověřené orgány tohoto sboru o trestných činech jeho příslušníků,
- c) v ozbrojených silách též velitelé nebo orgány jimi pověřené o trestných činech osob podléhajících jejich velitelské pravomoci, pokud na tyto trestné činy zákon nestanoví trest přísnější než odnětí svobody s horní hranicí nepřevyšující jeden rok a o trestných činech uvedených v § 294 odst. 1 tr. zák.

(3) Jako vyhledávací orgány ve smyslu § 158 odst. 3, § 160 a 170 působí též

- a) náčelníci nápravné výchovných ústavů nebo orgány jimi pověřené, jde-li o trestné činy osob ve výkonu trestu odnětí svobody nebo ve vazbě,
- b) orgány pohraniční stráže ve věcech ochrany státních hranic,
- c) kapitáni lodí při dálkových plavbách o trestných činech spáchaných na této lodi.

§ 169

Postup při vyhledávání

Ve vyhledávání se postupuje podle ustanovení tohoto zákona o vyšetřování s těmito odchylkami:

- a) obvinění sdělí vyhledávací orgán obviněnému nejpozději na počátku jeho prvního výsledku a učiní o tom záznam do protokolu; opis tohoto protokolu zašle nejpozději do 48 hodin prokurátorovi;
- b) nepovažuje-li vyhledávací orgán doplnění vyhledávání navrhované obviněným nebo jeho obhájcem za nutné, neprovede je; o seznámení s výsledky vyhledávání a o odmítnutí návrhů na jeho doplnění učiní záznam do protokolu;
- c) ustanovení § 164 odst. 4 a § 165 odst. 1 se ve vyhledávání neužije;
- d) vyhledávání musí být skončeno nejpozději do jednoho měsíce od zahájení trestního stíhání, a nebyl-li pachatel zjištěn, do dvou měsíců. Neskončí-li vyhledávání v těchto lhůtách, je prokurátor oprávněn prodloužit lhůtu nejvýše o další měsíc. Jinak nařídí konat vyšetřování.

§ 170

**Postup vyhledávacího orgánu
ve věci, v níž je nutno konat
vyšetřování**

(1) Vyhledávací orgán zahájí trestní stíhání ve věci, v níž má být konáno vyšetřování, jen nesne-

se-li věc odkladu a nelze-li dosáhnout, aby tak učinil vyšetřovatel, o zahájení trestního stíhání vyhledávací orgán neprodleně vyrozumí vyšetřovatele a po provedení neodkladných úkonů mu věc nejpozději do tří dnů od zahájení trestního stíhání předá.

(2) Po předání věci vyšetřovateli může v ní vyhledávací orgán provádět vyšetřovací úkony jen podle pokynu vyšetřovatele (§ 164 odst. 5). Jinak úkony k objasnění věci koná jen s vědomím vyšetřovatele. Ve věci, v níž nebyl pachatel zjištěn, však pokračuje v objasňování věci a vyrozumívá vyšetřovatele o jeho výsledcích.

Oddíl čtvrtý

**Rozhodnutí vyšetřovatele
a vyhledávacího orgánu**

§ 171

Postoupení věci

(1) Vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán postoupí věc

- a) místnímu lidovému soudu, ukazují-li výsledky vyšetřování nebo vyhledávání, že nejde o trestný čin, že však jde o provinění,
- b) jinému orgánu než místnímu lidovému soudu, ukazují-li výsledky vyšetřování nebo vyhledávání, že nejde o trestný čin, že však jde o provinění nebo o přestupek, o nichž je tento orgán příslušný rozhodovat.

(2) Vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán může postoupit věc

- a) místnímu lidovému soudu, jestliže výsledky vyšetřování nebo vyhledávání ukazují, že jde o trestný čin menší nebezpečnosti pro společnost, pachatel jeho spáchání lituje a projevuje účinnou snahu po nápravě a jestliže vzhledem k osobě pachatele a výchovné síle kolektivu vyřízení věci místním lidovým soudem stačí k nápravě pachatele; může se tak stát zejména tehdy, jestliže místní lidový soud sám o postoupení věci požádá,
- b) místnímu lidovému soudu po přijetí záruky společenské organizace za podmínek uvedených v § 4 odst. 1 a 2. V tom případě sdělí své rozhodnutí organizaci, která záruku převzala a požádá ji, aby ve smyslu záruky vzala na sebe péči o nápravu obviněného a dbala, aby nahradil škodu, kterou trestným činem způsobil, jestliže se tak již nestalo,
- c) orgánu příslušnému ke kázeňskému řízení, jde-li o trestný čin, který lze vyřídit kázeňsky a vzhledem k osobě obviněného a povaze jeho činu lze považovat toto vyřízení za postačující.

(3) Opis usnesení o postoupení věci nutno doručit obviněnému a poškozenému; prokurátorovi je nutno jej doručit do 48 hodin.

§ 172

Zastavení trestního stíhání

(1) Vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán zastaví trestní stíhání

- a) je-li nepochybné, že se nestal skutek, pro který se trestní stíhání vede,
- b) není-li tento skutek trestným činem a není důvod k postoupení věci,
- c) není-li prokázáno, že skutek spáchal obviněný,
- d) je-li trestní stíhání nepřipustné (§ 11 odst. 1),
- e) nebyl-li obviněný v době činu pro nepřičetnost trestně odpovědný, nebo
- f) zanikla-li trestnost činu.

(2) Vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán může zastavit trestní stíhání

- a) je-li trest, k němuž může stíhání vést, zcela bez významu vedle trestu, který pro jiný čin byl obviněnému již uložen nebo který ho podle očekávání postihne, nebo
- b) bylo-li o skutku obviněného již rozhodnuto národním výborem nebo jiným orgánem, kázeňsky, kárně anebo cizozemským soudem nebo úřadem a toto rozhodnutí lze považovat za postačující.

(3) Opis usnesení o zastavení trestního stíhání je nutno doručit obviněnému a poškozenému; prokurátorovi je nutno jej doručit do 48 hodin.

§ 173

Přerušeni trestního stíhání

(1) Vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán přeruší trestní stíhání

- a) nelze-li pro nepřítomnost obviněného věc náležitě objasnit,
- b) nelze-li obviněného pro těžkou chorobu postavit před soud,
- c) není-li obviněný pro duševní chorobu, která nastala až po spáchání činu, schopen chápat smysl trestního stíhání,
- d) je-li obviněný vydán do ciziny nebo vyhoštěn, nebo
- e) nepodařilo-li se zjistit skutečnosti opravňující konat trestní stíhání proti určité osobě.

(2) Před přerušením trestního stíhání je nutno učinit vše, čeho je třeba k zabezpečení úspěšného provedení trestního stíhání. Pomine-li důvod přerušeni, v trestním stíhání se pokračuje.

(3) Opis usnesení o přerušeni trestního stíhání nutno doručit do 48 hodin prokurátorovi. Poškozeného je nutno o přerušeni trestního stíhání vyrozumět.

Oddíl pátý

Dozor prokurátora

§ 174

(1) Dozor nad zachováváním zákonnosti v právním řízení vykonává prokurátor.

(2) Při výkonu tohoto dozoru je prokurátor oprávněn:

- a) dávat závazné pokyny k vyšetřování a k vyhledávání trestných činů;
- b) vyžadovat od vyšetřovatelů a vyhledávacích orgánů spisy, dokumenty, materiály a zprávy o spáchaných trestných činech za účelem prověrky, zda tyto orgány včas zahajují trestní stíhání a řádně v něm postupují;
- c) zúčastnit se provádění úkonů vyšetřovatelů nebo vyhledávacích orgánů, osobně provést jednotlivý z těchto úkonů nebo i celé vyšetřování a vydat rozhodnutí v kterékoliv věci; přitom postupuje podle ustanovení platných podle tohoto zákona pro vyšetřovatele a proti jeho rozhodnutí je přípustná stížnost ve stejném rozsahu jako proti rozhodnutí vyšetřovatele;
- d) vracet věc vyšetřovatelům nebo vyhledávacím orgánům se svými pokyny k doplnění;
- e) rušit nezákonná a neodůvodněná rozhodnutí a opatření vyšetřovatelů a vyhledávacích orgánů, která může nahrazovat vlastními; u usnesení o zastavení a přerušeni trestního stíhání nebo o postoupení trestní věci může tak učinit do patnácti dnů od doručení; jestliže rozhodnutí vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu nahradil vlastním rozhodnutím jinak, než na podkladě stížnosti oprávněné osoby do usnesení vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu, je proti jeho rozhodnutí přípustná stížnost ve stejném rozsahu jako proti rozhodnutí vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu;
- f) nařídít v kterékoliv věci, v níž lze konat vyhledávání, aby v ní bylo konáno vyšetřování;
- g) odejmout kteroukoliv věc určitému vyšetřovateli a učinit opatření, aby věc byla přikázána jinému vyšetřovateli anebo dát provést jednotlivé vyšetřovací úkony vyšetřovateli prokuratury i ve věci, kterou vyšetřuje jiný vyšetřovatel.

§ 175

(1) Pouze prokurátor je oprávněn:

- a) podat obžalobu,
- b) vzít do vazby, vydat příkaz k dodání do vazby a propustit z vazby,
- c) nařídít zajištění majetku obviněného a určit, na které prostředky a věci se toto zajištění nevztahuje, anebo zrušit takové zajištění,
- d) provést zajištění nároku poškozeného na náhradu škody a omezit nebo zrušit takové zajištění anebo věc z něho vyjmout,
- e) nařídít exhumaci mrtvol,
- f) navrhnout vyžádání obviněného z ciziny,
- g) provést předběžné šetření v řízení o vydání do ciziny.

{²} Prokurátor je oprávněn uložit orgánům Sboru národní bezpečnosti provedení takových úkonů, které jsou tyto orgány oprávněny provést a jichž je třeba k objasnění věci nebo ke zjištění pachatele.

Oddíl šestý

Obžaloba

§ 176

{¹} Jestliže výsledky vyšetřování nebo vyhledávání dostatečně odůvodňují postavení obviněného před soud, prokurátor podá obžalobu a připojí k ní spisy a jejich přílohy.

{²} Obžaloba může být podána jen pro skutek, pro který bylo obvinění vzneseno (§ 163) nebo sděleno (§ 169). Mínil-li prokurátor tento skutek posuzovat jako jiný trestný čin, než jak ho posuzoval vyšetřovatel nebo vyhledávací orgán, upozorní na to před podáním obžaloby obviněného a jeho obhájce a zjistí, zda navrhuje se zřetelem na zamýšlenou změnu vyšetřování i vyhledávání doplnit.

§ 177

{¹} Obžaloba musí obsahovat

- a) označení prokurátora a den sepsání obžaloby,
- b) jméno a příjmení obviněného, den a místo jeho narození, jeho zaměstnání a bydliště, popřípadě jiné údaje potřebné k tomu, aby nemohl být zaměněn s jinou osobou; jde-li o osobu podle hající pravomocí vojenských soudů, uvede se též hodnost obviněného a útvar, jehož je příslušníkem,
- c) žalobní návrh, v němž musí být přesně označen skutek, pro který je obviněný stíhán, s uvedením místa, času a způsobu jeho spáchání, popřípadě s uvedením jiných skutečností, pokud je jich třeba k tomu, aby skutek nemohl být zaměněn s jiným a aby bylo odůvodněno použití určité trestní sazby; musí tu být dále uvedeno, jaký trestný čin obžaloba v tomto skutku spatřuje, a to jeho zákonným pojmenováním, uvedením příslušného ustanovení zákonů a všech zákonných znaků včetně těch, které odůvodňují určitou trestní sazbu,
- d) odůvodnění žalobního návrhu, jež musí obsahovat vylíčení skutkového děje s uvedením důkazů, o které se toto vylíčení opírá, obhajobu obviněného a stanovisko prokurátora k ní s uvedením skutečností, pro které prokurátor pokládá obhajobu za vyvrácenou nebo za nerozhodnou, jakož i právní úvahy, kterými se prokurátor řídil při posuzování skutečností podle příslušných ustanovení zákona, a
- e) seznam důkazů, jejichž provedení při hlavním líčení prokurátor navrhuje.

{²} V obžalobě může také prokurátor navrhnout, aby soud uložil obviněnému povinnost nahradit poškozenému škodu. O tom poškozeného při podání obžaloby vyrozumí.

§ 178

{¹} Prokurátor navrhne v obžalobě, aby soud uložil ochranné léčení nebo ochrannou výchovu anebo zabránil věci, má-li za to, že jsou pro to zákonné podmínky.

{²} Návrh uvedený v odstavci 1 může prokurátor učinit též samostatně.

Oddíl sedmý

Zveřejňování výsledků přípravného řízení

§ 179

Výsledky přípravného řízení mohou být zveřejňovány jen se souhlasem vyšetřovatele a prokurátora a v řízení před soudem až do hlavního líčení jen se souhlasem předsedy senátu.

ČÁST TŘETÍ

ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM

HLAVA JEDENÁCTÁ

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

§ 180

{¹} Trestní stíhání před soudem se koná jen na podkladě obžaloby, kterou podává a před soudem zastupuje prokurátor.

{²} Při podání a zastupování obžaloby se prokurátor řídí zákonem a vnitřním přesvědčením založeným na uvážení všech okolností případu.

§ 181

Podanou obžalobu je třeba u soudu nejprve přezkoumat z toho hlediska, zda pro další řízení poskytuje spolehlivý podklad, zejména prověřit, zda přípravné řízení, které jí předcházelo, bylo provedeno způsobem odpovídajícím tomuto zákonu a zda jeho výsledky dostatečně odůvodňují postavení obviněného před soud. K tomu slouží předběžné projednání obžaloby.

§ 182

{¹} Obžalobu, která nebyla ještě soudem přijata, může vzít prokurátor zpět; věc se tím vrací do stavu přípravného řízení.

{²} Jakmile soud obžalobu přijal, rozhoduje samostatně všechny otázky souvisící s dalším řízením a je povinen — nevyčkáváje dalších návrhů — uči-

nit všechna rozhodnutí a opatření, jichž je potřeba k vyřízení obžaloby, ke skončení věci a k výkonu soudního rozhodnutí.

[3] Dojde-li prokurátor po přijetí obžaloby soudem k přesvědčení, že výsledky projednávání věci před soudem obžalobu nepotvrzují, je povinen ustoupit od obvinění a sdělit soudu důvody, jež ho k tomu vedly. Toto prohlášení nezavazuje soud povinností, aby — řídě se zákonem a svým vnitřním přesvědčením — rozhodl o obžalobě podle obecných zásad.

§ 183

[1] Organizace uvedené v § 4 odst. 1 mohou navrhnout, aby se projednání věci při hlavním líčení před okresním soudem zúčastnil jejich zvolený zástupce a podle stanoviska, jež společenská organizace k spáchanému trestnému činu a osobě pachatele zaujala, jménem společenské organizace vykonával společenskou obžalobu nebo společenskou obhajobu. Předseda senátu a v přípravném řízení prokurátor jsou povinni poskytnout společenské organizaci na podkladě spisu informace potřebné pro rozhodnutí o vyslání společenského žalobce nebo společenského obhájce.

[2] O návrhu společenské organizace podle odstavce 1 rozhodne soud; vyhovět návrhu může též předseda senátu sám. Společenský žalobce, popřípadě společenský obhájce jsou oprávněni poté, co soud o jejich účasti na řízení kladně rozhodl, nahlížet do spisů, činit důkazní a jiné návrhy, účastnit se hlavního líčení, klást tam vyslychaným osobám otázky a podílet se na závěrečných řečech. Soud je povinen společenskému žalobci, popřípadě společenskému obhájci při výkonu jeho funkce všestranně pomáhat.

[3] Společenský žalobce, popřípadě společenský obhájce tlumočí při soudním jednání stanovisko kolektivu k projednávání věci a k osobě obviněného, a to na podkladě bezprostřední znalosti jeho osoby, jeho poměru k socialistickému státnímu zřízení, poměru k práci, rodině a spoluobčanům a pomáhá k tomu, aby soud mohl zejména

- a) všestranně, úplně a objektivně zjistit všechny okolnosti případu,
- b) odpovědně posoudit osobu obviněného,
- c) správně rozhodnout o vině a trestu,
- d) odhalit příčiny, které vedly k trestné činnosti, a dát podnět k jejich odstranění.

§ 184

[1] Soud je povinen při projednávání věci zaměřit se také na objasnění příčin, které vedly k trestné činnosti nebo umožnily její spáchání. Na zjištěné nedostatky a závady, jestliže na ně neupozornil již jiný orgán v tomto řízení, soud upozorní

státní či jiný orgán, podnik nebo organizaci, jichž se zjištěný nedostatek nebo zjištěná závada týká, a v případě potřeby orgán jim nadřízený. Orgán, podnik nebo organizace, jichž se to týká, jsou povinny takové upozornění projednat a soudu do dvou měsíců sdělit, jaká opatření byla učiněna k odstranění nedostatků a závad.

[2] Upozornění podle odstavce 1 učiní soud také tehdy, nevyužila-li socialistická organizace poškozená trestným činem v náležitém rozsahu práv, která tento zákon poškozenému poskytuje.

HLAVA DVANÁCTÁ

PŘEDBĚŽNÉ PROJEDNÁNÍ OBŽALOBY

§ 185

Obecné ustanovení

[1] Obžalobu u soudu podanou přezkoumá předseda senátu a podle jejího obsahu a podle obsahu spisu posoudí, zda je jí nutno předběžně projednat v zasedání senátu anebo zda jí může sám přijmout a nařídit o ní hlavní líčení.

[2] K usnadnění rozhodnutí může vyslechnout obviněného a opatřit potřebná vysvětlení.

§ 186

Důvody k předběžnému projednání obžaloby

[1] Předseda senátu nařídí předběžné projednání obžaloby, má-li za to,

- a) že věc patří do příslušnosti jiného soudu,
- b) že věc má být postoupena místnímu lidovému soudu, orgánu příslušnému ke kázeňskému řízení nebo jinému orgánu (§ 171 odst. 1 písm. a) a b), odst. 2 písm. a) až c),
- c) že jsou tu okolnosti odůvodňující zastavení trestního stíhání podle § 172 odst. 1 nebo 2 nebo jeho přerušení podle § 173 odst. 1 písm. a) až d),
- d) že skutek, který je předmětem obžaloby, bude třeba posuzovat podle jiného ustanovení trestního zákona, než podle kterého jej posuzuje obžaloba,
- e) že přípravné řízení nebylo provedeno podle zákona, zejména že v něm byly porušeny předpisy zajišťující právo obhajoby, nebo
- f) že věc není dostatečně objasněna ze všech hledisek, která soud potřebuje pro svoje rozhodnutí, zahrnující v to i rozhodnutí o uplatnění nároku na náhradu škody.

[2] Předseda senátu nařídí předběžné projednání obžaloby také tehdy, nabídla-li společenská organizace, že převezme záruku za nápravu obviněného.

[3] Obžalobu je třeba vždy předběžně projednat, je-li obviněný mladistvý nebo ve vazbě.

§ 187

Způsob předběžného projednání obžaloby

[1] Předběžné projednání obžaloby se koná v neveřejném zasedání.

[2] Při předběžném projednání obžaloby přezkoumá soud vždy celou obžalobu; předseda senátu z tohoto hlediska podá zprávu, přičemž se zaměří na otázky, které je třeba řešit.

[3] Soud přezkoumá úplnost důkazního materiálu a opodstatněnost obžaloby na základě spisu.

Rozhodnutí

§ 188

- [1] Po předběžném projednání obžaloby soud
- a) postoupí věc příslušnému soudu, není-li sám k jejímu projednání příslušný,
 - b) postoupí věc místnímu lidovému soudu nebo orgánu příslušnému ke kázeňskému řízení, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 171 odst. 2 písm. a) a c),
 - c) postoupí věc místnímu lidovému soudu nebo jinému orgánu, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 171 odst. 1 písm. a) a b),
 - d) trestní stíhání zastaví, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 172 odst. 1,
 - e) trestní stíhání přeruší, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 173 odst. 1 písm. a) až d),
 - f) vrátí věc prokurátoru k došetření, je-li toho třeba k odstranění vad přípravného řízení nebo k náležitému objasnění věci; k došetření okolností, které mají význam toliko pro rozhodnutí o uplatnění nároku na náhradu škody, vrátí však věc jen, jestliže se tím trestní stíhání nepřiměřeně neprotáhne, nebo
 - g) obžalobu přijme.

[2] Po předběžném projednání obžaloby může soud také

- a) rozhodnout, že přijímá záruku společenské organizace za nápravu obviněného; ve stíhání pak už nepokračuje a věc postoupí k projednání místnímu lidovému soudu [§ 171 odst. 2 písm. b)],
- b) zastavit trestní stíhání, jsou-li tu okolnosti uvedené v § 172 odst. 2.

[3] Proti rozhodnutí podle odstavce 1 písm. a) až f) a podle odstavce 2 může prokurátor podat stížnost, jež má, nejde-li o přerušení trestního stíhání, odkladný účinek.

§ 189

Postoupit věc jinému soudu nemůže soud, je-li muž byla věc postoupena podle § 188 odst. 1 písm. a) nadřízeným soudem, ledaže by se skutkový podklad pro posouzení příslušnosti mezitím podstatně změnil.

§ 190

[1] Má-li soud za to, že při správném použití zákona je nutno skutek, který je předmětem obžaloby, posoudit podle jiného ustanovení zákona, než podle kterého jej posuzovala obžaloba, vrátí věc prokurátorovi k došetření [§ 188 odst. 1 písm. f)], je-li třeba vzhledem k odchylnému právnímu posouzení věc ještě blíže objasnit, zejména z hlediska možné nové obhajoby.

[2] Není-li došetření třeba, upozorní soud na možnost odchylného právního posouzení skutku v usnesení o přijetí obžaloby.

§ 191

[1] Vrátil-li soud věc prokurátorovi k došetření, uvede v usnesení, v kterých směrech je třeba přípravné řízení doplnit a které skutečnosti je třeba objasnit, popřípadě které úkony je třeba provést.

[2] Jakmile usnesení o vrácení věci prokurátorovi k došetření nabylo právní moci, vrací se věc do stavu přípravného řízení.

[3] Došetření podle usnesení uvedeného v odstavci 1 je třeba provést ve lhůtě jednoho měsíce ode dne, kdy byly spisy s pravomocným usnesením prokurátorovi vráceny. Prodloužit tuto lhůtu je oprávněn nadřízený prokurátor.

§ 192

Je-li obviněný ve vazbě, rozhodne soud při předběžném projednání obžaloby vždy také o dalším trvání vazby.

§ 193

[1] Jestliže společenská organizace požádala, aby byl k hlavnímu líčení přibrán její zástupce jako společenský žalobce nebo společenský obhájce, rozhodne soud při přijetí obžaloby též o jeho účasti.

[2] Při přijetí obžaloby rozhodne soud o rozsahu, v jakém bude u hlavního líčení prováděna dokazování, popřípadě také o vyloučení některé věci ze společného řízení nebo o spojení věci k společnému řízení.

§ 194

Přijetí obžaloby předsedou senátu

Není-li důvodu k předběžnému projednání obžaloby, rozhodne o přijetí obžaloby předseda senátu.

§ 195

Nové předběžné projednání
obžaloby

(1) Rozhodne-li se prokurátor ve věci, která mu byla vrácena k došetření, opět pro podání obžaloby, přihlédne v ní i k výsledkům provedeného došetření. Obžaloba se za podmínek uvedených v § 186 u soudu znovu předběžně projedná.

(2) Za podmínek uvedených v § 186 se obžaloba znovu předběžně projedná také u soudu, je-li muž věc postoupena podle § 188 odst. 1 písm. a).

HLAVA TŘINÁCTÁ

HLAVNÍ LÍČENÍ

Oddíl první

Příprava hlavního líčení

§ 196

Doručení obžaloby

(1) Obžalobu, jakmile byla přijata, dá předseda senátu v opise doručit obžalovanému a jeho obhájci, a je-li obžalovaný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, také jeho zákonnému zástupci; byla-li trestným činem poškozena socialistická organizace, dá opis obžaloby doručit i jí. Bylo-li v obžalobě navrženo zabránění věci náležející jiné osobě než obžalovanému, dá předseda senátu doručit opis obžaloby též této osobě. Bylo-li už kladně rozhodnuto o účasti společenského žalobce nebo společenského obhájce u hlavního líčení, dá předseda senátu opis obžaloby doručit též příslušné společenské organizaci. S opisem obžaloby se doručí i opis usnesení o jejím přijetí.

(2) Osoby, jimž se opis obžaloby doručuje, je nutno zároveň vyzvat, aby návrhy na provedení dalších důkazů u hlavního líčení včas soudu sdělily a uvedly okolnosti, které mají být těmito důkazy objasněny.

(3) Opis obžaloby musí být doručen nejpozději s předvoláním k hlavnímu líčení nebo s vyrozuměním o něm.

§ 197

Náhradní soudce

(1) Bude-li hlavní líčení podle očekávání trvat delší dobu, zařídí předseda soudu, aby se ho zúčastnil jeden nebo dva soudci náhradní.

(2) Náhradní soudce má při hlavním líčení postavení člena senátu. Porady a hlasování se však zúčastní jen v tom případě, je-li přibrán na místo soudce, kterému zabránila nějaká překážka v další účasti na hlavním líčení. Soudce, za něhož nastoupil náhradní soudce, se hlavního líčení dále již nezúčastní.

§ 198

Nařízení hlavního líčení

(1) Den hlavního líčení stanoví předseda senátu tak, aby obžalovaný od doručení předvolání, prokurátor a obhájce od vyrozumění měli alespoň pětidenní lhůtu k přípravě. Tuto lhůtu lze zkrátit jen s jejich souhlasem, a pokud jde o obžalovaného, jen tehdy, jestliže se k hlavnímu líčení dostaví a o jeho provedení výslovně žádá. U ostatních osob, které se k hlavnímu líčení předvolávají nebo o něm vyrozumívají, je třeba zachovat zpravidla aspoň třídní lhůtu.

(2) O hlavním líčení se vyrozumí prokurátor, zákonný zástupce a obhájce obžalovaného, jakož i poškozený a zúčastněná osoba. Mají-li poškozený nebo zúčastněná osoba zmocněnce, vyrozumějí se o hlavním líčení jen jejich zmocněnci. Poškozeného je třeba ve vyrozumění upozornit, že nedostaví-li se k hlavnímu líčení, bude se o jeho nároku na náhradu škody rozhodovat na podkladě návrhu prokurátora, byl-li takový návrh učiněn v obžalobě, nebo na podkladě jeho vlastních návrhů, jsou-li už obsaženy ve spise nebo dojdou-li soudu dříve, než se přikročí k dokazování. Byl-li k účasti na hlavním líčení připuštěn společenský žalobce nebo společenský obhájce, vyrozumí se o hlavním líčení též společenská organizace, která ho vyslala.

(3) Při nařízení hlavního líčení učiní předseda senátu také všechna opatření, jichž je třeba k zajištění jeho řádného průběhu.

Oddíl druhý

Veřejnost hlavního líčení

§ 199

(1) Hlavní líčení koná soud zásadně veřejně.

(2) Má přítom na zřeteli, aby pracujícím byla poskytnuta v nejširší míře příležitost sledovat projednávání věci soudem a aby se co nejúčinněji projevilo výchovné působení trestního řízení na širokou veřejnost ve smyslu jejího aktivního zapojení do úsilí trestnou činností zamezovat a jí předcházet. Ve vhodných případech provádí proto hlavní líčení přímo v místě, kde byl trestný čin spáchán, anebo na pracovišti, popřípadě v bydlišti obžalovaného. V tom případě o konání hlavního líčení vyrozumí společenskou organizaci, jež může účast pracujících zajistit a účinně přispět ke splnění účelu sledovaného veřejným konáním hlavního líčení.

§ 200

(1) Veřejnost při hlavním líčení může být vyloučena, jen kdyby veřejné projednávání věci ohrozilo státní, hospodářské nebo služební tajemství, nerušený průběh jednání nebo mravnost. Veřejnost lze vyloučit také jen pro část hlavního líčení.

(2) Rozsudek musí být vyhlášen vždy veřejně.

(3) O vyloučení veřejnosti rozhodne soud po slyšení stran usnesením, které veřejně vyhlásí.

§ 201

(1) I když veřejnost nebyla vyloučena podle § 200, může soud odepřít přístup k hlavnímu líčení nezletilým a těm, u nichž je obava, že by mohli rušit důstojný průběh hlavního líčení. Může také učinit nezbytná opatření proti přeplňování jednací síně.

(2) I když veřejnost byla vyloučena podle § 200, může soud z důležitých důvodů povolit jednotlivým osobám k hlavnímu líčení přístup. Na žádost obžalovaného musí být povolen přístup dvěma jeho důvěrníkům. Je-li obžalovaných více, má právo na volbu důvěrníků každý z nich. Jestliže by tak celkový počet důvěrníků vzrostl na více než 6 a obžalovaní se mezi sebou o výběru nedohodnou, provede výběr soud. Byla-li veřejnost vyloučena pro ohrožení státního, hospodářského nebo služebního tajemství, mohou být za důvěrníky zvoleny jen takové osoby, proti nimž nemá soud námitek.

(3) Byla-li veřejnost vyloučena pro ohrožení státního, hospodářského nebo služebního tajemství, upozorní předseda senátu přítomné na trestní následky toho, kdyby nepovolaným osobám vyjevili skutečnosti, o nichž se při jednání dovědí; může též zakázat, aby si přítomní činili písemné poznámky.

Oddíl třetí

Zahájení hlavního líčení

§ 202

Přítomnost při hlavním líčení

(1) Hlavní líčení se koná za stálé přítomnosti všech členů senátu, zapisovatele a prokurátora.

(2) V nepřítomnosti obžalovaného může se hlavní líčení provést, jen když soud má za to, že lze věc spolehlivě rozhodnout a účelu trestního řízení dosáhnout i bez přítomnosti obžalovaného, a přitom

a) obžaloba byla obžalovanému řádně doručena a obžalovaný byl k hlavnímu líčení včas a řádně předvolán a

b) o skutku, který je předmětem obžaloby, byl obžalovaný už některým orgánem činným v trestním řízení vyslechnut a byla dodržena ustanovení o vznesení (§ 163) nebo sdělení obvinění (§ 169) a o seznámení obviněného s výsledky vyšetřování (§ 166) nebo vyhledávání (§ 169).

(3) Hlavní líčení v nepřítomnosti obžalovaného nelze konat, je-li obžalovaný ve vazbě nebo ve

výkonu trestu odnětí svobody nebo jde-li o trestný čin, na který zákon stanoví trest odnětí svobody, jehož horní hranice převyšuje pět let. V případech nutné obhajoby (§ 36) nelze konat hlavní líčení bez přítomnosti obhájce.

Řízení hlavního líčení

§ 203

(1) Hlavní líčení řídí předseda senátu.

(2) Je povinen přitom dbát, aby byla zachována důstojnost a vážnost soudního jednání, aby hlavní líčení nebylo zdržováno výklady, které nemají vztah k projednávané věci, a aby bylo zaměřeno co nejúčinněji k objasnění věci.

(3) Kdo se cítí opatřením předsedy senátu při řízení hlavního líčení zkrácen, může žádat, aby rozhodl senát. Takovou žádost i rozhodnutí o ní je třeba zaznamenat v protokole.

§ 204

(1) Osoby, které ruší pořádek, může předseda senátu z jednací síně vykázat.

(2) Obžalovaný může být vykázán jen usnesením senátu po předchozí výstraze, a to jen na dobu nezbytně nutnou. Jakmile mu byl povolen znovu přístup do jednací síně, sdělí mu předseda senátu podstatný obsah jednání konaného v jeho nepřítomnosti, aby se k němu mohl vyjádřit.

Počátek hlavního líčení

§ 205

(1) Hlavní líčení zahájí předseda senátu sdělením věci, která bude projednávána; potom předseda zjistí, zda se dostavily osoby, které byly k hlavnímu líčení předvolány nebo o něm vyrozuměny, a zjistí jejich totožnost. U osob, u kterých je třeba zachovat lhůtu k přípravě, zjistí, zda tato lhůta byla zachována.

(2) Jestliže se některá z předvolaných osob nedostavila, rozhodne soud po slyšení přítomných stran, zda je možno líčení přesto provést, či zda je nutno je odročit.

§ 206

(1) Po provedení úkonů uvedených v § 205 předseda senátu vyzve prokurátora, aby přednesl obžalobu.

(2) Učinil-li prokurátor v obžalobě návrh, aby obžalovanému byla uložena povinnost nahradit poškozenému škodu způsobenou trestným činem, vyzve předseda senátu po přednesení obžaloby poškozeného, aby se k návrhu vyjádřil. Nebyl-li takový návrh v obžalobě učiněn, dotáže se poškozeného, zda navrhuje, aby obžalovanému byla ulo-

žena povinnost k náhradě škody způsobené trestným činem, a v jakém rozsahu. Nedostavil-li se poškozený k hlavnímu líčení a je-li jeho návrh obsažen už ve spise, předseda senátu přečte tento návrh ze spisu.

[3] Uplatňuje-li práva poškozeného osoba, které toto právo zřejmě nepřísluší, vysloví soud usnesením, že onu osobu jako poškozeného k hlavnímu líčení nepřipouští. Takové rozhodnutí nebrání uplatnění nároku na náhradu škody před příslušným orgánem.

[4] Podle odstavce 3 postupuje soud také tehdy, brání-li účastí poškozeného okolnosti uvedené v § 44 odst. 2 a 3.

Oddíl čtvrtý

Dokazování

Výslech obžalovaného

§ 207

[1] Po přednesení obžaloby a vyjádření poškozeného vyslechně předseda senátu obžalovaného k obsahu obžaloby, a byl-li uplatněn nárok na náhradu škody, též k tomuto návrhu.

[2] Protokol o dřívější výpovědi obžalovaného se přečte jen tehdy, když se jedná v nepřítomnosti obžalovaného, když obžalovaný odepře vypovídat anebo když se objeví podstatné rozpory mezi jeho dřívější výpovědí a jeho údaji při hlavním líčení. Na tyto rozpory je třeba obžalovaného upozornit a dotázat se ho na jejich příčinu.

§ 208

Je-li obžalovaných několik, předseda senátu může učinit opatření, aby obžalovaný byl vyslýchán v nepřítomnosti spoluobžalovaných. Obžalovaného však je třeba vždy ještě v průběhu dokazování seznámit s obsahem výpovědi spoluobžalovaných, kteří byli vyslýcháni v jeho nepřítomnosti.

Provádění dalších důkazů

§ 209

Předseda senátu má dbát o to, aby svědek ještě nevyslechnutý nebyl přítomen při výslechu obžalovaného a jiných svědků. Je-li obava, že svědek v přítomnosti obžalovaného nadvypoví pravdu, může předseda senátu nařídit, aby se obžalovaný po dobu jeho výslechu vzdálil z jednací síně. Po návratu do jednací síně musí mu však sdělit obsah svědkovy výpovědi, aby se k ní obžalovaný mohl vyjádřit.

§ 210

Jestliže znalec nepodal ještě ve věci písemný posudek anebo se od něho odchyluje nebo jej do-

plňuje, může mu předseda senátu uložit, aby posudek nebo jeho doplněk nadiktoval do protokolu nebo jej sám napsal.

§ 211

[1] Místo výslechu svědka nebo znalce při hlavním líčení lze číst protokol o jejich výpovědi pouze na základě rozhodnutí soudu, jestliže pro menší význam dokazované skutečnosti nebo se zřetelem na povahu ostatního důkazního materiálu soud nepokládá osobní výslech za nutný a

- a) prokurátor i obžalovaný s tím souhlasí, nebo
- b) osobní výslech svědka nebo znalce by byl spojen s nepřiměřenými obtížemi nebo náklady.

[2] Protokol o výpovědi spoluobžalovaného nebo svědka se přečte také tehdy, jestliže taková osoba

- a) zemřela nebo se stala nezvěstnou, pro trvalý pobyt v cizině nedosažitelnou, anebo onemocněla chorobou, která natrvalo nebo pro dohlednou dobu znemožňuje její výslech,
- b) při hlavním líčení bez oprávnění odepřela vypovídat nebo se odchyluje v podstatných bodech od své dřívější výpovědi.

[3] Protokol o výpovědi svědka, který má právo odepřít výpověď podle § 100, je možno číst jen za předpokladu, že před výslechem, jehož se protokol týká, byl o svém právu řádně poučen a výslovně prohlásil, že ho nepoužívá. Za uvedeného předpokladu lze jeho výpověď přečíst, i když u hlavního líčení svědčit odepřel.

§ 212

Posudky a zprávy státních orgánů, státních ústavů nebo jiných orgánů, které plní úkoly státní správy, se vždy přečtou, jestliže mají vztah k projednávané věci.

§ 213

[1] Listiny, jimiž se provádí důkaz, se při hlavním líčení přečtou a umožní se nahlédnout do nich stranám, a je-li toho třeba, též svědkům a znalcům.

[2] Jiné věcné důkazy se předloží stranám, a je-li toho třeba, též svědkům a znalcům.

§ 214

Obžalovaný musí být po provedení každého důkazu dotázán, zda se chce k němu vyjádřit, a jeho vyjádření se zapisuje do protokolu.

§ 215

Součinnost stran při dokazování

[1] Prokurátor, společenský žalobce, společenský obhájce, obžalovaný, jeho obhájce a zákonný

zástupce, zúčastněná osoba, poškozený a jejich zmocněnci mohou se souhlasem předsedy senátu klást vyslýchaným otázky, a to zpravidla tehdy, když předseda senátu své dotazy skončil a když už nemají otázek členové senátu.

(2) Po provedení všech důkazů zjistí předseda senátu, zda strany nečiní návrhy na doplnění dokazování.

Oddíl pátý

Závěr hlavního líčení

Závěrečné řeči

§ 216

(1) Není-li dalších důkazních návrhů nebo bylo-li rozhodnuto, že se další důkazy provádět nebudou, prohlásí předseda senátu dokazování za skončené a udělí slovo k závěrečným řečem.

(2) Po závěrečné řeči prokurátora promluví společenský žalobce, poškozený, zúčastněná osoba, společenský obhájce, obhájce obžalovaného, popřípadě obžalovaný. Má-li poškozený nebo zúčastněná osoba zmocněnce, promluví zmocněnec. Je-li třeba, určí předseda senátu pořadí, v němž se po závěrečné řeči prokurátora ujmou slova jednotlivé oprávněné osoby. Obhájce obžalovaného, popřípadě obžalovaný mluví však vždy poslední.

(3) Jestliže se po řeči obhájce nebo obžalovaného ujal slova znovu prokurátor nebo společenský žalobce, má obhájce, popřípadě obžalovaný právo na to odpovědět.

(4) Závěrečné řeči může předseda senátu přerušit jen tehdy, vybočují-li zřejmě z rámce projednávané věci.

§ 217

Po skončení závěrečných řečí a před odchodem k závěrečné poradě, udělí předseda senátu obžalovanému poslední slovo. Během tohoto projevu nesmí být obžalovanému ani soudem, ani nikým jiným kladeny otázky.

§ 218

Doplnění dokazování

(1) Shledá-li soud vzhledem k závěrečným řečem nebo při závěrečné poradě, že je třeba ještě některou okolnost objasnit, usnese se, že dokazování bude doplněno, a v hlavním líčení pokračuje.

(2) Po doplnění dokazování je třeba vždy znovu dát slovo k závěrečným řečem.

Oddíl šestý

Odročení hlavního líčení

§ 219

(1) Soud odročí hlavní líčení, objeví-li se překážka, pro kterou nelze hlavní líčení provést nebo

v něm pokračovat. Dříve než hlavní líčení odročí, zjistí, zda strany nenavrhují další důkazy, které by bylo třeba k příštím líčení opatřit.

(2) Při pokračování v odročeném hlavním líčení sdělí předseda senátu podstatný obsah dosavadního jednání. Jestliže se však změnilo sestavení senátu, jestliže od odročení hlavního líčení uplynula delší doba nebo jestliže z jiného důvodu je toho třeba, musí být hlavní líčení provedeno znovu.

Oddíl sedmý

Rozhodnutí soudu v hlavním líčení

§ 220

Podklad pro rozhodnutí

(1) Soud může rozhodovat jen o skutku, který je uveden v žalobním návrhu.

(2) Při svém rozhodnutí smí přihlížet jen ke skutečnostem, které byly probrány v hlavním líčení, a opírat se o důkazy, které byly v hlavním líčení provedeny.

(3) Důkazní materiál z přípravného řízení, který má vztah k projednávané věci, je soud povinen v hlavním líčení probrat a v rozhodnutí se s ním vypořádat.

(4) Právním posouzením skutku v obžalobě není soud vázán.

§ 221

Vrácení věci prokurátorovi

(1) Ukazují-li výsledky hlavního líčení na podstatnou změnu okolností případu a je-li k objasnění věci třeba dalšího šetření, může soud vrátit věc prokurátorovi k došetření.

(2) Soud vrátí věc prokurátorovi k došetření také tehdy, ukazují-li výsledky hlavního líčení, že se obžalovaný dopustil ještě dalšího skutku, který je trestným činem, a prokurátor o vrácení věci požádá vzhledem k potřebě společného projednání.

(3) Ustanovení § 191 platí i pro vrácení věci podle odstavců 1 a 2.

(4) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 222

Postoupení věci

(1) Shledá-li soud v zažalovaném skutku trestný čin, k jehož projednávání není příslušný, postoupí věc příslušnému soudu. Je však povinen rozhodnout věc sám, jde-li totiž o nepříslušnost místní a obžalovaný ji nevytkl; rovněž je povinen sám věc rozhodnout, měla-li by věc být postoupena soudu téhož druhu, avšak nižšího stupně. Postoupit věc jinému soudu nemůže soud, jemuž byla

věc postoupena nadřízeným soudem, ledaže by se skutkový podklad pro posouzení příslušnosti mezi tím podstatně změnil.

[2] Shledá-li soud v zažalovaném skutku toliko provinění, o němž je příslušný rozhodovat místní lidový soud, postoupí věc tomuto soudu.

[3] Shledá-li soud v zažalovaném skutku toliko provinění nebo přestupek, o nichž je příslušný rozhodovat jiný orgán než místní lidový soud, postoupí věc tomuto orgánu.

[4] Proti usnesení o postoupení podle odstavců 2 a 3 může prokurátor podat stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 223

Zastavení trestního stíhání

[1] Soud zastaví trestní stíhání, shledá-li za hlavního líčení, že tu je některá z okolností uvedených v § 11 odst. 1.

[2] Soud může zastavit trestní stíhání též tehdy, shledá-li za hlavního líčení, že tu je některý z důvodů uvedených v § 172 odst. 2.

[3] Rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 může se týkat také jen některého ze skutků, pro které byla podána obžaloba.

[4] Proti rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 může prokurátor podat stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 224

Přerušeni trestního stíhání

[1] Soud přeruší trestní stíhání, shledá-li za hlavního líčení, že tu je některá z okolností uvedených v § 173 odst. 1 písm. b) až d).

[2] Soud přeruší trestní stíhání také tehdy, nelze-li obžalovanému doručit předvolání k hlavnímu líčení.

[3] Pomine-li důvod přerušeni, soud v trestním stíhání pokračuje.

[4] Proti rozhodnutí, jímž soud trestní stíhání přerušil nebo jímž návrh na pokračování v něm zamítl, může prokurátor podat stížnost.

Rozsudek

§ 225

[1] Nebude-li věc vrácena prokurátorovi podle § 221 ani postoupena podle § 222 a nedojde-li k zastavení trestního stíhání podle § 223 nebo k jeho přerušeni podle § 224, rozhodne soud rozsudkem, zda se obžalovaný uznává vinným nebo zda se obžaloby zprošťuje.

[2] Uznat obžalovaného vinným trestným činem podle přísnějšího ustanovení zákona, než podle kterého posuzovala skutek obžaloba, může

soud jen tehdy, když obžalovaný byl na možnost tohoto přísnějšího posuzování skutku upozorněn podle § 190 odst. 2. Nestalo-li se tak, je třeba obžalovaného na onu možnost upozornit ještě před vynesením rozsudku, a žádá-li o to, poskytnout mu znovu lhůtu k přípravě obhajoby a hlavní líčení k tomu účelu odročit.

§ 226

Soud zproští obžalovaného obžaloby,

- a) nebylo-li prokázáno, že se stal skutek, pro nějž je obžalovaný stíhán,
- b) není-li tento skutek trestným činem,
- c) nebylo-li prokázáno, že tento skutek spáchal obžalovaný,
- d) není-li obžalovaný pro nepřičetnost trestně odpovědný, nebo
- e) zanikla-li trestnost činu.

§ 227

Jestliže tu byly podmínky pro zastavení trestního stíhání v důsledku udělení milosti, amnestie nebo promlčení a v řízení se pokračovalo jen proto, že obžalovaný na projednání věci trval (§ 11 odst. 2), soud, neshledá-li žádný jiný důvod ke zproštění obžalovaného, vysloví sice vinu, trest však neuloží.

§ 228

[1] Odsuzuje-li soud obžalovaného pro trestný čin, kterým způsobil jinému majetkovou škodu, uloží mu zpravidla v rozsudku, aby ji poškozenému nahradil, jestliže byl nárok včas uplatněn (§ 43 odst. 2).

[2] Výrok o povinnosti obžalovaného k náhradě škody musí přesně označovat osobu oprávněného a nárok, který mu byl přisouzen. V odůvodněných případech může soud vyslovit, že závazek má být splněn ve splátkách, jejichž výši a podmínky splatnosti zároveň určí.

§ 229

[1] Není-li podle výsledků dokazování pro vyslovení povinnosti k náhradě škody podklad nebo bylo-li by pro rozhodnutí o povinnosti k náhradě škody třeba provádět další dokazování, jež přesahuje potřeby trestního stíhání a podstatně by je protáhlo, soud odkáže poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem.

[2] Na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem odkáže soud poškozeného také se zbytkem jeho nároku, jestliže mu nárok z jakéhokoli důvodu přízná jen zčásti.

[³] Jestliže soud obžalovaného obžaloby zproští, odkáže poškozeného s jeho nárokem na náhradu škody vždy na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem.

§ 230

[¹] Shledal-li soud u obžalovaného důvod k uložení ochranného opatření, může je uložit i bez návrhu prokurátora.

[²] Jestliže soud potřebuje k rozhodnutí o ochranném opatření provést ještě další dokazování, které nemůže být provedeno ihned, vyhradí rozhodnutí o ochranném opatření veřejnému zasedání.

[³] Postupovat podle odstavce 2 lze i tehdy, jestliže prokurátor učinil návrh na zabránění věci nenáležející obžalovanému.

Oddíl osmý

Rozhodnutí soudu mimo hlavní líčení

§ 231

[¹] Vyjde-li najevo mimo hlavní líčení něčím, která z okolností odůvodňujících zastavení trestního stíhání podle § 223 odst. 1 a 2 nebo přerušení trestního stíhání podle § 224 odst. 1 a 2, soud trestní stíhání zastaví, popřípadě přeruší v neveřejném zasedání.

[²] Proti rozhodnutí podle odstavce 1 může prokurátor podat stížnost, jež má, nejde-li o přerušení trestního stíhání, odkladný účinek.

HLAVA ČTRNÁCTÁ VEŘEJNÉ ZASEDÁNÍ

§ 232

Obecné ustanovení

Ve veřejném zasedání rozhoduje soud tam, kde to zákon výslovně stanoví.

§ 233

Příprava veřejného zasedání

[¹] Předseda senátu předvolá k veřejnému zasedání osoby, jejichž osobní účast při něm je nutná. O veřejném zasedání vyrozumí prokurátora, jakož i osobu, která svým návrhem dala k veřejnému zasedání podnět, a osobu, která může být přímo dotčena rozhodnutím, jestliže tyto osoby nebyly k veřejnému zasedání předvolány; vyrozumí

též obhájce, popřípadě zmocněnce a zákonného zástupce těchto osob. K předvolání nebo vyrozumění připojí opis návrhu, kterým byl k veřejnému zasedání dán podnět.

[²] Den veřejného zasedání stanoví předseda senátu tak, aby osobě, která k veřejnému zasedání dala svým návrhem podnět, osobě, která může být přímo dotčena rozhodnutím, obhájci nebo zmocněnci těchto osob, jakož i prokurátorovi zbývala od doručení předvolání k veřejnému zasedání nebo od vyrozumění o něm alespoň pětidenní lhůta k přípravě. Zkrácení této lhůty je možné jen se souhlasem toho, v jehož zájmu je lhůta dána. U ostatních osob, které se k veřejnému zasedání předvolávají nebo o něm vyrozumívají, je třeba zachovat zpravidla třídní lhůtu.

§ 234

Přítomnost při veřejném zasedání

[¹] Veřejné zasedání se koná za stálé přítomnosti všech členů senátu a zapisovatele.

[²] Nestanoví-li zákon něco jiného, není účast prokurátora a obhájce při veřejném zasedání nutná.

Průběh veřejného zasedání

§ 235

[¹] Po zahájení veřejného zasedání podá předseda nebo jím určený člen senátu na podkladě spisu zprávu o stavu věci zaměřenou na otázky, které je třeba ve veřejném zasedání řešit. Poté osoba, která dala svým návrhem k veřejnému zasedání podnět, návrh přednese. Osoba, která může být přímo dotčena rozhodnutím, jakož i prokurátor se k návrhu vyjádří, nejsou-li sami navrhovatelé.

[²] Jsou-li při veřejném zasedání prováděny důkazy, užije se přiměřeně ustanovení o dokazování u hlavního líčení. Omezení v provádění důkazů čtením protokolu o výpovědi svědka nebo znalce (§ 211 odst. 1) platí pouze pro veřejné zasedání konané o odvolání.

[³] Po provedení důkazů udělí předseda senátu slovo ke konečným návrhům. Je-li osobou, která může být přímo dotčena rozhodnutím, obviněný, má právo mluvit poslední.

§ 236

Rozhodnutí soudu se vždy vyhlásí veřejně.

§ 237

Podklad pro rozhodnutí

Při svém rozhodnutí smí soud přihlížet jen ke skutečnostem, které byly probrány ve veřejném

zasedání, a opírat se o důkazy, které byly ve veřejném zasedání provedeny.

§ 238

Použití ustanovení o hlavním líčení

Na veřejnost, řízení, počátek a odročení veřejného zasedání se užije přiměřeně ustanovení o hlavním líčení.

§ 239

Ochranné líčení a zabránění věci

(1) Nejde-li o případ, kdy si soud rozhodnutí o ochranném líčení nebo o zabránění věci vyhradil podle § 230 odst. 2, může je uložit ve veřejném zasedání, jen navrhne-li to prokurátor.

(2) Proti rozhodnutí o ochranném líčení a o zabránění věci je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

HLAVA PATNÁCTÁ NEVEŘEJNÉ ZASEDÁNÍ

§ 240

V neveřejném zasedání rozhoduje soud tam, kde není zákonem předepsáno, že se rozhoduje v hlavním líčení nebo ve veřejném zasedání.

§ 241

O neveřejném zasedání vyrozumí předseda senátu prokurátora, a to zpravidla alespoň tři dny předem. Je-li účast prokurátora při neveřejném zasedání povinná, lze třídní lhůtu zkrátit jen s jeho souhlasem.

§ 242

(1) Neveřejné zasedání se koná za stálé přítomnosti všech členů senátu a zapisovatele.

(2) Nestanoví-li tento zákon něco jiného, není účast prokurátora při neveřejném zasedání povinná.

(3) Jiné osoby jsou z účasti na neveřejném zasedání vyloučeny.

§ 243

(1) Je-li třeba při neveřejném zasedání provést důkazy, děje se tak přečtením protokolů a jiných písemností.

(2) Než se soud odebere k závěrečné poradě, udělí předseda senátu slovo prokurátorovi ke konečnému vyjádření nebo návrhu.

§ 244

Rozhodnutí se vždy vyhlásí.

HLAVA ŠESTNÁCTÁ ODVOLÁNÍ A ŘÍZENÍ O NĚM

§ 245

Přípustnost a účinek

(1) Opravným prostředkem proti rozsudku soudu prvního stupně je odvolání.

(2) Odvolání má odkladný účinek.

Oprávněné osoby

§ 246

(1) Rozsudek může odvoláním napadnout

- a) prokurátor pro nesprávnost kteréhokoli výroku,
- b) obžalovaný pro nesprávnost výroku, který se ho přímo dotýká,
- c) zúčastněná osoba pro nesprávnost výroku o zabránění věci,
- d) poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody, pro nesprávnost výroku o náhradě škody.

(2) Osoba oprávněná napadat rozsudek pro nesprávnost některého jeho výroku může jej napadat také proto, že takový výrok učiněn nebyl, jakož i pro porušení ustanovení o řízení předcházejícím rozsudku, jestliže toto porušení mohlo způsobit, že výrok je nesprávný nebo že chybí.

§ 247

(1) V neprospěch obžalovaného může rozsudek napadnout odvoláním jen prokurátor; toliko pokud jde o povinnost k náhradě škody, má toto právo též poškozený, který uplatnil nárok na náhradu škody.

(2) Ve prospěch obžalovaného mohou rozsudek odvoláním napadnout kromě obžalovaného a prokurátora i příbuzní obžalovaného v pokolení přímém, jeho sourozenci, osvojitel, osvojenec, manžel a druh. Prokurátor může tak učinit i proti vůli obžalovaného. Je-li obžalovaný zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo je-li jeho způsobilost k právním úkonům omezena, může i proti vůli obžalovaného za něho v jeho prospěch odvolání podat též jeho zákonný zástupce a jeho obhájce.

§ 248

Lhůta a místo podání

(1) Odvolání se podává u soudu, proti jehož rozsudku směřuje, a to do osmi dnů od doručení popisu rozsudku.

(2) Jestliže se rozsudek doručuje jak obžalovanému, tak i jeho obhájci a zákonnému zástupci, běží lhůta od toho doručení, které bylo provedeno nejpozději.

(³) Jiným osobám uvedeným v § 247 odst. 2, s výjimkou prokurátora, končí lhůta týmž dnem jako obžalovanému.

§ 249

Obsah odvolání

(¹) Odvolání prokurátora, odvolání, které podává za obžalovaného jeho obhájce, jakož i odvolání, které podává za poškozeného nebo za zúčastněnou osobu jejich zmocněnec, musí být ve lhůtě uvedené v § 248 také odůvodněno tak, aby bylo patrné, v které části je rozsudek napadán a jaké vady jsou vytýkány rozsudku nebo řízení, které rozsudku předcházelo.

(²) Odvolání lze opřít o nové skutečnosti a důkazy.

§ 250

Vzdání se a zpětvzetí odvolání

(¹) Po vyhlášení rozsudku může se oprávněná osoba odvolání výslovně vzdát.

(²) Osoba, která odvolání podala, může je výslovným prohlášením vzít zpět, a to až do doby, než se odvolací soud odebere k závěrečné poradě. Odvolání prokurátora může vzít zpět i nadřízený prokurátor.

(³) Odvolání podané ve prospěch obžalovaného jinou oprávněnou osobou nebo za obžalovaného obhájcem nebo zákonným zástupcem může být vzato zpět jen s výslovným souhlasem obžalovaného. Prokurátor může vzít takové odvolání zpět i bez souhlasu obžalovaného. V tomto případě běží obžalovanému nová lhůta k podání odvolání od vyrozumění, že odvolání bylo vzato zpět.

(⁴) Zpětvzetí odvolání vezme, není-li překážek, usnesením na vědomí předseda senátu odvolacího soudu, a nebyla-li věc dosud tomuto soudu předložena, předseda senátu soudu prvního stupně.

§ 251

Řízení u soudu prvního stupně

Předseda senátu doručí opis odvolání ostatním stranám, které by mohly být rozhodnutím o odvolání přímo dotčeny, s upozorněním, že se mohou k odvolání vyjádřit; jakmile lhůta k podání odvolání všem oprávněným osobám uplynula, předloží spisy odvolacímu soudu.

§ 252

Odvolací soud

O odvolání proti rozsudku okresního soudu rozhoduje nadřízený krajský soud. O odvolání proti rozsudku krajského soudu jako soudu prvního stupně rozhoduje Nejvyšší soud.

Rozhodnutí odvolacího soudu

§ 253

(¹) Odvolací soud zamítne odvolání, bylo-li podáno opožděně, osobou neoprávněnou nebo osobou, která se odvolání výslovně vzdala nebo znovu podala odvolání, které v téže věci již předtím výslovně vzala zpět.

(²) Jako opožděné nemůže být zamítnuto odvolání, které oprávněná osoba podala opožděně jen proto, že se řídila nesprávným poučením soudu.

§ 254

(¹) Nezamítne-li odvolací soud odvolání podle § 253, přezkoumá zákonnost a odůvodněnost všech výroků rozsudku, proti nimž může odvolatel podat odvolání, i správnost postupu řízení, které předcházelo rozsudku, přihlížíje přitom i k vadám, které nebyly odvoláním vytýkány.

(²) Byla-li odvoláním napadena část rozsudku týkající se jen některé z více osob, o nichž bylo rozhodnuto týmž rozsudkem, přezkoumá odvolací soud podle odstavce 1 jen tu část rozsudku a předcházejícího řízení, která se týká této osoby.

§ 255

Odvolací soud přeruší trestní stíhání, vyjde-li za odvolacího řízení najevo, že po vyhlášení napadeného rozsudku nastala některá z okolností uvedených v § 173 odst. 1 písm. b) až d), anebo nelze-li obžalovanému doručit předvolání k veřejnému zasедání odvolacího soudu.

§ 256

Odvolací soud odvolání zamítne, shledá-li, že není důvodné.

§ 257

Odvolací soud napadený rozsudek zruší a

- a) věc postoupí, měl-li tak učinit již soud prvního stupně (§ 222 odst. 1 až 3),
- b) trestní stíhání zastaví, shledá-li, že je tu některá z okolností, jež by odůvodňovaly zastavení trestního stíhání soudem prvního stupně (§ 223 odst. 1 a 2),
- c) trestní stíhání přeruší, měl-li tak učinit již soud prvního stupně (§ 224 odst. 1 a 2).

§ 258

(¹) Odvolací soud zruší napadený rozsudek také

- a) pro podstatné vady řízení, které rozsudku předcházelo, zejména proto, že v tomto řízení byla

porušena ustanovení, jimiž se má zabezpečit objasnění věci nebo právo obhajoby,

- b) pro vady rozsudku, zejména pro nejasnost nebo neúplnost jeho skutkových zjištění nebo proto, že se soud nevypořádal se všemi okolnostmi významnými pro rozhodnutí,
- c) vzniknou-li pochybnosti o správnosti skutkových zjištění, k objasnění věci je třeba důkazy opakovat nebo provádět důkazy další a jejich provádění před odvolacím soudem by znamenalo nahrazovat činnost soudu prvního stupně,
- d) bylo-li napadeným rozsudkem porušeno ustanovení trestního zákona,
- e) je-li uložený trest nepřiměřený, nebo
- f) je-li rozhodnutí o uplatněném nároku poškozeného na náhradu škody nesprávné.

(2) Jestliže je vadná jen část napadeného rozsudku a lze ji oddělit od ostatních, zruší odvolací soud rozsudek jen v této části; zruší-li však, byť i jen zčásti, výrok o vině, zruší vždy zároveň celý výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad.

§ 259

(1) Je-li po zrušení napadeného rozsudku nebo některé jeho části nutno učinit ve věci rozhodnutí nové, vrátí odvolací soud věc zpravidla soudu prvního stupně, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

(2) Záleží-li vada jen v tom, že v napadeném rozsudku některý výrok chybí nebo je neúplný, může odvolací soud, aniž rozsudek zruší, věc soudu prvního stupně vrátit s příkazem, aby o chybějícím výroku rozhodl nebo neúplný výrok doplnil.

(3) Rozhodnout sám rozsudkem ve věci může odvolací soud jen, je-li možno nové rozhodnutí učinit na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozsudku správně zjištěn, a popřípadě důkazy provedenými bezprostředně před odvolacím soudem doplněn. Odvolací soud nemůže však sám

- a) uznat obžalovaného vinným skutkem, pro nějž byl napadeným rozsudkem zproštěn,
- b) uznat obžalovaného vinným těžším trestným činem, než jakým ho mohl v napadeném rozsudku uznat vinným soud prvního stupně (§ 225 odst. 2),
- c) uložit obžalovanému trest smrti, neuložil-li mu jej už soud prvního stupně.

(4) Uložit obžalovanému přísnější trest, než jaký mu uložil soud prvního stupně, může odvolací soud jen na podkladě odvolání prokurátora, jež bylo podáno v neprospěch obžalovaného.

§ 260

Považuje-li to odvolací soud pro náležité objasnění věci za potřebné, může při zrušení rozsudku

vyslovit, že se věc vrací prokurátorovi k došetření. Ustanovení § 191 platí i tu.

§ 261

Prospívá-li důvod, z něhož rozhodl odvolací soud ve prospěch některého obžalovaného, také dalšímu spoluobžalovanému nebo zúčastněné osobě, rozhodne odvolací soud vždy též v jejich prospěch. Stejně rozhodne ve prospěch obžalovaného, kterému prospívá důvod, z něhož rozhodl ve prospěch zúčastněné osoby.

§ 262

Rozhodne-li odvolací soud, že se věc vrací k novému projednání a rozhodnutí soudu prvního stupně, může zároveň nařídit, aby byla projednána a rozhodnuta v jiném složení senátu. Z důležitého důvodu může také nařídit, aby ji projednal a rozhodl jiný soud téhož druhu a téhož stupně v jeho obvodě.

§ 263

Řízení u odvolacího soudu

(1) O odvolání rozhoduje odvolací soud ve veřejném zasedání. Rozhodnutí podle § 253, 255 a 257 může učinit též v neveřejném zasedání.

(2) Účast prokurátora při veřejném i neveřejném zasedání je povinná.

(3) Při veřejném zasedání konaném o odvolání musí obžalovaný mít obhájce ve všech případech, kdy ho musí mít při hlavním líčení.

(4) V nepřítomnosti obžalovaného, který je ve vazbě nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, lze veřejné zasedání odvolacího soudu konat jen tehdy, jestliže obžalovaný výslovně prohlásí, že se účasti při veřejném zasedání vzdává.

(5) Po zahájení veřejného zasedání předseda senátu nebo jím určený člen senátu přednese nejprve napadený rozsudek, uvede, které vady rozsudku anebo řízení jsou vytýkány, a sdělí podstatný obsah dosavadního řízení.

(6) Důkazy před odvolacím soudem se zpravidla neprovádějí. Jen výjimečně může odvolací soud řízení doplnit důkazy nezbytnými k tomu, aby mohl o odvolání rozhodnout.

§ 264

Řízení u soudu prvního stupně po zrušení rozsudku

(1) Soud, jemuž věc byla vrácena k novému projednání a rozhodnutí, je vázán právním názorem, který vyslovil ve svém rozhodnutí odvolací soud, a je povinen provést úkony a doplnění, jejichž provedení odvolací soud nařídil.

(2) Byl-li napadený rozsudek zrušen jen v důsledku odvolání podaného ve prospěch obžalovaného, nemůže být obžalovanému v novém řízení uložen přísnější trest, než jaký mu byl uložen zrušeným rozsudkem, ledaže by soud v novém řízení na podkladě skutečností, které vyšly nově najevo, uznal obžalovaného vinným těžším trestným činem.

§ 265

Důsledky zrušení výroku o náhradě škody

Zruší-li odvolací soud napadený rozsudek toliko ve výroku o náhradě škody a nerozhodne-li sám ve věci, odkáže poškozeného na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem.

HLAVA SEDMNÁCTÁ

STÍŽNOST PRO PORUŠENÍ ZÁKONA A ŘÍZENÍ O NÍ

§ 266

(1) Proti pravomocnému rozhodnutí soudu, jímž byl porušen zákon, jakož i proti pravomocnému rozhodnutí soudu, které bylo učiněno na podkladě vadného postupu řízení, může generální prokurátor nebo předseda Nejvyššího soudu podat u Nejvyššího soudu stížnost pro porušení zákona. Generální prokurátor ji může podat i proti takovému rozhodnutí prokurátora, vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu.

(2) Proti výroku o trestu lze stížnost pro porušení zákona podat jen tehdy, jestliže trest je ve zřejmém nepoměru k stupni nebezpečnosti činu pro společnost nebo k poměrům pachatele nebo jestliže uložený druh trestu je v zřejmém rozporu s účelem trestu.

(3) Týká-li se rozhodnutí uvedené v odstavci 1 více osob, lze stížnost pro porušení zákona podat také jen proti té části rozhodnutí, která se týká některé z těchto osob.

(4) Proti rozhodnutí o stížnosti pro porušení zákona není stížnost pro porušení zákona přípustná.

§ 267

(1) Nejvyšší soud přezkoumá na podkladě stížnosti pro porušení zákona správnost všech výroků napadeného rozhodnutí, jakož i řízení, jež mu předcházelo.

(2) Byla-li stížnost pro porušení zákona omezena podle § 266 odst. 3, přezkoumá správnost jen těch výroků, které se týkají osoby, jíž se stížnost pro porušení zákona dotýká, jakož i řízení, jež této části rozhodnutí předcházelo.

§ 268

(1) Shledá-li Nejvyšší soud, že zákon porušen nebyl, stížnost pro porušení zákona usnesením zamítne.

(2) Shledá-li Nejvyšší soud, že zákon porušen byl, vysloví rozsudkem, že napadeným rozhodnutím, popřípadě jeho částí (§ 266 odst. 3) nebo v řízení, jež takovému rozhodnutí předcházelo, byl porušen zákon.

§ 269

(1) Výrok podle § 268 odst. 2 se nedotýká právní moci rozhodnutí, o němž jde.

(2) Byl-li však porušen zákon v neprospěch obviněného, zruší Nejvyšší soud zároveň s výrokem uvedeným v § 268 odst. 2 napadené rozhodnutí nebo jeho část, popřípadě též vadné řízení mu předcházející. Je-li nezákonný jen některý výrok napadeného rozhodnutí a lze-li jej oddělit od ostatních, zruší Nejvyšší soud jen tento výrok. Zruší-li však, byť i jen zčásti, výrok o vině, zruší vždy zároveň celý výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad. Zruší také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Ustanovení § 261 se užíje přiměřeně.

§ 270

(1) Je-li po zrušení napadeného rozhodnutí nebo některého jeho výroku nutno učinit ve věci rozhodnutí nové, přikáže Nejvyšší soud zpravidla orgánu, o jehož rozhodnutí jde, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

(2) Záleží-li porušení zákona jen v tom, že v napadeném rozhodnutí některý výrok chybí nebo je neúplný, může Nejvyšší soud, aniž rozhodnutí zruší, přikázat orgánu, o jehož rozhodnutí jde, aby o chybějícím výroku rozhodl nebo neúplný výrok doplnil.

(3) Prikazuje-li Nejvyšší soud věc podle odstavce 1 nebo 2 k novému projednání a rozhodnutí, může zároveň nařídit, aby ji soud projednal a rozhodl v jiném složení senátu. Z důležitých důvodů může také věc přikázat k projednání a rozhodnutí jinému soudu nebo jinému prokurátorovi.

(4) Orgán, jemuž byla věc přikázána, je vázán právním názorem, který vyslovil ve věci Nejvyšší soud, a je povinen provést procesní úkony, jejichž provedení Nejvyšší soud nařídil.

§ 271

(1) Nejvyšší soud může při zrušení napadeného rozhodnutí také sám hned rozhodnout ve věci, je-li

možno rozhodnutí učinit na podkladě skutkového stavu, který byl v napadeném rozhodnutí správně zjištěn.

Nejvyšší soud nemůže však sám

- a) uznat obviněného vinným skutkem, pro nějž byl napadeným rozsudkem obžaloby zproštěn nebo pro nějž bylo trestní stíhání zastaveno,
- b) uznat obviněného vinným těžším trestným činem, než jakým mohl být uznán vinným napadeným rozsudkem,
- c) uložit obviněnému trest smrti.

[2] Zruší-li Nejvyšší soud rozsudek toliko ve výroku o náhradě škody, užije přiměřeně § 265.

§ 272

Nebyl-li zákon porušen v neprospěch obviněného, může Nejvyšší soud postupovat podle § 269 odst. 2 až § 271 jen tehdy, navrhl-li to generální prokurátor nebo předseda Nejvyššího soudu ve stížnosti pro porušení zákona podané do šesti měsíců od právní moci napadeného rozhodnutí a rozhodl-li Nejvyšší soud o této stížnosti do tří měsíců od jejího podání.

§ 273

Jestliže Nejvyšší soud vyslovil, že zákon byl porušen v neprospěch obviněného, nelze obviněnému při novém rozhodování uložit trest přísnější, než jaký mu byl uložen původním rozsudkem. Jde-li o jiné rozhodnutí, platí ustanovení § 150 přiměřeně.

§ 274

[1] O stížnosti pro porušení zákona rozhoduje Nejvyšší soud ve veřejném zasedání za účasti generálního prokurátora.

[2] Směřuje-li stížnost pro porušení zákona proti rozhodnutí senátu nebo předsedy senátu Nejvyššího soudu, rozhoduje o ní presidium Nejvyššího soudu, pokud nevyhradilo rozhodnutí o ní plénu Nejvyššího soudu. Presidium a plénum Nejvyššího soudu rozhodují v těchto případech v neveřejném zasedání za účasti generálního prokurátora.

§ 275

[1] Byl-li zákon porušen v neprospěch obviněného, nepřekází jeho smrt provedení řízení na podkladě stížnosti pro porušení zákona; trestní stíhání nelze tu zastavit proto, že obviněný zemřel.

[2] Nelze-li vyrozumění o veřejném zasedání doručit osobě, která rozhodnutím o stížnosti pro porušení zákona může být přímo dotčena, stačí

o konání veřejného zasedání vyrozumět jejího obhájce, popřípadě zmocněnce. Nemá-li tato osoba obhájce, popřípadě zmocněnce, je třeba jí ho k tomu účelu ustanovit. Ustanovení § 39 se tu užije obdobně.

[3] Vykonává-li se na obviněném trest odnětí svobody uložený mu původním rozsudkem a Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona výrok o tomto trestu zruší, rozhodne zároveň o vazbě.

[4] Generální prokurátor nebo předseda Nejvyššího soudu mohou výkon rozhodnutí, proti němuž podali stížnost pro porušení zákona, odložit nebo přerušit až do rozhodnutí.

§ 276

Je-li pro rozhodnutí o stížnosti pro porušení zákona třeba objasnit nějakou okolnost, provede potřebné šetření předseda senátu Nejvyššího soudu anebo na jeho žádost některý jiný orgán činný v trestním řízení, popřípadě i orgán Sboru národní bezpečnosti. Pro takové šetření platí ustanovení hlavy páté. Ve zvlášť naléhavých případech lze k zajištění důkazního materiálu použít na podkladě usnesení senátu i prostředků uvedených v hlavě čtvrté. Zajistit osobu obviněného vydáním příkazu k dodání do vazby a vzetím do vazby lze však jen tehdy, navrhne-li to generální prokurátor nebo předseda Nejvyššího soudu ve stížnosti pro porušení zákona podané v neprospěch obviněného a považuje-li to Nejvyšší soud za nezbytné vzhledem k závažnosti trestného činu a naléhavosti vazebních důvodů.

HLAVA OSMNÁCTÁ

OBNOVA ŘÍZENÍ

§ 277

O b e c n é u s t a n o v e n í

Skončilo-li trestní stíhání vedené proti určité osobě pravomocným rozsudkem nebo pravomocným usnesením o zastavení trestního stíhání, lze v trestním stíhání téže osoby pro týž skutek pokračovat, jen byla-li povolena obnova trestního řízení. Před povolením obnovy lze k zajištění důkazního materiálu a k zajištění osoby obviněného provádět vyšetřovací a vyhledávací úkony jen v mezích ustanovení této hlavy.

P o d m í n k y o b n o v y

§ 278

[1] Obnova řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem, se povolí, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve odůvodnit jiné

rozhodnutí o vině nebo o přiznaném nároku poškozeného na náhradu škody, anebo vzhledem k nimž by původně uložený trest byl ve zřejmém nepochopitelnosti ke stupni nebezpečnosti činu pro společnost nebo k poměrům pachatele nebo uložený druh trestu by byl ve zřejmém rozporu s účelem trestu.

[2] Obnova řízení, které skončilo pravomocným usnesením soudu o zastavení trestního stíhání, se povolí, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy soudu dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve vést k závěru, že důvody k zastavení tu nebyly a že je na místě v řízení o obžalobě pokračovat.

[3] Obnova řízení, které skončilo pravomocným usnesením prokurátora, vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu o zastavení trestního stíhání se povolí, vyjdou-li najevo skutečnosti nebo důkazy orgánu, o jehož rozhodnutí jde, dříve neznámé, které by mohly samy o sobě nebo ve spojení se skutečnostmi a důkazy známými už dříve vést k závěru, že důvody k zastavení tu nebyly a že je na místě podat proti obviněnému obžalobu.

[4] Obnova řízení, které skončilo některým ze způsobů uvedených v předchozích odstavcích, se povolí též tehdy, bude-li pravomocným rozsudkem zjištěno, že vyhledávací orgán, vyšetřovatel, prokurátor nebo soudce v původním řízení porušil svoje povinnosti jednáním zakládajícím trestný čin.

§ 279

Obnova v neprospěch obviněného je vyloučena, jestliže

- a) trestnost činu zanikla,
- b) na čin se vztahuje rozhodnutí prezidenta republiky, kterým nařídil, aby se v trestním stíhání nepokračovalo, nebo
- c) obviněný zemřel.

§ 280

Osoby oprávněné k návrhu na povolení obnovy

[1] Obnovu lze povolit jen na návrh oprávněné osoby.

[2] V neprospěch obviněného může návrh na povolení obnovy podat jen prokurátor.

[3] Ve prospěch obviněného mohou návrh na povolení obnovy podat kromě obviněného též osoby, které by mohly podat v jeho prospěch odvolání. Jestliže by tak mohly učinit i proti vůli obviněného, mohou proti jeho vůli podat i návrh na povolení obnovy. Takový návrh mohou učinit i po smrti obviněného.

[4] Dovolí-li se soud nebo jiný státní orgán o okolnosti, která by mohla odůvodnit návrh na povolení obnovy, je povinen oznámit ji prokurátorovi. Jestliže jde o okolnost, která by mohla odůvodnit návrh na povolení obnovy ve prospěch obviněného, je prokurátor povinen zpravit o ní neprodleně obviněného, anebo není-li to možné, jinou osobu oprávněnou k podání návrhu, pokud takový návrh nepodá sám.

§ 281

Příslušnost soudu k rozhodnutí o obnově

[1] O návrhu na povolení obnovy řízení, které skončilo pravomocným usnesením prokurátora, vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu o zastavení trestního stíhání, rozhoduje soud, který by byl příslušný rozhodovat o obžalobě.

[2] O návrhu na povolení obnovy řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem, a řízení, které skončilo pravomocným usnesením soudu o zastavení trestního stíhání, rozhoduje soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni.

[3] Přestože ve věci v prvním stupni rozhodoval okresní soud, rozhodne o návrhu na povolení obnovy krajský soud, navrhne-li to prokurátor s odůvodněním, že vzhledem ke skutečnostem nebo důkazům, které nově vyšly najevo, jde o trestný čin náležející do příslušností krajského soudu.

Řízení o návrhu na povolení obnovy

§ 282

[1] Je-li pro rozhodnutí o návrhu na povolení obnovy k prověření jeho důvodnosti třeba některou okolnost předem objasnit, provede potřebné šetření předseda senátu nebo na jeho žádost některý jiný orgán činný v trestním řízení, popřípadě i orgán Sboru národní bezpečnosti. Pro takové šetření platí ustanovení hlavy páté.

[2] V případech zvláště naléhavých lze k zajištění důkazního materiálu na podkladě usnesení senátu použít i prostředků uvedených v hlavě čtvrté. Zajistit osobu obviněného vydáním příkazu k dodání do vazby a vzetí do vazby lze však před povolením obnovy jen tehdy, navrhne-li to prokurátor podávaje návrh na obnovu v neprospěch obviněného a považuje-li to soud za nezbytné vzhledem k povaze skutečností a důkazů, jež nově vyšly najevo, závažnosti trestného činu a naléhavosti vazebních důvodů.

[3] Byl-li podán návrh na povolení obnovy ve prospěch osoby odsouzené k trestu smrti, odloží

soud výkon tohoto trestu až do rozhodnutí o návrhu. Po podání návrhu na obnovu může soud odložit nebo přerušit i výkon jiných trestů.

§ 283

Soud návrh na povolení obnovy zamítne,

- a) byl-li podán osobou neoprávněnou,
- b) směřuje-li jen proti rozhodnutí nebo výroku, stran něhož obnova není přípustná,
- c) je-li obnova vyloučena podle § 279, nebo
- d) neshledá-li důvody obnovy podle § 278.

§ 284

[¹] Vyhoví-li soud návrhu na povolení obnovy, zruší napadené rozhodnutí zcela nebo v části, v níž je návrh důvodný. Zruší-li, byť i jen zčásti, výrok o vině, zruší vždy zároveň celý výrok o trestu, jakož i další výroky, které mají ve výroku o vině svůj podklad. Zruší také další rozhodnutí na zrušené rozhodnutí obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž zrušením došlo, pozbyla podkladu.

[²] Jestliže soud povolí obnovu řízení, které skončilo pravomocným usnesením soudu o zastavení trestního stíhání, nebo jestliže povolí v otázce viny obnovu řízení, které skončilo pravomocným rozsudkem, může zároveň se zrušením rozhodnutí věc vrátit prokurátorovi k došetření, považuje-li to za potřebné pro objasnění věci. Krajský soud, který podle § 281 odst. 3 povolil obnovu řízení, v němž v prvním stupni rozhodl okresní soud, vrátí věc vždy prokurátoru. Ustanovení § 191 platí i tu.

[³] Jestliže soud povolí obnovu toliko ve výroku o přiznaném nároku poškozeného na náhradu škody, odkáže poškozeného při zrušení tohoto výroku na řízení ve věcech občanskoprávních, popřípadě na řízení před jiným příslušným orgánem.

§ 285

Jestliže soud povolí obnovu ve prospěch obviněného z důvodů, které prospívají také některému spoluobviněnému nebo zúčastněné osobě, povolí zároveň obnovu též v jejich prospěch.

§ 286

[¹] O návrhu na povolení obnovy rozhoduje soud ve veřejném zasedání.

[²] Zamítnout návrh z důvodů uvedených v § 283 písm. a) až c) může i v neveřejném zasedání. Z důvodu uvedeného v § 283 písm. d) může návrh zamítnout v neveřejném zasedání pouze v tom případě, že návrh opřevý o tytéž skutečnosti

a důkazy byl již dříve pravomocně zamítnut a návrh nově podaný je jen jeho opakováním.

[³] Proti rozhodnutí o návrhu na povolení obnovy je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Řízení po povolení obnovy

§ 287

Vykonává-li se na obviněném trest odnětí svobody uložený mu původním rozsudkem, rozhodne soud po právní moci usnesení, jímž spolu s povolením obnovy zruší výrok o tomto trestu, neprodleně o vazbě.

§ 288

[¹] Byla-li pravomocně povolena obnova řízení, které skončilo pravomocným usnesením prokurátora, vyšetřovatele nebo vyhledávacího orgánu o zastavení trestního stíhání, pokračuje se v přípravném řízení.

[²] V ostatních případech pokračuje soud po pravomocném povolení obnovy v řízení na podkladě původní obžaloby, jestliže nebylo vysloveno, že se věc vrací prokurátoru k došetření (§ 284 odst. 2).

[³] Jestliže byla povolena obnova, jen pokud jde o některý z trestných činů, za něž byl pravomocně uložen úhrnný nebo souhrnný trest, a soud vrátil věc prokurátorovi k došetření, stanoví po právní moci usnesení povolujícího obnovu ve veřejném zasedání rozsudkem přiměřený trest za zbývajících trestných činů.

§ 289

Byla-li povolena obnova jen ve prospěch obviněného,

- a) doba od právní moci původního rozsudku do právní moci usnesení povolujícího obnovu se do promlčecí doby nezapočítává,
- b) nesmí mu být novým rozsudkem uložen trest přísnější, než jaký mu byl uložen původním rozsudkem,
- c) nepřekáží jeho smrt provedení dalšího řízení a trestní stíhání nelze zastavit proto, že obviněný zemřel.

HLAVA DEVATENÁCTÁ ZVLÁŠTNÍ ZPŮSOBY ŘÍZENÍ

§ 290

O b e c n é u s t a n o v e n í

Jestliže tato hlava neobsahuje ustanovení zvláštní, užije se i na řízení podle této hlavy obecných předpisů.

Oddíl první**Řízení proti mladistvým****§ 291****Obhajoba mladistvého**

Mladistvý musí mít od vznesení obvinění obhájce, který má právo se zúčastnit vyšetřovacích úkonů v rozsahu uvedeném v § 165 odst. 3.

§ 292**Zjištění poměrů mladistvého**

V řízení proti mladistvému je nutno co nejdůkladněji zjistit též stupeň rozumového a mravního vývoje mladistvého, jeho povahu, poměry i prostředí, v němž žil a byl vychován, jeho chování před spácháním trestného činu a po něm a jiné okolnosti důležité pro volbu prostředků vhodných pro jeho nápravu, zejména pro posouzení, zda má být nařízena ochranná výchova mladistvého. Zjištění poměrů mladistvého se zpravidla uloží orgánu pověřenému péčí o mládež.

§ 293**Vazba mladistvého**

I když jsou tu vazební důvody podle § 67, smí být mladistvý vzat do vazby jedině tehdy, nelze-li účelu vazby dosáhnout jinak.

Řízení před soudem**§ 294**

[1] Obžalobu proti mladistvému je nutno vždy předběžně projednat v zasedání senátu.

[2] Přijatou obžalobu doručí předseda senátu též orgánu pověřenému péčí o mládež.

§ 295

Vyžaduje-li to prospěch mladistvého, může příslušný soud postoupit věc soudu, v jehož obvodě mladistvý bydlí, nebo soudu, u něhož z jiných důvodů je konání trestního řízení se zřetelem na zájmy mladistvého nejúčelnější.

§ 296

Společné řízení proti mladistvému a osobě starší než osmnáct let lze konat jen výjimečně, je-li to nutné pro všestranné a objektivní objasnění věci nebo jsou-li pro to jiné důležité důvody. Pokud jde o mladistvého, užije se i ve společném řízení ustanovení tohoto oddílu.

§ 297

[1] Hlavní líčení nelze konat v nepřítomnosti mladistvého.

[2] O hlavním líčení a veřejném zasedání je třeba vyrozumět též orgán pověřený péčí o mládež. Prokurátor musí být i při veřejném zasedání vždy přítomen.

[3] Při hlavním líčení a veřejném zasedání proti mladistvému

- a) soud vyloučí veřejnost také tehdy, jestliže je to na prospěch mladistvého,
- b) předseda senátu může mladistvému přikázat, aby se při některé části hlavního líčení nebo veřejného zasedání vzdálil z jednací síně, je-li obava, že by tato část jednání mohla na jeho mravní vývoj působit nepříznivě; po návratu mladistvého do jednací síně mu sdělí podstatný obsah jednání konaného za jeho nepřítomnosti, aby se mohl k němu vyjádřit,
- c) zástupce orgánu pověřeného péčí o mládež má právo činit návrhy a dávat vyslychaným otázky; slovo k závěrečné řeči mu přísluší po mladistvém.

§ 298**Oznamování rozhodnutí**

[1] Opis rozsudku se doručí vždy též orgánu pověřenému péčí o mládež.

[2] Nebyl-li zástupce orgánu pověřeného péčí o mládež přítomen při vyhlášení usnesení, proti němuž je přípustná stížnost nebo jímž bylo trestní stíhání zastaveno nebo přerušeno anebo věc postoupena, doručí se orgánu pověřenému péčí o mládež opis tohoto usnesení.

§ 299**Osoby oprávněné podat opravné prostředky**

[1] Opravné prostředky ve prospěch mladistvého může podat, a to i proti jeho vůli, též orgán pověřený péčí o mládež; lhůta k podání opravného prostředku mu běží samostatně.

[2] Stížnost ve prospěch mladistvého mohou podat též jeho příbuzní v pokolení přímém, jeho sourozenec, osvojitel, manžel a druh; lhůta k podání stížnosti jím končí tímž dnem jako mladistvému.

§ 300**Uložení ochranné výchovy**

[1] Nejde-li o případ, kdy si soud rozhodnutí o ochranné výchově vyhradil podle § 230 odst. 2,

může ji uložit ve veřejném zasedání, jen navrhne-li to prokurátor.

(2) Proti rozhodnutí o ochranné výchově je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 301

Společná ustanovení

(1) V řízení proti mladistvým je třeba dbát toho, aby jak vyšetřování, tak i rozhodování bylo svěřováno osobám, jejichž životní zkušenosti a znalost otázek souvisejících s výchovou mládeže zaručují splnění výchovného účelu řízení. Orgány činné v trestním řízení postupují v nejtěsnější spolupráci se zařízeními, jímž je svěřena péče o mládež, popřípadě se zařízeními psychiatrické péče. K vyšetření duševního stavu mladistvého se přibere zpravidla znalec z oboru dětské nebo dorostové psychiatrie.

(2) Ustanovení tohoto oddílu se neužije

a) v řízení o trestných činech, které obviněný spáchal jednak před dovršením osmnáctého roku, jednak po jeho dovršení, jestliže zákon na čin spáchaný po dovršení osmnáctého roku stanoví trest stejný nebo přísnější, nebo

b) dojde-li k vznesení obvinění až po dovršení devatenáctého roku obviněného.

(3) Ustanovení tohoto oddílu o účasti orgánu pověřeného péčí o mládež se neužije v oboru vojenského soudnictví.

Oddíl druhý

Řízení proti uprchlému

§ 302

(1) Řízení podle ustanovení tohoto oddílu lze konat proti tomu, kdo se vyhýbá trestnímu řízení pobytem v cizině nebo tím, že se skrývá.

(2) Proti osobě mladistvé tohoto řízení použít nelze.

§ 303

zrušen.

§ 304

Obviněný musí mít v tomto řízení vždy obhájce. Ten má stejná práva jako obviněný.

§ 305

Řízení před soudem se koná podle ustanovení tohoto oddílu jen na návrh prokurátora. Návrh může být učiněn už v obžalobě.

§ 306

(1) Všechny písemnosti určené pro obviněného se doručují toliko obhájci.

(2) Předvolání k hlavnímu líčení a k veřejnému zasedání se také vhodným způsobem uveřejní. Hlavní líčení, popřípadě veřejné zasedání se pak provede i v nepřítomnosti obviněného, a to bez ohledu na to, zda se obviněný o něm dověděl.

Oddíl třetí

Řízení za stanného práva

§ 307

Vyhlášení stanného práva

(1) Vláda může vyhlásit stanné právo, když se v míře zvlášť nebezpečné rozmáhá některý z těchto trestných činů: teror (§ 93, 94 tr. zák.), záškodnictví (§ 95, 96 tr. zák.), sabotáž (§ 97 tr. zák.), spekulace (§ 117 tr. zák.), rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví (§ 132 tr. zák.), útok na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 153 tr. zák., útok na veřejného činitele podle § 155 tr. zák., obecné ohrožení podle § 179 tr. zák., vražda (§ 219 tr. zák.), loupež (§ 234 tr. zák.), plenění v prostoru válečných operací (§ 264 tr. zák.), neuposlechnutí rozkazu (§ 273 tr. zák.), zběhnutí (§ 282 tr. zák.), zběhnutí do ciziny (§ 283 tr. zák.). Je-li třeba zabránit jen určitému způsobu páčání těchto trestných činů, omezí se stanné právo jen na tyto případy.

(2) Stanné právo se omezí na území nebo na útvary ozbrojených sil nebo ozbrojených sborů, pro které je ho třeba.

(3) Stanné právo se vyhlásí ve všech obcích a u všech útvarů, pro které je nařízeno, a to takovým způsobem, aby vešlo co nejdříve v obecnou známost. Ve vyhláše se uvedou trestné činy, kterých se stanné právo týká, a území a útvary, na které se vztahuje. Připojí se pohrůžka, že každý, kdo po vyhlášení spáchá takový trestný čin, bude souzen ve stanném řízení a potrestán smrtí.

§ 308

Účinky stanného práva

(1) Kdo se po vyhlášení stanného práva dopustí trestného činu, pro který bylo stanné právo vyhlášeno, bude potrestán smrtí. Byla-li výkonem trestu smrti na jednom nebo několika odsouzených dána výstraha dostačující pro obnovení pořádku, může soud pro závažné polehčující okolnosti místo trestu smrti uložit trest odnětí svobody na sedm až patnáct let.

(2) Dopustí-li se po vyhlášení stanného práva trestného činu, pro který bylo stanné právo vyhlá-

šenò, mladistvý, bude potrestán odnětím svobody na pět až deset let, a jde-li o vojáka v činné službě, odnětím svobody na pět až patnáct let.

Stanné řízení

§ 309

(1) Ve stanném řízení se projednají jen ty trestné činy, pro které bylo stanné právo vyhlášeno, a to jen jestliže byly spáchány po vyhlášení stanného práva a na území nebo u útvaru, pro něž bylo vyhlášeno.

(2) Stanné řízení nelze konat proti osobě, která nebyla přistižena při činu samém nebo kterou nelze bez průtahu usvědčit anebo která je těžce nemocná nebo těhotná; v takovém případě se koná řízení podle obecných předpisů.

§ 310

(1) Stanné řízení se zahájí na návrh prokurátora. Tento návrh nahrazuje obžaloba.

(2) Stanné řízení se koná u okresního soudu po způsobu hlavního líčení. Předběžné projednání obžaloby se nekoná. Celé řízení musí být skončeno nejpozději do 72 hodin od té doby, kdy byl obžalovaný postaven před soud.

(3) Ve stanném řízení musí mít obžalovaný obhájce.

§ 311

Koná-li se společné řízení proti několika obžalovaným, nesmí se řízení proti jednomu z obžalovaných zdržovat pátráním po ostatních.

§ 312

(1) Soud může obžalovaného uznat vinným jen tehdy, jestliže pro to hlasují všichni členové senátu. Nelze-li řízení skončit do 72 hodin od té doby, kdy byl obžalovaný postaven před soud anebo nebude-li uznán vinným trestným činem, pro který bylo stanné právo vyhlášeno, postoupí soud věc příslušnému prokurátorovi k řízení podle obecných předpisů.

(2) Proti rozsudku není odvolání.

§ 313

(1) Trest smrti vyhlášený ve stanném řízení se vykoná zpravidla 3 až 12 hodin po vyhlášení rozsudku.

(2) Ustanovení § 316 a 317 se tu neužije.

§ 314

Zrušení stanného práva

(1) Pomine-li důvod, pro který bylo stanné právo vyhlášeno, vláda stanné právo zruší a veřejně to vyhlásí.

(2) Všechny věci, ve kterých v době, kdy se soud dozvěděl, že bylo stanné právo zrušeno, ještě nebyl vyhlášen rozsudek, jakož i ty, v nichž trest smrti ještě nebyl vykonán, postoupí soud příslušnému prokurátorovi k řízení podle obecných předpisů. Nevykonaný rozsudek, jímž byl uložen trest smrti, pozbývá platnosti.

HLAVA DVACÁTÁ

VYKONÁVACÍ ŘÍZENÍ

§ 315

Příslušnost ve vykonávacím řízení

(1) Rozhodnutí vykonává, popřípadě jeho výkon zařizuje ten orgán, který rozhodnutí učinil; v řízení před soudem rozhodnutí senátu vykonává nebo jeho výkon zařizuje předseda senátu.

(2) Rozhodnutí související s výkonem trestů a ochranných opatření činí, není-li dále stanoveno něco jiného, soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni.

(3) Opatření nutná k výkonu trestů a ochranných opatření a k vymáhání nákladů trestního řízení, zejména vyrozumívání jiných orgánů a osob, jimž přísluší spolupůsobení při výkonu uvedených rozhodnutí, činí, není-li dále stanoveno něco jiného, předseda senátu soudu, který ve věci rozhodl v prvním stupni.

Oddíl první

Výkon trestu smrti

§ 316

(1) Nabyli-li rozsudek, jímž byl uložen trest smrti, právní moci, předloží předseda senátu soudu, který ve věci rozhodoval v prvním stupni, neprodleně spisy Nejvyššímu soudu.

(2) Nejvyšší soud přezkoumá zákonnost rozsudku a řízení mu předcházejícího, a shledá-li, že došlo k takovému porušení zákona, jež mohlo mít vliv na uložení trestu smrti, postupuje, jakoby byla podána stížnost pro porušení zákona.

(3) Jestliže o trestu smrti rozhodoval Nejvyšší soud, přezkoumá rozsudek předsedům Nejvyššího soudu.

§ 317

Trest smrti smí být vykonán teprve tehdy, zůstal-li rozsudek po přezkoumání Nejvyšším sou-

dem nedotčen a soudu bylo sděleno, že nebyla podána žádost o milost, popřípadě že žádost o milost byla zamítnuta.

§ 318

(1) Nepřekáží-li již nic výkonu trestu smrti, oznámí soudce bezprostředně před výkonem trestu odsouzenému, že trest bude vykonán, a přečte mu rozsudek, avšak bez odůvodnění, a zamítavé rozhodnutí o žádosti o milost, byla-li podána.

(2) Na těhotné ženě se trest smrti vykonat nesmí.

§ 319

(1) Výkonu trestu smrti musí být přítomni soudce, prokurátor, náčelník nápravně výchovného ústavu a lékař.

(2) O výkonu trestu smrti sepiše přítomný soudce protokol, který musí obsahovat též údaje o tom, kdy podle zjištění lékaře nastala smrt. Protokol podpíše osoby uvedené v odstavci 1.

Oddíl druhý

Výkon trestu odnětí svobody

§ 320

Obecná ustanovení

(1) Způsob výkonu trestu odnětí svobody upravuje zákon o výkonu trestu odnětí svobody.

(2) U osob, které jsou ve výkonu trestu odnětí svobody, činí rozhodnutí související s výkonem tohoto trestu soud, v jehož obvodu se trest odnětí svobody vykonává.

(3) Je-li u trestů odnětí svobody postupně uložených (§ 36 odst. 2 tr. zák.) stanoven různý způsob výkonu trestu (§ 39a a § 81 tr. zák.), určí společný způsob výkonu postupně uložených trestů soud, v jehož obvodu se trest odnětí svobody vykonává.

§ 321

Nařízení výkonu trestu

(1) Jakmile se rozhodnutí, podle něhož se má vykonat nepodmíněný trest odnětí svobody, stalo vykonatelným, předseda senátu příslušnému nápravně výchovnému ústavu zašle nařízení výkonu trestu a vyzve odsouzeného, je-li na svobodě, aby trest nastoupil. Stal-li se výrok o uložení trestu odnětí svobody vykonatelným rozhodnutím odvolacího soudu, může výkon tohoto trestu nařídit u obviněného, který je ve vazbě, předseda senátu odvolacího soudu hned při vyhlášení rozhodnutí.

(2) Není-li obava, že odsouzený, který je na svobodě, uprchne, může mu předseda senátu k nastoupení trestu poskytnout přiměřenou lhůtu, aby si mohl obstarat své záležitosti. Tato lhůta nesmí

být delší než jeden měsíc ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí uvedené v odstavci 1.

(3) Nenastoupí-li odsouzený trest ve lhůtě, která mu byla poskytnuta, nebo je-li obava, že uprchne, nařídí předseda senátu, aby byl do trestu dodán. Není-li známo místo pobytu odsouzeného, užije se na příkaz k jeho dodání do trestu přiměřeně ustanovení § 69 odst. 2.

Odklad výkonu trestu

§ 322

(1) Předseda senátu odloží na potřebnou dobu výkon trestu odnětí svobody, jestliže by výkon trestu ohrozil život nebo zdraví odsouzeného.

(2) Trest odnětí svobody se může na těhotné ženě vykonat jen tehdy, jestliže je tak krátkého trvání, že porod pravděpodobně nenastane za výkonu trestu a výkonem trestu nebude ohroženo zdraví těhotné ženy nebo zdraví očekávaného dítěte. Jinak předseda senátu výkon trestu na těhotné ženě odloží, a to až na šest měsíců po porodu.

(3) Výkon trestu odnětí svobody na matce novorozeného dítěte může předseda senátu odložit až na dobu šesti měsíců po porodu.

(4) Proti rozhodnutí podle odstavců 1 až 3 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 323

(1) Výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího jeden rok může předseda senátu z důležitých důvodů odložit, a to na dobu nejvýše tří měsíců ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí uvedené v § 321 odst. 1.

(2) Další odklad výkonu takového trestu nebo jeho odklad na dobu delší než tři měsíce může povolit soud, a to jen výjimečně ze zvlášť důležitých důvodů, zejména mohl-li by výkon trestu mít pro odsouzeného nebo jeho rodinu mimořádně těžké následky. Odklad lze však povolit nejdéle na dobu šesti měsíců ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí uvedené v § 321 odst. 1.

(3) Je-li obava, že odsouzený uprchne, nebo zneužívá-li povoleného odkladu, předseda senátu odklad odvolá.

(4) Proti rozhodnutí, jímž byl povolen odklad výkonu trestu podle odstavce 2, může prokurátor podat stížnost.

§ 324

Rozhodování o změně způsobu výkonu trestu

(1) O změně způsobu výkonu trestu odnětí svobody rozhoduje ve veřejném zasedání na návrh

prokurátora nebo náčelníka nápravně výchovného ústavu, na žádost odsouzeného nebo i bez takového podnětu okresní soud, v jehož obvodu se trest odnětí svobody vykonává.

(2) Před rozhodnutím o změně způsobu výkonu trestu odnětí svobody musí být odsouzený vyslechnut.

(3) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Přerušení výkonu trestu

§ 325

(1) Je-li odsouzený, na němž se vykonává trest odnětí svobody, stížen těžkou chorobou, může předseda senátu výkon trestu na potřebnou dobu přerušit; předseda senátu přeruší výkon trestu vždy, jde-li o těhotnou ženu nebo o ženu krátce po porodu, jestliže by výkonem trestu bylo ohroženo její zdraví nebo zdraví jejího očekávaného nebo novorozeného dítěte.

(2) Je-li obava, že odsouzený uprchne, nebo zneužívá-li povoleného přerušení, předseda senátu přerušení výkonu trestu odvolá.

(3) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost.

§ 326

zrušen.

§ 327

Upuštění od výkonu trestu

(1) Soud může upustit od výkonu trestu odnětí svobody nebo jeho zbytku, jestliže odsouzený byl nebo má být vydán do ciziny nebo vyhoštěn. Nedojde-li k vydání nebo vyhoštění anebo vrátil-li se vydaný nebo vyhoštěný, trest odnětí svobody nebo jeho zbytek se vykoná.

(2) Soud může upustit od výkonu trestu odnětí svobody nebo jeho zbytku též tehdy, zjistí-li, že odsouzený onemocněl nevyléčitelnou životu nebezpečnou chorobou nebo nevyléčitelnou chorobou duševní.

(3) Proti rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 328

Odklad a přerušení výkonu trestu a upuštění od jeho výkonu u vojáků

(1) Předseda senátu odloží nebo přeruší výkon trestu odnětí svobody nepřevyšujícího šest

měsíců, je-li odsouzený povolán k výkonu základní vojenské služby.

(2) Jestliže odsouzený ve výkonu této služby nespáchal žádný trestný čin a konal řádně vojenskou službu, upustí soud od výkonu trestu nebo jeho zbytku; jinak rozhodne, že se trest nebo jeho zbytek vykoná. Bylo-li upuštěno od výkonu trestu nebo jeho zbytku, pokládá se trest za vykonaný dnem, kdy byl jeho výkon odložen nebo přerušen.

(3) Proti rozhodnutí podle odstavce 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Podmíněné odsouzení

§ 329

(1) Jakmile nabyl právní moci rozsudek ukládající trest odnětí svobody, jehož výkon byl podmíněně odložen se zřetelem na to, že se společenská organizace zaručila za nápravu odsouzeného, zašle předseda senátu opis rozsudku organizaci, která záruku převzala, a požádá ji o výchovné spolupůsobení. Požádá ji zároveň, aby v případě, že by záruka neplnila své poslání a organizace pro způsob života odsouzeného, porušování omezení a podmínek soudem stanovených nebo z jiných příčin záruku odvolala, sdělila toto svoje rozhodnutí soudu.

(2) Společenskou organizaci činnou na pracovišti odsouzeného nebo v jeho bydlišti může předseda senátu požádat o výchovné spolupůsobení, i když podmíněný odklad výkonu trestu byl povolen bez její záruky.

(3) Soud sleduje chování podmíněně odsouzeného ve zkušební době, přičemž se opírá o pomoc společenských organizací.

§ 330

(1) O tom, zda se podmíněně odsouzený osvědčil nebo zda se nařídí výkon podmíněně odloženého trestu, rozhodne soud ve veřejném zasedání. Ve veřejném zasedání rozhodne soud i o tom, zda se v důsledku odvolání záruky společenské organizace nařídí výkon podmíněně odloženého trestu nebo zda se podmíněné odsouzení ponechá v platnosti, jakož i o ponechání podmíněného odsouzení v platnosti a o prodloužení zkušební doby u mladistvého v případě § 82 odst. 2 tr. zák.

(2) Při rozhodování o osvědčení podmíněně odsouzeného se soud opírá též o vyjádření společenské organizace.

(3) Proti rozhodnutím podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

(4) Rozhodnutí, že se podmíněně odsouzený osvědčil, může soud učinit se souhlasem prokurátora též v neveřejném zasedání.

Podmíněné propuštění

§ 331

[1] O podmíněném propuštění z trestu odnětí svobody rozhoduje soud na návrh prokurátora nebo náčelníka nápravně výchovného ústavu, v němž se vykonává trest, na žádost odsouzeného nebo i bez takové žádosti, a to ve veřejném zasedání. Byla-li žádost odsouzeného o podmíněné propuštění zamítnuta, může ji odsouzený opakovat teprve po uplynutí jednoho roku od zamítavého rozhodnutí, ledaže by žádost byla zamítnuta jen proto, že dosud neuplynula lhůta stanovená v zákoně pro podmíněné propuštění.

[2] Podmíněné propuštění může navrhnout též organizace uvedená v § 4 odst. 1, nabídně-li převzetí záruky za dovršení nápravy odsouzeného. Před podáním návrhu může požádat náčelníka nápravně výchovného ústavu, v němž se vykonává trest, aby jí sdělil stav převýchovy odsouzeného.

[3] Na dožádání společenské organizace o spolupůsobení při výchově podmíněně propuštěného se užije přiměřeně ustanovení § 329.

§ 332

[1] O tom, zda se podmíněně propuštěný osvědčil nebo zda se zbytek trestu vykoná, jakož i o tom, zda se vykoná zbytek trestu anebo ponechá v platnosti podmíněné propuštění při odvolání záruky společenskou organizací, rozhoduje soud ve veřejném zasedání. Vyslovit, že se podmíněně propuštěný osvědčil, může soud za souhlasu prokurátora i v neveřejném zasedání.

[2] Při rozhodování o osvědčení podmíněně propuštěného se soud opírá též o vyjádření společenské organizace.

§ 333

[1] Rozhodnutí podle § 331 činí okresní soud, v jehož obvodu se trest odnětí svobody vykonává, rozhodnutí podle § 332 soud, který odsouzeného z trestu podmíněně propustil.

[2] Před rozhodnutím o podmíněném propuštění nebo o výkonu zbytku trestu musí být odsouzený vyslechnut.

[3] Proti rozhodnutím podle § 331 a 332 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 334

Započítání vazby a trestu

[1] O započítání vazby a trestu rozhodne předseda senátu usnesením, a to zpravidla zároveň s nařízením výkonu trestu. Vazba se započítává podle

stavu ke dni nařízení výkonu trestu, a to od doby, kdy osobní svoboda obviněného byla omezena.

[2] Proti usnesení podle odstavce 1 je přípustná stížnost.

§ 335

zrušen.

Oddíl třetí

Výkon nápravného opatření

Nařízení výkonu trestu

§ 336

[1] Má-li se vykonat trest nápravného opatření, vyzoomí předseda senátu vedení podniku, úřadu, ústavu nebo jiného zařízení, v němž odsouzený pracuje, o tom, kdy má být s výkonem trestu započato, sdělí mu skutečnosti potřebné pro výkon trestu a upozorní na omezení ve způsobu života, jež soud odsouzenému uložil. Zároveň upozorní na povinnost bez odkladu sdělit soudu skutečnosti, pro které by bylo na místě přeměnit trest nápravného opatření nebo jeho zbytek v trest odnětí svobody, a na povinnost vyúčtovat a soudu odvádět ty částky z odměny příslušející odsouzenému za práci, které propadají státu.

[2] Má-li být trest nápravného opatření vykonán na členu jednotného zemědělského družstva nebo výrobního družstva, zašle předseda senátu vyzoomění podle odstavce 1 představenstvu družstva.

[3] U příslušníků ozbrojených sil a ozbrojených sborů se vyzoomění podle odstavce 1 zašle příslušnému veliteli nebo náčelníku.

[4] Je-li pro výkon uloženého trestu nápravného opatření třeba nejprve určit zaměstnání nebo stanovit podnik, v němž trest nápravného opatření bude vykonáván, učiní to podle zásad stanovených v rozsudku předseda senátu v dohodě s příslušným národním výborem.

§ 337

[1] Byl-li trest nápravného opatření uložen vzhledem k tomu, že se organizace uvedená v § 4 odst. 1 zaručila za nápravu odsouzeného, zašle předseda senátu opis rozsudku této organizací a požádá ji o výchovné spolupůsobení při výkonu trestu. Požádá ji zároveň, aby v případě, že by záruka neplnila svoje poslání a organizace pro neplnění pracovních úkolů, způsob života odsouzeného, porušování omezení soudem stanovených nebo z jiných příčin záruku odvolala, sdělila toto svoje rozhodnutí soudu.

[²] Společenskou organizací činnou na pracovišti odsouzeného nebo v jeho bydlišti může předseda senátu požádat o výchovné spolupůsobení, i když trest nápravného opatření byl uložen bez její záruky. Učiní tak zejména, je-li na pracovišti odsouzeného činná základní organizace Revolučního odborového hnutí. U členů družstev je třeba o výchovné spolupůsobení požádat představenstvo družstva.

§ 338

Odklad a přerušení výkonu trestu

[¹] Je-li odsouzený stížen chorobou, která mu znemožňuje výkon určeného zaměstnání, nebo jde-li o těhotnou ženu anebo jsou-li tu jiné důležité důvody, může předseda senátu výkon nápravného opatření na potřebnou dobu odložit nebo přerušit. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost.

[²] Předseda senátu může v takovém případě po dohodě s národním výborem též určit odsouzenému zaměstnání jiné.

[³] Na odklad a přerušení výkonu trestu nápravného opatření a na upuštění od jeho výkonu v případě, že byl odsouzený povolán k výkonu základní vojenské služby, užije se obdobně ustanovení § 328.

§ 339

Upuštění od výkonu trestu

[¹] Stane-li se osoba odsouzená k nápravnému opatření trvale práce neschopnou dříve, než bylo nápravné opatření vykonáno, upustí soud od výkonu nápravného opatření nebo jeho zbytku; proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost.

[²] Bylo-li upuštěno od výkonu nápravného opatření nebo jeho zbytku podle odstavce 1, pokládá se trest nápravného opatření za vykonaný dnem, kdy nabylo právní moci usnesení, jímž bylo od výkonu nápravného opatření nebo jeho zbytku upuštěno.

§ 340

Přeměna nápravného opatření

O přeměně nápravného opatření nebo o přeměně jeho zbytku v trest odnětí svobody rozhodne soud ve veřejném zasedání. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Oddíl čtvrtý

Výkon některých dalších trestů

Výkon peněžitého trestu

§ 341

Jakmile se stal vykonatelným rozsudek, podle něhož je odsouzený povinen zaplatit peněžitý trest,

vyzve předseda senátu odsouzeného, aby jej zaplatil do patnácti dnů, a upozorní ho, že jinak bude zaplacení vymáháno.

§ 342

[¹] Na žádost odsouzeného může předseda senátu z důležitých důvodů

- a) odložit výkon peněžitého trestu, a to na dobu nejvýše tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabyt právní mocí, nebo
- b) povolit splácení peněžitého trestu po částkách tak, aby byl celý zaplacen nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy rozsudek nabyt právní mocí.

[²] Pominou-li důvody, pro které byl výkon peněžitého trestu odložen, nebo nedodrží-li odsouzený bez závažného důvodu splátky, může předseda senátu povolení odkladu nebo splátek odvolat.

§ 343

[¹] Předseda senátu nařídí, aby peněžitý trest byl vymáhán, nezaplatí-li jej odsouzený

- a) do patnácti dnů poté, co byl k zaplacení vyvolán,
- b) do patnácti dnů poté, co mu bylo oznámeno rozhodnutí, jímž povolený odklad nebo povolené splácení byly odvolány, nebo
- c) do uplynutí doby, na kterou byl výkon trestu odložen.

[²] Peněžitý trest smí být vymáhán, jen pokud tím nebude zmařeno uspokojení přiznaného nároku poškozeného na náhradu škody. Nepřikročí-li poškozený k vymáhání svého nároku do tří měsíců ode dne, kdy nabyt právní moci rozsudek, jímž byl peněžitý trest uložen, může být peněžitý trest vymáhán bez ohledu na nárok poškozeného.

§ 344

[¹] Soud upustí od výkonu peněžitého trestu, je-li zjevné, že by vymáhání nemělo výsledku nebo že by výkonem trestu byla vážně ohrožena výživa nebo výchova osoby, o jejíž výživu nebo výchovu je odsouzený podle zákona povinen pečovat.

[²] Nebyl-li peněžitý trest zaplacen a je-li zjevné, že by výkon tohoto trestu nebo jeho částí mohl být zmařen, nařídí soud výkon náhradního trestu odnětí svobody nebo jeho poměrné části; přitom rozhodne o způsobu výkonu náhradního trestu.

[³] Odsouzený může kdykoliv odvrátit výkon náhradního trestu nebo jeho poměrné části tím, že trest peněžitý nebo jeho poměrnou část zaplatí.

O tom, jakou část náhradního trestu je třeba vykonat, rozhodne předseda senátu.

(4) Proti rozhodnutí podle odstavců 1 až 3 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Výkon trestu propadnutí majetku § 345

Stal-li se rozsudek, jímž byl uložen trest propadnutí celého majetku nebo jeho části, vykonatelným, zašle předseda senátu národnímu výboru opis rozsudku bez odůvodnění k provedení tohoto trestu.

§ 346

(1) Vzniknou-li při provádění trestu propadnutí majetku pochybnosti, zda se tento trest na určité prostředky nebo věci vztahuje vzhledem k tomu, že je jich nezbytně třeba k ukojení životních potřeb odsouzeného nebo osob, o jejichž výživu nebo výchovu je odsouzený podle zákona povinen pečovat, rozhodne o tom předseda senátu na návrh národního výboru, který provádí trest propadnutí majetku, anebo na žádost odsouzeného nebo osoby, o jejíž výživu nebo výchovu jde. Takovou žádost je možno podat jen do tří měsíců ode dne, kdy rozsudek nabyl právní moci, a jde-li o prostředky nebo věci, které byly prováděním trestu propadnutí majetku postiženy teprve později, do jednoho měsíce od doby, kdy se tak stalo.

(2) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

(3) Opis pravomocného usnesení uvedeného v odstavci 1 zašle předseda senátu národnímu výboru.

(4) Vlastnické právo třetí osoby k prostředkům a věcem postiženým při provádění trestu propadnutí majetku nelze uplatnit podle odstavce 1, nýbrž toliko podle předpisů občanskoprávních.

Zajištění výkonu trestu propadnutí majetku

§ 347

(1) Je-li obviněný stíhán pro trestný čin, za který vzhledem k povaze a závažnosti činu a poměrům obviněného třeba očekávat uložení trestu propadnutí majetku, a je obava, že výkon tohoto trestu bude zmařen nebo ztížen, může soud a v přípravném řízení prokurátor majetek obviněného zajistit. Soud zajistí majetek obviněného vždy, uložil-li trest propadnutí majetku rozsudkem, který dosud nenabyl právní moci.

(2) Proti rozhodnutí o zajištění je přípustná stížnost.

§ 348

(1) Zajištění postihuje veškerý majetek obviněného, přírůstek a výtěžky, které ze zajištěného majetku plynou, jakož i majetek, kterého obviněný nabude po zajištění. Nevztahuje se však na prostředky a věci, na které se podle zákona nevztahuje propadnutí majetku.

(2) Předseda senátu a v přípravném řízení prokurátor rozhodne na návrh národního výboru, který provádí rozhodnutí o zajištění, nebo na žádost obviněného nebo osoby, o jejíž výživu nebo výchovu je obviněný podle zákona povinen pečovat, zda se na určité prostředky nebo věci zajištění majetku nevztahuje proto, že jich je nezbytně třeba k ukojení životních potřeb obviněného nebo uvedené osoby. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost.

(3) Pokud trvá zajištění, jsou neúčinné veškeré právní úkony obviněného, které se týkají zajištěného majetku, vyjímaje úkony směřující k odvrácení bezprostředně hrozící škody.

(4) Kdo má ve své moci věci, které náležejí do zajištěného majetku, je povinen, jakmile se o zajištění doví, oznámit to prokurátorovi nebo soudu, který majetek zajistil; jinak odpovídá za škodu způsobenou opomenutím oznámení.

(5) Vlastnické právo třetí osoby k zajištěným prostředkům a věcem nelze uplatnit podle odstavce 2, nýbrž toliko podle předpisů občanskoprávních.

§ 349

Soud a v přípravném řízení prokurátor zruší zajištění, pomine-li důvod, pro který byl majetek zajištěn.

§ 350

Podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti

Na řízení o podmíněném upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti, jakož i na řízení o nařízení výkonu zbytku tohoto trestu se užije přiměřeně ustanovení § 331 až 333. Všechna rozhodnutí však činí soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni (§ 315 odst. 2).

Oddíl pátý

Výkon ochranného léčení a ochranné výchovy

§ 351

Nařízení výkonu ochranného léčení

(1) Výkon ochranného léčení nařídí předseda senátu léčebnému ústavu, v němž má být ochranné léčení vykonáno.

{²} Je-li osoba, u níž bylo uloženo ochranné léčení, při pobytu na svobodě nebezpečná pro své okolí, zařídí předseda senátu bezodkladně její dodání do léčebného ústavu; jinak může jí poskytnout přiměřenou lhůtu k obstarání jejích záležitostí.

{³} Jde-li o příslušníka ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru v činné službě, požádá předseda senátu příslušného velitele nebo náčelníka, aby zařídil jeho dopravení do léčebného ústavu.

{⁴} Předseda senátu požádá léčebný ústav, aby oznámil soudu, který ochranné léčení uložil, kdy bylo s výkonem ochranného léčení započato. Zároveň požádá ústav, aby okresnímu soudu, v jehož obvodu se ochranné léčení vykonává, podal neprodleně zprávu, jestliže pominou důvody pro další trvání ochranného léčení.

§ 352

Upuštění od výkonu ochranného léčení

O upuštění od výkonu ochranného léčení před jeho započatím rozhodne soud, který ochranné léčení uložil, a to ve veřejném zasedání na návrh prokurátora nebo obviněného, anebo i bez takového návrhu. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 353

Propuštění z ochranného léčení

O propuštění z ochranného léčení rozhodne na návrh prokurátora, obviněného nebo léčebného ústavu, anebo i bez takového návrhu, ve veřejném zasedání okresní soud, v jehož obvodu se ochranné léčení vykonává. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 354

Nařízení výkonu ochranné výchovy

{¹} Výkon ochranné výchovy nařídí předseda senátu výchovnému zařízení, v němž má být s výkonem započato.

{²} Jestliže mladistvý není ve vazbě a není obava, že uprchne, může mu předseda senátu poskytnout před nástupem přiměřenou lhůtu k obstarání jeho záležitostí.

§ 355

Upuštění od výkonu ochranné výchovy

{¹} O upuštění od výkonu ochranné výchovy před jejím započatím rozhodne soud, který ochran-

nou výchovu uložil, a to ve veřejném zasedání na návrh prokurátora, orgánu pověřeného péčí o mládež nebo mladistvého, anebo i bez takového návrhu.

{²} Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 356

Propuštění z ochranné výchovy

{¹} O propuštění z ochranné výchovy rozhoduje ve veřejném zasedání okresní soud, v jehož obvodu se ochranná výchova vykonává, a to na návrh prokurátora, orgánu pověřeného péčí o mládež, mladistvého nebo výchovného zařízení, anebo i bez takového návrhu.

{²} Jestliže návrh podle odstavce 1 nebyl podán výchovným zařízením, je před rozhodnutím třeba vyslechnout zástupce tohoto zařízení.

{³} Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 356a

Podmíněné umístění mimo výchovný ústav

{¹} O podmíněném umístění mladistvého mimo výchovné zařízení rozhoduje ve veřejném zasedání na návrh prokurátora, orgánu pověřeného péčí o mládež nebo ředitele výchovného zařízení, na žádost mladistvého anebo i bez takového podnětu okresní soud, v jehož obvodu se ochranná výchova vykonává.

{²} Tento soud stejně rozhoduje i o zrušení podmíněného umístění mladistvého mimo výchovné zařízení.

{³} Proti rozhodnutí podle odstavců 1 a 2 je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 357

Prodloužení ochranné výchovy

{¹} O prodloužení ochranné výchovy rozhoduje ve veřejném zasedání okresní soud, v jehož obvodu se ochranná výchova vykonává, a to na návrh prokurátora, orgánu pověřeného péčí o mládež nebo výchovného zařízení, anebo i bez takového návrhu.

{²} Jestliže návrh podle odstavce 1 nebyl podán výchovným zařízením, je před rozhodnutím třeba vyslechnout zástupce tohoto zařízení.

{³} Prodloužit ochrannou výchovu lze jen tehdy, jestliže bylo s jejím výkonem již započato.

{⁴} Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost.

§ 358

Dozor prokurátora

Prokurátor, v jehož obvodu se vykonává ochranné léčení nebo ochranná výchova, dozírá na jejich výkon. Správa místa, v němž se ochranné léčení nebo ochranná výchova vykonávají, je povinná provést příkazy prokurátora týkající se zachovávání předpisů platných pro výkon ochranného léčení nebo ochranné výchovy.

Oddíl šestý

Výkon některých jiných rozhodnutí

§ 359

Upuštění od potrestání v důsledku záruky

Přijal-li soud záruku organizace uvedené v § 4 odst. 1 a v důsledku toho upustil od potrestání, doručí organizaci opis rozsudku. Současně ji požádá, aby ve smyslu záruky vzala na sebe péči o nápravu odsouzeného a dbala, aby nahradil škodu, kterou způsobil trestným činem, jestliže se tak nestalo už dříve.

§ 360

Výkon vazby

[1] Vazba se vykonává v ústavech ministerstva vnitra. Vazba nařízená vojenským prokurátorem se může vykonávat po dobu nejnutnější potřeby též u útvaru. Z důvodů zvláštního zřetele hodných může prokurátor a v řízení před soudem předseda senátu povolit, aby vazba byla vykonávána za náležitého dohledu v léčebném ústavu.

[2] Ve vazbě je obviněný podroben jen těm omezením, která jsou nutná k zabezpečení úspěšného provedení trestního řízení.

[3] Předpisy o tom, jak se vykonává vazba v ústavech ministerstva vnitra, vydá ministr vnitra v dohodě s ministrem spravedlnosti a generálním prokurátorem.

[4] Prokurátor, v jehož obvodu se vykonává vazba, dozírá na její výkon. Správa místa, v němž se vazba vykonává, je povinná provést příkazy prokurátora týkající se zachovávání předpisů platných pro výkon vazby.

§ 361

Vymáhání pořádkové pokuty a nákladů trestního řízení

[1] Jakmile se stane vykonatelným usnesení, jímž byla uložena pořádková pokuta, vyzve vyhledávací orgán, vyšetřovatel, prokurátor nebo předseda senátu, který pokutu uložil, osobu, již byla

uložena, aby pokutu zaplatila do patnácti dnů, a upozorní ji, že jinak bude zaplacení vymáháno. Zaplacená pořádková pokuta připadá státu.

[2] Náklady trestního řízení stanovené paušální částkou vymáhají orgány státní správy soudů.

§ 362

zrušen

HLAVA DVACÁTÁ PRVNÍ

ZAHLAZENÍ ODSOUZENÍ

§ 363

O zahlázení odsouzení rozhoduje soud na žádost odsouzeného nebo na návrh organizace uvedené v § 4 odst. 1, a nejde-li o případ upravený v § 69 odst. 3 tr. zák., též na žádost osob, které by mohly ve prospěch odsouzeného podat odvolání. O zahlázení odsouzení mladistvého rozhodne soud i bez návrhu nebo žádosti.

§ 364

[1] O zahlázení odsouzení rozhoduje okresní soud, v jehož obvodu odsouzený v době podání návrhu má nebo naposledy měl bydliště, a to i tehdy, jde-li o odsouzení vojenským soudem.

[2] Je-li však odsouzený příslušníkem ozbrojených sil nebo ozbrojeného sboru z povolání v činné službě, rozhoduje o zahlázení odsouzení vojenský obvodový soud, v jehož obvodu odsouzený v době podání návrhu konal službu, a to i tehdy, nejde-li o odsouzení vojenským soudem.

[3] O zahlázení odsouzení mladistvého rozhodne soud, který rozhodoval ve věci v prvním stupni, a jde-li o podmíněně propuštěného, soud, který vyslovil, že se podmíněně propuštěný mladistvý osvědčil.

[4] Proti rozhodnutí o zahlázení odsouzení je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 365

[1] Jakmile rozhodnutí o zahlázení odsouzení nabylo právní moci, vyrozumí předseda senátu odsouzeného, navrhovatele a orgán, který vede rejstřík trestů; zahlázené odsouzení nesmí být vykazováno ve výpisu z rejstříku trestů.

[2] Byla-li žádost o zahlázení odsouzení zamítnuta, může být znovu podána teprve po uplynutí jednoho roku, ledaže by byla zamítnuta jen proto, že dosud neuplynula doba zákonem stanovená pro zahlázení. Žádost přesto podanou zamítne soud bez setření.

ČÁST ČTVRTÁ

NĚKTERÉ ÚKONY SOUVISÍCÍ
S TRESTNÍM ŘÍZENÍM

HLAVA DVACÁTÁ DRUHÁ

UDĚLENÍ MILOSTI A POUŽITÍ AMNESTIE

§ 366

Udělení milosti

{1} President republiky na základě práva daného mu ústavou uděluje milost.

{2} President republiky stanoví, v kterých případech může generální prokurátor nebo ministr spravedlnosti řízení o žádosti o milost provést a bezdůvodnou žádost zamítnout.

{3} Nařídí-li to v řízení o udělení milosti president republiky, trestní řízení se zatím nezahájí nebo se v zahájeném trestním řízení nepokračuje a obviněný se propustí z vazby, anebo se výkon trestu odloží nebo přeruší.

§ 367

Řízení o udělení milosti

V případech uvedených v § 366 odst. 2 koná řízení a bezdůvodnou žádost zamítá

- a) před podáním obžaloby generální prokurátor, který může též nařídít, že se trestní stíhání zatím nezahájí nebo se v zahájeném trestním stíhání nepokračuje a obviněný se propustí z vazby, a to až do doby, kdy bude žádost o milost vyřízena,
- b) po podání obžaloby ministr spravedlnosti, který může též nařídít, že se v trestním řízení zatím nepokračuje a obviněný se propustí z vazby, anebo výkon trestu se odloží nebo přeruší, a to až do doby, kdy bude žádost o milost vyřízena.

§ 368

Rozhodnutí o použití amnestie

Rozhodnutí o tom, zda a do jaké míry je osoba, již byl pravomocně uložen trest, účastna amnestie, učiní soud, který rozhodl v prvním stupni. Odpykává-li si taková osoba v době rozhodování trest odnětí svobody, učiní rozhodnutí soud, v jehož obvodu se trest vykonává. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

§ 369

Podmíněné udělení milosti

Byl-li trest nebo jeho zbytek při udělení milosti prominut jen pod stanovenými podmínkami, plnění podmínek a převýchovu odsouzeného sleduje soud, který ve věci rozhodoval v prvním stupni. Ustanovení § 329 o spolupráci se společenskými organizacemi se tu užije přiměřeně.

§ 370

Změna výměry trestu

{1} Byl-li amnestií zcela nebo zčásti prominut trest jen za některý z trestných činů, za něž byl uložen úhrnný nebo souhrnný trest, který nebyl dosud zcela vykonán, stanoví soud podle vzájemného poměru závažnosti přiměřený trest za trestné činy amnestií nedotčené. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

{2} Rozhodnutí podle odstavce 1 činí ve veřejném zasedání soud, který trest uložil v prvním stupni.

§ 370a

Rozhodování po zmírnění trestu
smrti

Byl-li milostí trest smrti zmírněn na trest odnětí svobody, rozhodne ve veřejném zasedání o způsobu výkonu trestu soud, který ve věci rozhodl v prvním stupni. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost.

HLAVA DVACÁTÁ TŘETÍ

ODŠKODNĚNÍ ZA VAZBU A ZA TREST

§ 371

Odškodnění za vazbu

{1} Kdo utrpěl majetkovou škodu vazbou, může žádat za dobu, po kterou byla jeho osobní svoboda omezena, od státu přiměřené odškodnění, bylo-li trestní stíhání proti němu zastaveno, nebo byl-li obžaloby zproštěn.

{2} Za vazbu nařízenou v řízení o vydání do ciziny se odškodnění neposkytuje.

{3} Nárok na odškodnění nepřísluší tomu,

- a) kdo si vazbu zavinil sám, zejména tím, že pokusem o útěk nebo jiným svým jednáním dal příčinu k obavám, jež byly důvodem vazby nebo jejího prodloužení,
- b) kdo byl obžaloby zproštěn nebo proti komu bylo trestní stíhání zastaveno jen proto, že není za spáchaný trestný čin trestně odpovědný nebo že mu byla udělena milost anebo že trestný čin byl amnestován nebo promlčen.

{4} Odškodnění vždy však přísluší za dobu, o kterou byla vazba proti zákonu prodloužena, zejména nesprávným postupem vyšetřovatele, prokurátora či soudu.

§ 372

Odškodnění za trest

{1} Kdo utrpěl majetkovou škodu tím, že na něm byl zcela nebo zčásti vykonán trest odnětí svobody, nápravného opatření, propadnutí majetku nebo věci nebo peněžitý trest, může žádat od státu přiměřené odškodnění, jestliže v pozdějším řízení

byl obžaloby zproštěn nebo bylo trestní stíhání zastaveno.

{²} Přiměřené odškodnění může žádat i ten, kdo byl v pozdějším řízení odsouzen k mírnějšímu trestu, než který na něm byl vykonán na podkladě zrušeného rozsudku.

{³} Nárok na odškodnění za trest nepřísluší tomu,

- a) kdo si přivodil své odsouzení úmyslně, nebo
- b) proti komu bylo pozdější trestní stíhání zastaveno jen proto, že mu byla udělena milost nebo že po právní moci původního rozsudku byla udělena amnestie vztahující se na čin, za nějž byl původní trest uložen.

{⁴} Odškodnění vždy však přísluší za dobu, o kterou byl nesprávným postupem soudu nebo orgánu zajišťujících výkon trestu proti zákonu prodloužen trest odnětí svobody.

§ 373

Přechod nároku na odškodnění na dědice

Právo žádat odškodnění za vazbu a trest přechází na dědice oprávněného, jen pokud byli jeho vazbou nebo trestem zkráceni na své výživě nebo výchově, kterou jim byl podle zákona povinen poskytovat.

§ 374

Uplatnění nároku

{¹} Nárok na odškodnění za vazbu nebo trest zaniká, nepožádá-li oprávněná osoba o přiznání nároku ministerstvo spravedlnosti nejpozději do jednoho roku ode dne, kdy nabylo právní moci rozhodnutí, které je základem nároku, a tam, kde takové rozhodnutí nepřichází v úvahu, nejpozději do jednoho roku od propuštění z trestu.

{²} Nepřizná-li ministerstvo spravedlnosti náhradu do tří měsíců od uplatnění nároku nebo není-li oprávněná osoba s přiznanou výší odškodnění spokojena, může svůj nárok uplatnit v řízení ve věcech občanskoprávních.

HLAVA DVACÁTÁ ČTVRTÁ PRÁVNÍ STYK S CIZINOU

§ 375

Obecné ustanovení

Ustanovení této hlavy se užije jen tehdy, nestanoví-li vyhlášená mezinárodní smlouva postup jiný.

Oddíl první

Vyžádání z ciziny

§ 376

{¹} Zdržuje-li se obviněný v cizině a je-li třeba ho vyžádat, vydá proti němu předseda senátu za-

týkáci rozkaz a na jeho podkladě požádá ministerstvo spravedlnosti o další opatření. V přípravném řízení učiní tak na návrh prokurátora.

{²} Nesnese-li věc odkladu, požádá předseda senátu ministerstvo spravedlnosti o zařízení předběžného zatčení obviněného; zatýkáci rozkaz zašle ministerstvu spravedlnosti dodatečně.

{³} Zatýkáci rozkaz musí obsahovat

- a) jméno a příjmení obviněného, jeho osobní data a údaje o státním občanství, popřípadě i jeho popis a fotografii,
- b) zákonné pojmenování trestného činu s uvedením příslušných zákonných ustanovení a vylíčení skutkového děje s přesným vyznačením doby, místa a způsobu spáchání,
- c) doslovné znění zákonných ustanovení, podle nichž je trestný čin posuzován, s uvedením zákonné sazby, jež je naň v zákoně stanovena, a
- d) jde-li o vyžádání odsouzeného k výkonu trestu, též údaj, kterým soudem a k jakému trestu byl odsouzen, s připojením opisu rozsudku opatřeného doložkou právní moci.

§ 377

{¹} Obviněného, jehož cizí stát vydal, převezmou orgány Sboru národní bezpečnosti. Převezatou osobu bez odkladu odevzdají předsedovi senátu, který vydal zatýkáci rozkaz, a v přípravném řízení prokurátorovi, na jehož návrh byl zatýkáci rozkaz vydán.

{²} Nejde-li o vydání k výkonu trestu, předseda senátu a v přípravném řízení prokurátor jsou povinni do 48 hodin od odevzdání obviněného vyslechnout a oznámit mu rozhodnutí o vazbě.

§ 378

{¹} Byl-li obviněný vydán cizím státem s výhradou, je nutno výhradě vyhovět.

{²} Obviněný může být stíhán jen pro trestné činy, pro které byl vydán, ledaže byl dán dodatečný souhlas k trestnímu stíhání pro trestné činy další.

{³} Byl-li obviněný z ciziny vyžádán nebo vydán k výkonu trestu jen pro některý z trestných činů, za které mu byl dříve uložen úhrnný nebo souhrnný trest, stanoví soud ve veřejném zasedání přiměřený trest za trestné činy, na které se vydání vztahuje. Proti tomuto rozhodnutí je přípustná stížnost, jež má odkladný účinek.

Oddíl druhý

Vydání do ciziny

§ 379

Předběžné setřetí

{¹} Prokurátor, jemuž ministerstvo spravedlnosti nebo generální prokurátor zaslali žádost ci-

zího státu o vydání nebo který se dozvěděl o trestném činu, pro který by cizí stát mohl žádat o vydání, provede předběžné šetření. Účelem předběžného šetření je zjistit, zda jsou tu podmínky pro vydání, zejména, že jde o čin trestný podle práva obou států, pro který je vydání přípustné a jehož trestnost nezanikla, a že nejde o československého občana.

(2) V řízení o vydání musí osoba, o jejíž vydání jde, mít obhájce.

(3) Prokurátor takovou osobu vyslechne a seznámí ji přitom s obsahem žádosti o vydání. Jestliže ona osoba uvádí okolnosti vyvracející podezření a nabízí o nich důkazy, které mohou být bez značných průtahů provedeny, vztahuje se předběžné šetření i na ně.

§ 380

Rozhodnutí soudu

(1) Po skončení předběžného šetření rozhodne na návrh prokurátora krajský soud, v jehož obvodu osoba, o jejíž vydání jde, má pobyt nebo byla postížena, zda je vydání přípustné, a předloží věc ministru spravedlnosti.

(2) Má-li ministr spravedlnosti pochybnosti o správnosti rozhodnutí krajského soudu, může věc předložit Nejvyššímu soudu k přezkoumání tohoto rozhodnutí.

§ 381

Vydávací vazba

(1) Bylo-li rozhodnuto, že vydání do ciziny je přípustné, vezme krajský soud osobu, o jejíž vydání jde, do vazby. Vazebními důvody podle § 67 není přitom vázán.

(2) Prokurátor provádějící předběžné šetření může osobu, o jejíž vydání jde, vzít do vazby, pouze je-li to nutné k zamezení útěku.

(3) Bylo-li rozhodnuto, že vydání přípustné není, nebo nařídí-li to ministr spravedlnosti, je třeba zařídit ihned propuštění z vazby.

§ 382

Povolení a provedení vydání

(1) Vydání do ciziny povoluje ministr spravedlnosti a to jen tehdy, jestliže krajský soud nebo Nejvyšší soud podle § 380 rozhodly, že vydání je přípustné.

(2) Povolené vydání zařídí předseda senátu krajského soudu.

§ 383

Rozšíření vydání na jiný trestný čin

Žádá-li stát, jemuž určitá osoba byla vydána, aby jí mohl stíhat pro jiný trestný čin nebo aby

mohl být na ní vykonán trest uložený za jiný trestný čin, než pro který bylo vydání povoleno, užije se přiměřeně ustanovení o vydání.

Oddíl třetí

Dožádání

§ 384

Při dožádání cizozemských soudů a úřadů o poskytnutí právní pomoci, jakož i při poskytování právní pomoci cizozemským soudům a úřadům se postupuje, není-li mezinárodní smlouvou stanoveno něco jiného, i v trestních věcech s přiměřeným užitím předpisů platných pro styk s cizinou ve věcech občanskoprávních.

ČÁST PÁTÁ

PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

§ 385

Ode dne, kdy nabude účinnosti tento zákon, lze dosavadních předpisů o trestním řízení užít jen v mezích ustanovení této části.

§ 386

Ustanovení § 296 odst. 3 zákona č. 64/1956 Sb. platí i nadále o rozhodnutích, jež nabyla právní moci před 1. lednem 1962. Lhůta k podání návrhu končí však i v těchto věcech nejpozději dnem 30. června 1962.

§ 387

(1) Na řízení o obnově trestního řízení, které bylo pravomocně skončeno před počátkem účinnosti tohoto zákona, užije se ustanovení tohoto zákona. Podmínky pro povolení obnovy se však v takovém případě posuzují podle zákona, který je pro obviněného příznivější.

(2) Jestliže rozhodnutí, proti němuž směřuje návrh na obnovu, vydal v prvním stupni soud již neexistující, rozhoduje o návrhu na obnovu ten soud, který by byl podle tohoto zákona věcně a místně příslušný; jestliže rozhodoval v prvním stupni bývalý státní soud, rozhoduje o návrhu na obnovu krajský (vyšší vojenský) soud, který by byl podle tohoto zákona ve věci místně příslušný.

§ 388

(1) Krajský soud je příslušný konat v prvním stupni řízení též o činech trestných podle předpisů dříve účinných, které svou povahou a závažností odpovídají trestným činům uvedeným v § 17 odst. 1.

(²) Rozhodnutí a opatření týkající se výkonu rozsudků vyhlášených Nejvyšším soudem jako soudem prvního stupně činí krajský soud v Praze a v oboru vojenského soudnictví ten vyšší vojenský soud, jež určí ministr spravedlnosti.

§ 389

(¹) Rozhodnutí podle § 297 odst. 1 a 2 tr. zák. činí soud, který rozhodoval ve věci jako soud prvního stupně. Jde-li o rozhodnutí několika soudů, činí rozhodnutí ten z nich, který rozhodoval naposledy. Neexistuje-li už tento soud, užit se obdobně ustanovení § 387 odst. 2.

(²) Proti rozhodnutí podle odstavce 1 je přípustná stížnost.

§ 390

Zákon č. 64/1956 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád), se zrušuje.

§ 391

Ministr spravedlnosti může stanovit, které jednoduché úkony svěřené podle tohoto zákona předsedovi senátu může vykonávat jiný pracovník soudu.

§ 392

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 1962.

Zákon č. 57/1965 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (trestní řád) nabyt účinnosti dne 1. srpna 1965.

Předsednictvo Národního shromáždění:

Laštovička v. r.

PŘEHLED ustanovení trestního řádu

ČÁST PRVNÍ SPOLEČNÁ USTANOVENÍ

HLAVA PRVNÍ

OBEČNÁ USTANOVENÍ

Účel zákona	§ 1
Základní zásady trestního řízení	§ 2
Spolupráce se společenskými organizacemi	§ 3—8
Součinnost státních a jiných orgánů	§ 7 a 8
Posuzování předběžných otázek	§ 9
Vynětí z pravomoci orgánů činných v trestním řízení	§ 10
Nepřipustnost trestního stíhání	§ 11
Výklad některých pojmů	§ 12

HLAVA DRUHÁ

SOUD A OSOBY NA ŘÍZENÍ ZÚČASTNĚNÉ

Oddíl první

Pravomoc a příslušnost soudů

Výkon trestního soudnictví	§ 13
Pravomoc vojenských soudů	§ 14 a 15
Věcná příslušnost	§ 16 a 17
Místní příslušnost	§ 18 a 19
Společné řízení	§ 20 a 21
Příslušnost několika soudů	§ 22
Vyloučení a spojení věcí	§ 23
Spory o příslušnost	§ 24
Odnětí a přikázání věci	§ 25 a 26

Oddíl druhý

Pomocné osoby

Zapisovatel	§ 27
Tlumočník	§ 28 a 29

Oddíl třetí

Vyloučení orgánů činných v trestním řízení

Vyloučení orgánů činných v trestním řízení	§ 30 a 31
--	-----------

Oddíl čtvrtý

Obviněný

Obviněný	§ 32
Práva obviněného	§ 33
Zákonný zástupce obviněného	§ 34

Oddíl pátý

Obhájce

Obhájce	§ 35
Nutná obhajoba	§ 36
Zvolený obhájce	§ 37
Ustanovený obhájce	§ 38—40
Povinnosti a práva obhájce	§ 41

Oddíl šestý

Zúčastněná osoba

Zúčastněná osoba	§ 42
----------------------------	------

Oddíl sedmý

Poškozený

Oprávnění poškozeného a uplatnění nároku na náhradu škody	§ 43—48
Zajištění nároku poškozeného	§ 47—49

Oddíl osmý

Zmocněnec zúčastněné osoby a poškozeného

Zmocněnec zúčastněné osoby a poškozeného	§ 50 a 51
--	-----------

HLAVA TŘETÍ

OBEČNÁ USTANOVENÍ O ÚKONECH TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

Způsob provádění úkonů trestního řízení	§ 52
---	------

Oddíl první

Dožádání

Dožádání	§ 53 a 54
--------------------	-----------

Oddíl druhý

Protokol

Sepsování protokolu	§ 55
Podpisování protokolu	§ 56
Oprava protokolu	§ 57
Protokol o hlasování	§ 58

Oddíl třetí

Podání

Podání	§ 59
------------------	------

Oddíl čtvrtý

Lhůty

Počítání lhůt	§ 60
Navrácení lhůty	§ 61

Oddíl pátý

Doručování

Obecné ustanovení	§ 62
Doručování do vlastních rukou	§ 63
Odepření přijetí	§ 64

Oddíl šestý

Nahlížení do spisů

Nahlížení do spisů	§ 65
------------------------------	------

Oddíl sedmý**Pořádková pokuta**

Pořádková pokuta	§ 68
----------------------------	------

HLAVA ČTVRTÁ**ZAJIŠTĚNÍ OSOB A VĚCI****Oddíl první****Vazba**

Důvody vazby	§ 67
Rozhodnutí o vazbě	§ 68
Příkaz k dodání do vazby	§ 69
Vyrozumění o vzetí do vazby	§ 70
Trvání vazby	§ 71 a 72
Nahrazení vazby zárukou společenské organizace nebo slibem obviněného	§ 73
Stížnost proti rozhodnutí o vazbě	§ 74

Oddíl druhý**Zadržení**

Zadržení obviněného vyšetřovatelem nebo vyhledávacím orgánem	§ 75
Zadržení osoby podezřelé	§ 76
Rozhodnutí prokurátora o zadržené osobě	§ 77

Oddíl třetí**Vydání a odnětí věci**

Povinnost k vydání věci	§ 78
Odnětí věci	§ 79
Vrácení věci	§ 80 a 81

Oddíl čtvrtý**Domovní a osobní prohlídka**

Důvody domovní a osobní prohlídky	§ 82
Příkaz k prohlídce	§ 83
Předchozí výslech	§ 84
Výkon prohlídky	§ 85

Oddíl pátý**Zadržení a otevření zásilek**

Zadržení zásilek	§ 86
Otevření zásilek	§ 87

HLAVA PÁTÁ**DOKAZOVÁNÍ**

Obecné ustanovení	§ 89
-----------------------------	------

Oddíl první**Výpověď obviněného**

Předvolání a předvedení	§ 90
Výslech obviněného	§ 91—95

Oddíl druhý**Svědci**

Povinnost svědčit	§ 97
Předvolání a předvedení	§ 98
Zákaz výslechu	§ 99
Právo odepřít výpověď	§ 100
Výslech svědka	§ 101—103
Svědectvé	§ 104

Oddíl třetí**Znalci**

Přibrání znalce	§ 105 a 106
Příprava posudku	§ 107

Výslech znalce	§ 108
Vady posudku	§ 109
Posudek ústavu	§ 110
Použití zvláštních předpisů o znalcích	§ 111

Oddíl čtvrtý**Věcné a listinné důkazy**

Věcné a listinné důkazy	§ 112
-----------------------------------	-------

Oddíl pátý**Ohledání**

Účel ohledání a protokol o něm	§ 113
Prohlídka těla a liné podobné úkony	§ 114
Prohlídka a pitva mrtvoly a její exhumace	§ 115
Vyšetření duševního stavu	§ 116—118

HLAVA ŠESTÁ**ROZHODNUTÍ**

Způsob rozhodování	§ 119
------------------------------	-------

Oddíl první**Rozsudek**

Obsah rozsudku	§ 120—125
Porada a hlasování o rozsudku	§ 126 a 127
Vyhlášení rozsudku	§ 128
Vyhotovení rozsudku	§ 129
Doručení rozsudku	§ 130
Oprava vyhotovení rozsudku	§ 131
Oprava opisu rozsudku	§ 132
Účinky opravy	§ 133

Oddíl druhý**Usnesení**

Obsah usnesení	§ 134
Vyhlášení usnesení	§ 135
Vyhotovení usnesení	§ 136
Oznamování usnesení	§ 137
Použití ustanovení o rozsudku	§ 138

Oddíl třetí**Právní moc a vykonatelnost rozhodnutí**

Právní moc a vykonatelnost rozsudku	§ 139
Právní moc a vykonatelnost usnesení	§ 140

HLAVA SEDMÁ**STÍŽNOST A ŘÍZENÍ O NÍ**

Přípustnost a účinek	§ 141
Oprávněné osoby	§ 142
Lhůta a místo k podání	§ 143
Vzdání se a zpětvzetí stížnosti	§ 144
Stížnostní důvody	§ 145
Řízení před orgánem, proti jehož usnesení stížnost směřuje	§ 146
Rozhodnutí nadřízeného orgánu	§ 147—150

HLAVA OSMÁ**NÁKLADY TRESTNÍHO ŘÍZENÍ**

Náklady trestního řízení, jež nese stát	§ 151
Povinnost k náhradě nákladů trestního řízení	§ 152 a 153
Povinnost k náhradě nákladů poškozeného	§ 154
Rozhodování o povinnosti k náhradě nákladů trestního řízení a o jejich výši	§ 155 a 156

ČÁST DRUHÁ PŘÍPRAVNÉ ŘÍZENÍ

Obecné ustanovení § 157

HLAVA DEVÁTÁ

POSTUP PŘED ZAHÁJENÍM TRESTNÍHO STÍHÁNÍ

Postup před zahájením trestního stíhání . . . § 158 a 159

HLAVA DESÁTÁ

ZAHÁJENÍ TRESTNÍHO STÍHÁNÍ A DALŠÍ POSTUP V NĚM

Oddíl první

Zahájení trestního stíhání

Zahájení trestního stíhání § 180

Oddíl druhý

Vyšetřování

Rozsah vyšetřování a vyšetřovací orgány . . § 161
Přijetí věci k vyšetřování § 162
Vznesení obvinění § 163
Postup při vyšetřování § 164
Účast obhájců ve vyšetřování § 165
Skončení vyšetřování § 166
Žádost o přezkoumání postupu vyšetřovatele . § 167

Oddíl třetí

Vyhledávání

Rozsah vyhledávání a vyhledávací orgány . § 168
Postup při vyhledávání § 169
Postup vyhledávacího orgánu ve věci, v níž
je nutno konat vyšetřování § 170

Oddíl čtvrtý

Rozhodnutí vyšetřovatele a vyhledávacího orgánu

Postoupení věci § 171
Zastavení trestního stíhání § 172
Přerušení trestního stíhání § 173

Oddíl pátý

Dozor prokurátora

Dozor prokurátora § 174 a 175

Oddíl šestý

Obžaloba

Obžaloba § 176—178

Oddíl sedmý

Zveřejňování výsledků přípravného řízení

Zveřejňování výsledků přípravného řízení . § 179

ČÁST TŘETÍ ŘÍZENÍ PŘED SOUDEM

HLAVA JEDENÁCTÁ

ZÁKLADNÍ USTANOVENÍ

Základní ustanovení § 180—184

HLAVA DVANÁCTÁ

PŘEDBĚŽNÉ PROJEDNÁNÍ OBŽALOBY

Obecné ustanovení § 185
Důvody k předběžnému projednání obžaloby . § 186
Způsob předběžného projednání obžaloby . § 187
Rozhodnutí § 188—193
Přijetí obžaloby předsedou senátu . . . § 194
Nové předběžné projednání obžaloby . . . § 195

HLAVA TRINÁCTÁ

HLAVNÍ LIČENÍ

Oddíl první

Příprava hlavního líčení

Doručení obžaloby § 196
Náhradní soudce § 197
Nařízení hlavního líčení § 198

Oddíl druhý

Veřejnost hlavního líčení

Veřejnost hlavního líčení § 199—201

Oddíl třetí

Zahájení hlavního líčení

Přítomnost při hlavním líčení § 202
Řízení hlavního líčení § 203 a 204
Počátek hlavního líčení § 205 a 206

Oddíl čtvrtý

Dokazování

Výslech obžalovaného § 207 a 208
Provádění dalších důkazů § 209—214
Součinnost stran při dokazování § 215

Oddíl pátý

Závěr hlavního líčení

Závěrečné řeči § 216 a 217
Doplnění dokazování § 218

Oddíl šestý

Odročení hlavního líčení

Odročení hlavního líčení § 219

Oddíl sedmý

Rozhodnutí soudu v hlavním líčení

Podklad pro rozhodnutí § 220
Vrácení věci prokurátorovi § 221
Postoupení věci § 222
Zastavení trestního stíhání § 223
Přerušení trestního stíhání § 224
Rozsudek § 225—230

Oddíl osmý

Rozhodnutí soudu mimo hlavní líčení

Rozhodnutí soudu mimo hlavní líčení . . . § 231

HLAVA ČTRNÁCTÁ

VEŘEJNÉ ZASEDÁNÍ

Obecné ustanovení § 232
Příprava veřejného zasedání § 233
Přítomnost při veřejném zasedání § 234
Průběh veřejného zasedání § 235 a 236

Podklad pro rozhodnutí	§ 237
Použití ustanovení o hlavním líčení	§ 238
Ochranné léčení a zabránění věci	§ 239

HLAVA PATNÁCTÁ NEVEŘEJNÉ ZASEDÁNÍ

Neveřejné zasedání	§ 240—244
------------------------------	-----------

HLAVA ŠESTNÁCTÁ ODVOLÁNÍ A ŘÍZENÍ O NĚM

Připustnost a účinek	§ 245
Oprávněné osoby	§ 246 a 247
Lhůta a místo podání	§ 248
Obsah odvolání	§ 249
Vzdání se a zpětvzetí odvolání	§ 250
Řízení u soudu prvního stupně	§ 251
Odvolací soud	§ 252
Rozhodnutí odvolacího soudu	§ 253—262
Řízení u odvolacího soudu	§ 263
Řízení u soudu prvního stupně po zrušení rozsudku	§ 264
Důsledky zrušení výroku o náhradě škody	§ 265

HLAVA SEDMNÁCTÁ

STÍŽNOST PRO PORUŠENÍ ZÁKONA A ŘÍZENÍ O NÍ

Stížnost pro porušení zákona a řízení o ní	§ 266—276
--	-----------

HLAVA OSMNÁCTÁ

OBNOVA ŘÍZENÍ

Obecné ustanovení	§ 277
Podmínky obnovy	§ 278 a 279
Osoby oprávněné k návrhu na povolení obnovy	§ 280
Příslušnost soudu k rozhodnutí o obnově	§ 281
Řízení o návrhu na povolení obnovy	§ 282—286
Řízení po povolení obnovy	§ 287—289

HLAVA DEVATENÁCTÁ

ZVLÁŠTNÍ ZPŮSOBY ŘÍZENÍ

Obecné ustanovení	§ 290
-----------------------------	-------

Oddíl první

Řízení proti mladistvým

Obhajoba mladistvého	§ 291
Zjištění poměrů mladistvého	§ 292
Vazba mladistvého	§ 293
Řízení před soudem	§ 294—297
Oznamování rozhodnutí	§ 298
Osoby oprávněné podat opravné prostředky	§ 299
Uložení ochranné výchovy	§ 300
Společná ustanovení	§ 301

Oddíl druhý

Řízení proti uprchlému

Řízení proti uprchlému	§ 302, 304—306
----------------------------------	-------------------

Oddíl třetí

Řízení za stanného práva

Vyhlášení stanného práva	§ 307
Účinky stanného práva	§ 308
Stanné řízení	§ 309—313
Zrušení stanného práva	§ 314

HLAVA DVACÁTÁ

VYKONÁVACÍ ŘÍZENÍ

Příslušnost ve výkonovacím řízení	§ 315
---	-------

Oddíl první

Výkon trestu smrti

Výkon trestu smrti	§ 316—319
------------------------------	-----------

Oddíl druhý

Výkon trestu odnětí svobody

Obecná ustanovení	§ 320
Nařízení výkonu trestu	§ 321
Odklad výkonu trestu	§ 322 a 323
Rozhodování o změně způsobu výkonu trestu	§ 324
Přerušení výkonu trestu	§ 325
Upuštění od výkonu trestu	§ 327
Odklad a přerušení výkonu trestu a upuštění od jeho výkonu u vojáků	§ 328
Podmíněné odsouzení	§ 329 a 330
Podmíněné propuštění	§ 331—333
Započítání vazby a trestu	§ 334

Oddíl třetí

Výkon nápravného opatření

Nařízení výkonu trestu	§ 336 a 337
Odklad a přerušení výkonu trestu	§ 338
Upuštění od výkonu trestu	§ 339
Přeměna nápravného opatření	§ 340

Oddíl čtvrtý

Výkon některých dalších trestů

Výkon peněžitého trestu	§ 341—344
Výkon trestu propadnutí majetku	§ 345 a 346
Zajištění výkonu trestu propadnutí majetku	§ 347—349
Podmíněné upuštění od výkonu zbytku trestu zákazu činnosti	§ 350

Oddíl pátý

Výkon ochranného léčení a ochranné výchovy

Nařízení výkonu ochranného léčení	§ 351
Upuštění od výkonu ochranného léčení	§ 352
Propuštění z ochranného léčení	§ 353
Nařízení výkonu ochranné výchovy	§ 354
Upuštění od výkonu ochranné výchovy	§ 355
Propuštění z ochranné výchovy	§ 356
Podmíněné umístění mimo výchovný ústav	§ 356a
Prodlení ochranné výchovy	§ 357
Dozor prokurátora	§ 358

Oddíl šestý

Výkon některých jiných rozhodnutí

Upuštění od potrestání v důsledku záruky	§ 359
Výkon vazby	§ 360
Vymáhání pořádkové pokuty a nákladů trestního řízení	§ 361

HLAVA DVACÁTÁ PRVNÍ

ZAHLAZENÍ ODSOUZENÍ

Zahlazení odsouzení	§ 363—365
-------------------------------	-----------

ČÁST ČTVRTÁ**NĚKTERÉ ÚKONY SOUVISÍCÍ
S TRESTNÍM ŘÍZENÍM****HLAVA DVACÁTÁ DRUHÁ****UDĚLENÍ MILOSTI A POUŽITÍ AMNESTIE**

Udělení milosti	§ 366
Řízení o udělení milosti	§ 367
Rozhodnutí o použití amnestie	§ 368
Podmíněné udělení milosti	§ 369
Změna výměry trestu	§ 370
Rozhodování po zmírnění trestu smrti	§ 370a

HLAVA DVACÁTÁ TŘETÍ**ODŠKODNĚNÍ ZA VAZBU A ZA TREST**

Odškodnění za vazbu	§ 371
Odškodnění za trest	§ 372
Přechod nároku na odškodnění na dědice	§ 373
Uplatnění nároku	§ 374

HLAVA DVACÁTÁ ČTVRTÁ**PRÁVNÍ STYK S CIZINOU**

Obecné ustanovení	§ 375
-----------------------------	-------

Oddíl první**Vyzádání z ciziny**

Vyzádání z ciziny	§ 376—378
-----------------------------	-----------

Oddíl druhý**Vydání do ciziny**

Předběžné šetření	§ 379
Rozhodnutí soudu	§ 380
Vydávací vazba	§ 381
Povolení a provedení vydání	§ 382
Rozšíření vydání na jiný trestný čin	§ 383

Oddíl třetí**Dožádání**

Dožádání	§ 384
--------------------	-------

ČÁST PÁTÁ**PŘECHODNÁ A ZÁVĚREČNÁ
USTANOVENÍ**

Přechodná a závěrečná ustanovení	§ 385—392
--	-----------